

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Ciepiałów, 2024

Wykonawca:

Terra Legis Katarzyna Helińska

ul. Kopańskiego 10/10

71 – 050 Szczecin

Autorzy:

Katarzyna Helińska

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
Podstawowe informacje o gminie Ciepiałów	5
Strefa społeczna	6
Demografia	6
Liczba mieszkańców	6
Saldo ruchu naturalnego i saldo migracji	9
Struktura wieku ludności.....	12
Podsumowanie.....	15
Edukacja.....	16
Opieka nad dziećmi do lat 3	16
Wychowanie przedszkolne.....	16
Szkolnictwo podstawowe.....	17
Edukacja ponadpodstawowa	20
Podsumowanie.....	20
Czas wolny	20
Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna	21
Oferta sportowa	23
Podsumowanie.....	24
Aktywność społeczna.....	24
Bezpieczeństwo publiczne	26
Policja	26
Ochotnicza Straż Pożarna.....	28
Podsumowanie.....	29
Pomoc Społeczna	29
Przemoc w rodzinie i problemy alkoholowe	33
Podsumowanie.....	34
Zdrowie	34
Podsumowanie.....	35
Strefa Gospodarcza	36
Przedsiębiorczość i lokalny rynek	36

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Sektory gospodarki i sekcje PKD	38
Rynek pracy	41
Rolnictwo	43
Podsumowanie.....	44
Strefa przestrzenna	44
Ogólna charakterystyka geograficzno-środowiskowa gminy	44
Powietrze	44
Podsumowanie.....	46
Mieszkalnictwo i infrastruktura komunalna	46
Zasoby mieszkaniowe.....	46
Infrastruktura techniczno-sanitarna	48
Infrastruktura informatyczna	49
Gospodarka odpadami	50
Podsumowanie.....	52
Atrakcyjność turystyczna gminy	52
Podsumowanie.....	53
Mobilność	54
infrastruktura transportowa	54
Podsumowanie.....	55
Finanse samorządowe.....	55
Dochody i wydatki gminy.....	55
Inwestycje.....	58
Badanie ankietowe.....	61
Analiza SWOT	71
Spis wykresów.....	73
Spis tabel	75
Spis rysunków.....	76

WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 324 ze zm.) w art. 10a ust. 1 zobowiązuje podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju, projekt polityki publicznej, projekt programu rozwoju lub projekt programu służącego realizacji umowy partnerstwa do przygotowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. Zgodnie z tym zapisem opracowany dokument składa się z raportu o stanie społecznym (strefa społeczna), raportu o stanie gospodarczym (strefa gospodarcza) i raportu o stanie przestrzennym (strefa przestrzenna) gminy Ciepiałów. Dokument zawiera także raport o sytuacji finansowej gminy, wnioski z diagnozy dla każdej ze stref oraz analizę SWOT. Diagnoza obejmuje stan aktualny, stan poprzedzający (okres 2017-2022) oraz w miarę możliwości stan przewidywany w postaci prognoz. Zatem zaprezentowane dane mają charakter statyczny i dynamiczny.

W celu lepszego odzwierciedlenia sytuacji gminy wytypowano poniższe jednostki terytorialne do analizy porównawczej:

- województwo mazowieckie,
- powiat lipski,
- gmina Chotcza,
- gmina Kazanów,
- gmina Lipsko,
- gmina Rzecznów,
- gmina Siemno,
- gmina Solec nad Wisłą,
- gmina Zwolen.

Gminy te zostały wybrane w oparciu o swoją lokalizację, są to gminy wiejskie, wchodzące w skład powiatu lipskiego bądź sąsiadujące bezpośrednio z gminą Ciepiałów. Równocześnie tam, gdzie było to możliwe analizie poddano wewnętrzne zróżnicowanie gminy, poprzez prezentację danych dla poszczególnych sołectw.

Podstawą do opracowania diagnozy były głównie dane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS) oraz dane zebrane i przekazane przez Urząd Gminy Ciepiałów. Opierano się także na ogólnie dostępnych raportach, opiniach, dokumentach strategicznych oraz informacjach zawartych na oficjalnych stronach Internetowych instytucji oraz jednostek samorządu terytorialnego (JST).

PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE CIEPIELÓW

Ciepielów to gmina miejsko-wiejska położona w województwie mazowieckim, w północnej części powiatu lipskiego. W 1869 r. utracił prawa miejskie, a od 1 czerwca 2024r. je odzyskał. Gmina graniczy z gminą wiejską Chotcza (od wchodu), z gminą miejsko-wiejską Lipsko, gminą miejsko-wiejską Sienno, gminą wiejską Rzecznów (od południa), z gminą miejsko-wiejską Zwoleń (od północy, powiat Zwoleński), z gminą wiejską Kazanów (od wchodu, powiat Zwoleński).

Gmina zajmuje łączną powierzchnię 135,13 km² (13,513 ha). Administracyjnie gmina podzielona jest na 29 sołectw: Antoniów-Czerwona, Anusin, Bąkowa, Bielany, Borowiec, Chotyże, Ciepielów, Ciepielów Kolonia, Dąbrowa, Drezno, Gardzienice Kolonia, Kałków, Kochanów-Sajdy, Kunegundów Czarnolas, Łaziska, Marianki, Kawęczyn, Pasieki, Pcin, Podgórze, Podolany, Ranachów B, Rekówka, Stare Gardzienice, Stary Ciepielów, Świesielce, Wielgie, Wólka Dąbrowska

Rysunek 1. Gmina Ciepielów na mapie

Źródło: Opracowanie własne

STREFA SPOŁECZNA

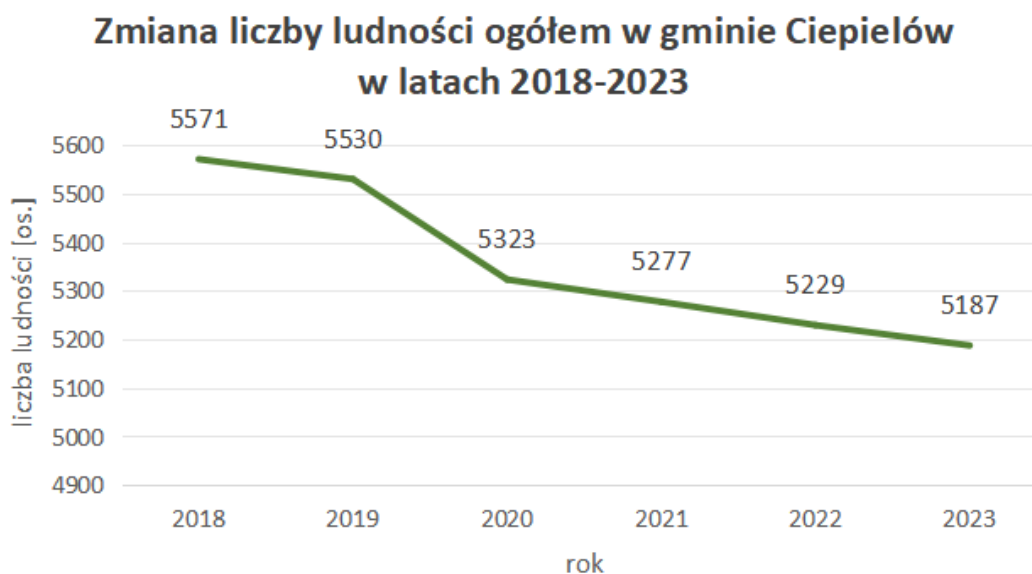
W poniższej części dokumentu przeanalizowano najważniejsze dane i wskaźniki dotyczące struktury mieszkańców i ich aktywności społecznej, a przede wszystkim informacje związane z uwarunkowaniami i jakością życia w gminie (usługi edukacyjne, opieka społeczna, bezpieczeństwo itp.).

DEMOGRAFIA

LICZBA MIESZKAŃCÓW

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2023 r. na terenie gminy Ciepiałów zameldowanych było 5 187 osób. Składa się na to 2 606 kobiet (50,3% ogółu ludności) oraz 2 581 mężczyzn (49,7% ogółu ludności). Zgodnie z danymi pochodzącymi z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) i rejestru mieszkańców w badanym roku meldunek stały lub czasowy posiadało 5 463 osób. Niewielkie różnice między liczbą osób wg GUS a liczbą osób zameldowanych wynikają z odmiennej metodologii stosowanej przez badaczy GUS (liczbę osób określa się z uwagi na miejsce zamieszkania – fakt zamieszkiwania na danym obszarze, a nie zameldowania na pobyt stały lub czasowy – co odnotowuje system PESEL) i są zjawiskiem powszechnie znanym w nauce o geografii społeczno-ekonomicznej.

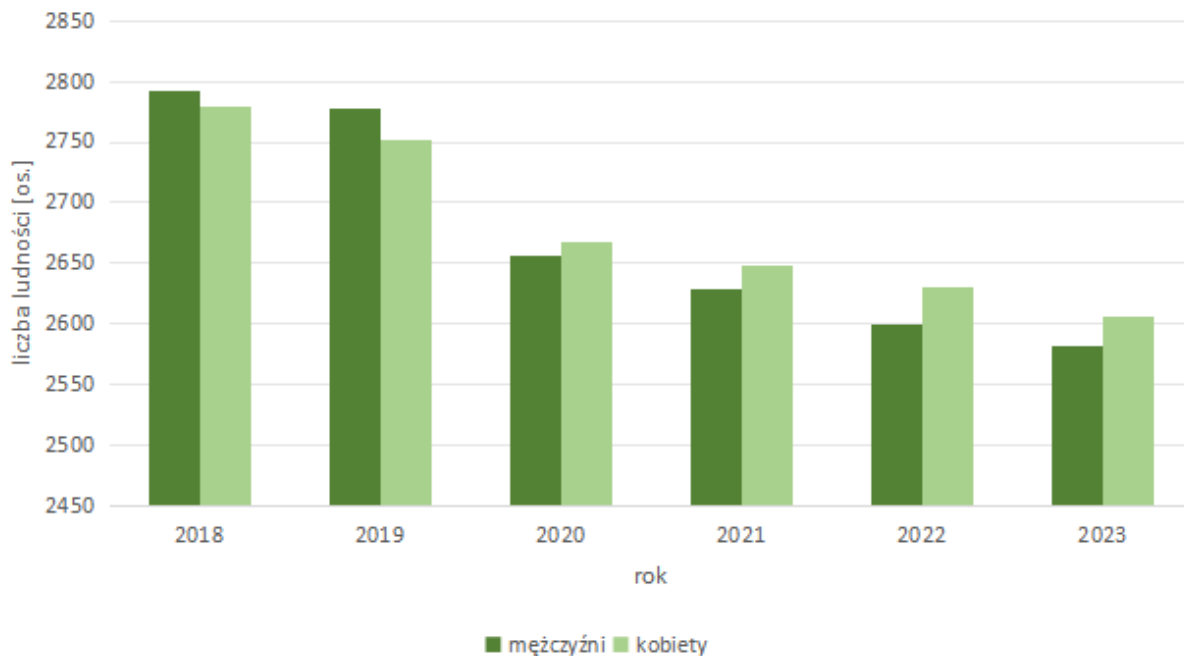
Wykres 1. Zmiana liczby ludności ogółem w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 2. Zmiana struktury płci ludności w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023

Zmiana struktury płci ludności w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 1. Podział liczby mieszkańców w gminie Ciepiałów w 2023 ze względu na meldunek

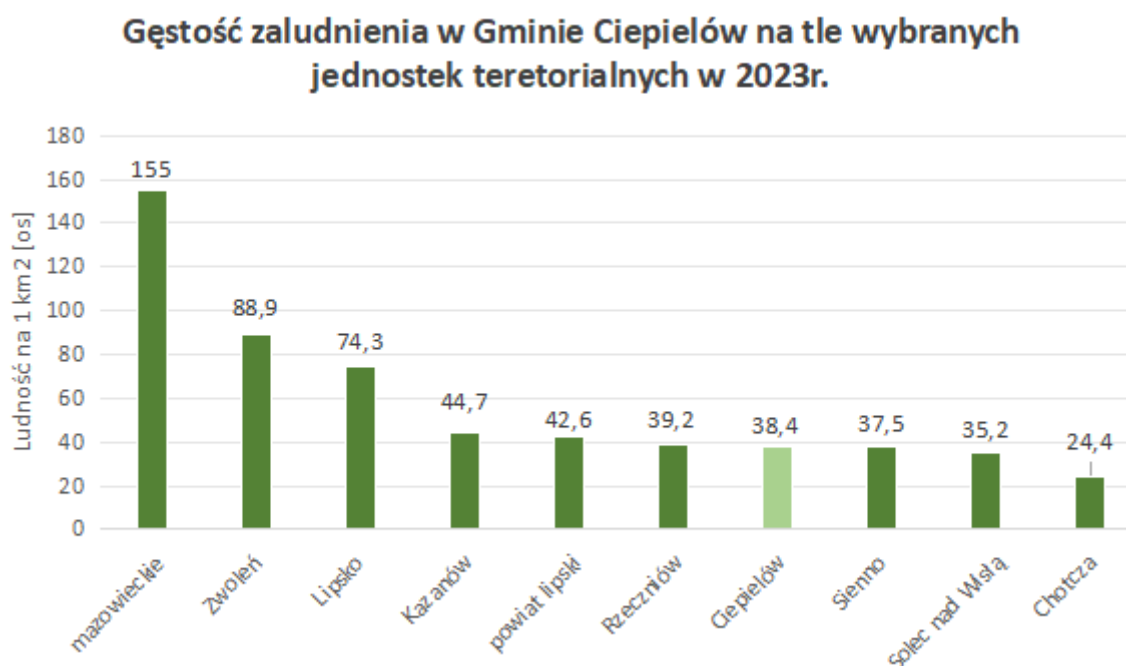
Sołectwa/Obszar	2023
	ogółem
Antoniów	74
Anusin	183
Bąkowa	316
Bielany	101
Borowiec	43
Chotyże	178
Ciepiałów	732
Ciepiałów Kolonia	192
Czarnolas	42
Dąbrowa	215
Drezno	95
Gardzienice Kolonia	129
Kałków	242
Kawęczyn	66
Kochanów	26
Kunegundów	88
Łaziska	407
Marianki	176
Pasieki	53
Pcin	258
Podgórze	82
Podolany	15

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Ranachów B	137
Rekówka	119
Sajdy	24
Stare Gardzienice	120
Stary Ciepiałów	253
Świesilice	301
Wielgie	595
Wólka Dąbrowska	91
Gmina ogółem	5479

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego, Urząd Gminy w Ciepiałowie

Wykres 3. Gęstość zaludnienia (liczba mieszkańców na 1 km²) w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych w 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

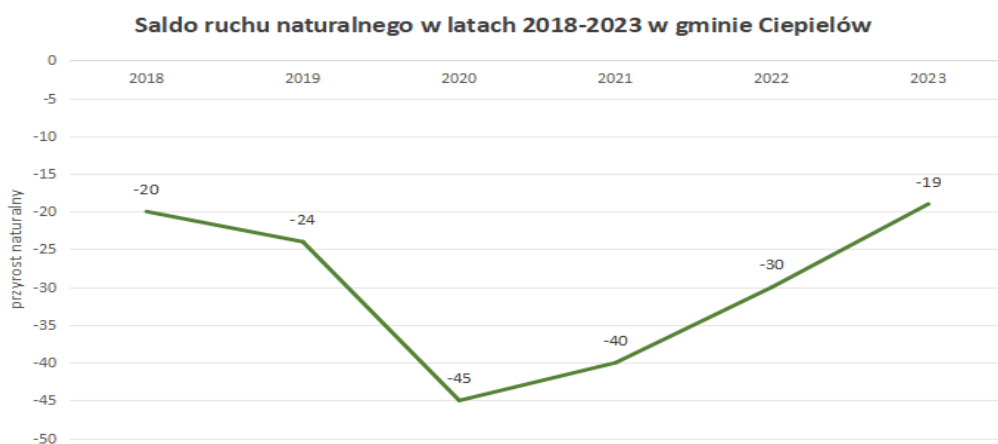
Gmina Ciepiałów na tle porównywanych okolicznych jednostek terytorialnych nie wyróżnia się, jej wskaźnik gęstości zaludnienia w 2023 roku wyniósł 38,4 os/km² (wyk. 3). Wskaźnik ten jest znacznie niższy od średniej wartości dla kraju (119,9), województwa (155) oraz nieznacznie niższy od średniej powiatu (42,6).

SALDO RUCHU NATURALNEGO I SALDO MIGRACJI

Saldo migracji i saldo ruchu naturalnego są dwoma wskaźnikami, które mają wpływ na zmianę liczby ludności na terenie gminy. Poniżej pokazano, jak zmieniał się wskaźnik na przełomie lat 2018-2023 w gminie Ciepiałów oraz porównywanych jednostkach.

W badanym okresie, czyli latach 2018-2023, saldo ruchu naturalnego w gminie Ciepiałów utrzymywało się na ujemnym poziomie. Ujemne saldo świadczy o starzeniu się społeczeństwa, co może wpływać na strukturę wiekową i dynamikę rozwoju tej gminy. Największy spadek wyniósł (-)45 w roku 2020, potem spadek się zmniejszał, aby w 2023 roku wynieść najmniejszą wartość (-) 19.

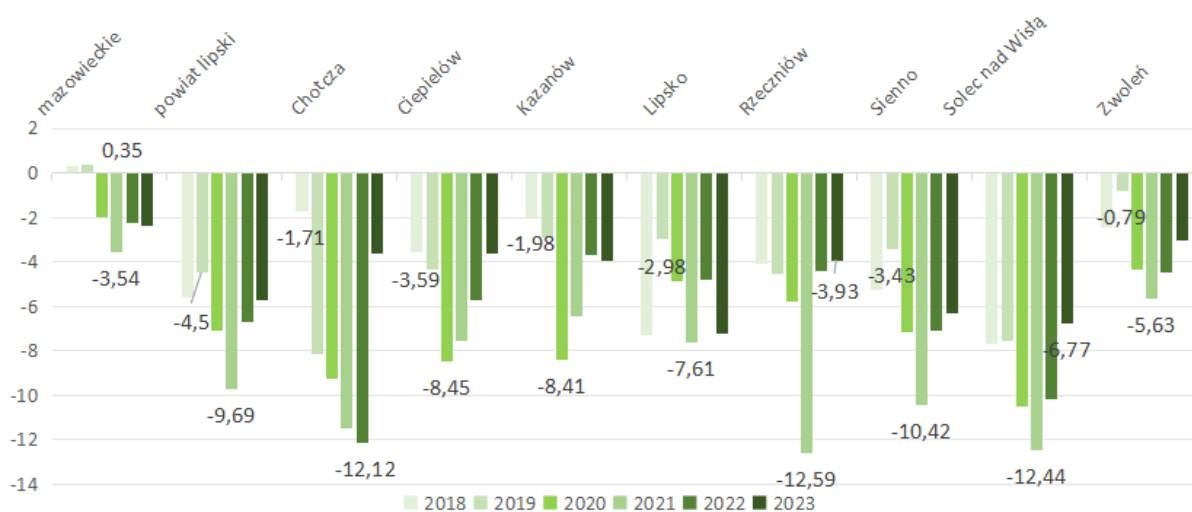
Wykres 4. Saldo ruchu naturalnego (przyrost naturalny) w latach 2018 – 2023 w gminie Ciepiałów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tendencja spadkowa krzywej wystąpiła najprawdopodobniej w wyniku pandemii spowodowanej wirusem SARS-CoV-2, którego skutki mają również wpływ na społeczne i gospodarcze funkcjonowanie gminy Ciepiałów. Drastyczny spadek przyrostu naturalnego, spowodowany licznymi zgonami związanymi z zachorowaniem na COVID-19, zauważalny jest także na tle porównawczym.

Wykres 5. Saldo ruchu naturalnego (przyrost naturalny) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Saldo ruchu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Ciepiałów jest zbliżone do średniej wśród analizowanych jednostek (wyk. 5). W ciągu ostatnich lat wszystkie analizowane gminy odnotowały ujemne saldo, jak i cały powiat lipski. W województwie mazowieckim od 2021 roku również saldo jest ujemne.

Kolejnym kluczowym aspektem monitorowania zmian demograficznych jest analiza zawartych małżeństw oraz urodzeń żywych. Badanie tych danych pozwala zidentyfikować kluczowe trendy społeczne, które wpływają na potencjalne dostosowanie polityki lokalnej do realnych potrzeb mieszkańców.

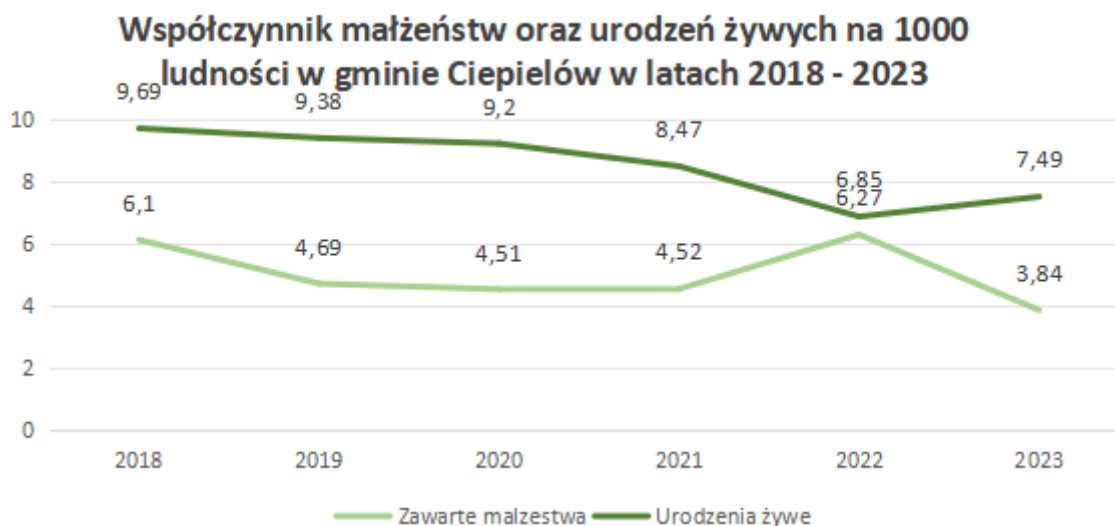
Tabela 2. Liczba zawartych małżeństw oraz urodzeń żywych w gminie Ciepiałów w podziale na obszar miejski i wiejski w latach 2018-2023

Rok	Gmina wiejska	
	Zawarte małżeństwa	Urodzenia żywe
2018	34	54
2019	26	52
2020	24	49
2021	24	45
2022	33	36
2023	20	39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W gminie liczba zawartych małżeństw w badanym okresie oscyluje w granicach 20-34 rocznie. Liczba urodzeń waha się pomiędzy 39, a 54 rocznie. Nie zauważono korelacji pomiędzy ilością zawartych małżeństw, a urodzeń.

Wykres 6. Współczynnik małżeństw oraz urodzeń żywych na 1000 ludności w gminie Ciepiałów w latach 2018 - 2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wskaźnik zawartych małżeństw na 1000 ludności wykazuje spadek od 2018 do 2020 roku, osiągając najniższą wartość w 2020 (4,51), po czym notuje pewien wzrost w 2022 (6,27), a następnie gwałtowny spadek w 2023 roku

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

(3,84). Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności maleje od 2018 do 2022 roku, z znaczącym ożywieniem w 2023 roku (7,49).

Obserwując te dane, należy także wziąć pod uwagę, że spadek liczby małżeństw i urodzeń w roku 2020 może być powiązany z wpływem pandemii COVID-19, co stanowi dodatkowy kontekst dla analizy zmian demograficznych w tym okresie.

Gmina Ciepiałów w badanym okresie charakteryzowała się ujemnym saldem migracji mieszkańców. Najwyższa wartość (-1,13) została osiągnięta w 2020 roku, przy czym najniższa w 2023 (-5,18)

Tabela 3. Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023 w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych

Jednostka terytorialna	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mazowieckie	3,10	3,34	2,21	2,36	2,05	2,33
Powiat lipski	-4,49	-4,56	-2,90	-3,92	-1,97	-3,57
Chotcza	5,55	-2,14	5,75	-3,09	-3,59	-2,28
Ciepiałów	-5,02	-2,71	-1,13	-2,63	-2,09	-5,18
Kazanów	-1,32	-4,43	1,82	-2,98	-4,88	-5,85
Lipisko	-5,47	-7,96	-4,76	-9,25	-4,61	-4,66
Rzeczniów	-9,28	-2,06	-3,13	0,97	0,98	-4,67
Sienno	-1,53	-7,21	-2,10	-2,3	-0,54	-2,16
Solec nad Wisłą	-5,65	0,82	-5,67	-0,21	0,43	-0,65
Zwoleń	-2,10	-2,91	-3,69	-1,79	-0,69	-0,76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023 ukazuje pewne charakterystyczne tendencje w gminie notuje jedynie ujemne saldo migracji, co może wskazywać na tendencję do utraty ludności.

Dokładniejszych danych dostarcza analiza porównawcza salda migracji wewnętrznych i zagranicznych.

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych na 1000 osób w latach 2018-2023

Jednostka terytorialna	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mazowieckie	2,7	2,9	1,9	2,0	1,7	1,9
Powiat lipski	-5,0	-5,0	-3,1	-4,2	-2,3	-3,7
Chotcza	5,1	-2,6	5,3	-3,1	-3,6	-2,3
Ciepiałów	-5,0	-2,9	-1,1	-2,6	-2,7	-5,2
Kazanów	-1,3	-5,1	1,8	-3,0	-4,9	-6,1
Lipisko	-6,5	-9,0	-5,0	-10,0	-5,1	-5,1
Rzeczniów	-9,5	-2,1	-3,1	0,7	1,0	-4,9
Sienno	-1,9	-7,4	-2,1	-2,1	-0,9	-2,2
Solec nad Wisłą	-5,8	0,8	-5,9	-0,4	0,6	-0,7
Zwoleń	-2,2	-3,2	-3,9	-1,9	-1,0	-1,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza szczegółowych wyników dotyczących migracji wewnętrznych prowadzi do wniosku, że w przeciwieństwie do części analizowanych gmin obserwowany jest odpływ ludności z terenu gminy do innych gmin, w szczególności

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

większych ośrodków miejskich. Odpowiada to jednak sytuacji w skali powiatu lipskiego. Trend ten powinien być zachowany w kolejnych latach.

Tabela 5. Saldo migracji zagranicznych na 1000 osób w latach 2018-2023

Jednostka terytorialna	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mazowieckie	0,37	0,43	0,32	0,39	0,35	0,48
Powiat lipski	0,47	0,41	0,15	0,28	0,28	0,16
Chotcza	0,43	0,43	0,44	0,00 ^Z	0,00 ^Z	0,00 ^Z
Ciepielów	0,00 ^Z	0,18	0,00 ^Z	0,00 ^Z	0,57	0,00 ^Z
Kazanów	0,00 ^Z	0,66	0,00 ^Z	0,00 ^Z	0,00 ^Z	0,23
Lipsko	0,99	0,99	0,29	0,77	0,49	0,40
Rzeczniów	0,23	0,00 ^Z	0,00 ^Z	0,24	0,00 ^Z	0,25
Sienno	0,34	0,17	0,00 ^Z	-0,18	0,36	0,00 ^Z
Solec nad Wisłą	0,20	0,00 ^Z	0,21	0,21	-0,22	0,00 ^Z
Zwoleń	0,07	0,26	0,21	0,14	0,28	0,21

Z - Wartość znacząca, wartość zerowa wynika z bilansu niezerowych danych wejściowych algorytmu, np. przyrost naturalny, jeśli liczba zgonów jest równa liczbie urodzeń

Z - Zmiany metodologiczne, wartość znacząca, wartość zerowa wynika z bilansu niezerowych danych wejściowych algorytmu, np. przyrost naturalny, jeśli liczba zgonów jest równa liczbie urodzeń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza wyników migracji zagranicznych wygląda zupełnie inaczej. Dodatnie salda oznaczają przyptyw mieszkańców do gmin. Wskaźnik dla gminy Ciepielów wykazuje dużo niższe wartości jak wskaźnik dla powiatu lipskiego. Przez większość analizowanych lat saldo migracji było zerowe. Odptyw ludności z gmin występował sporadycznie w niektórych gminach. Głównymi wynikami są wyniki dodatnie, co pozytywnie wpływa na liczebność w poszczególnych gminach.

STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI

Struktura wieku ludności, czyli udział poszczególnych grup wiekowych w ogólnej liczbie mieszkańców danego obszaru, jest istotnym wskaźnikiem demograficznym. Daje on wskazówki dla władz samorządowych dotyczące dostosowania usług publicznych do potrzeb różnych grup wiekowych, takich jak żłobki, przedszkola, szkoły czy kluby seniora. Ponadto, liczba osób w poszczególnych grupach wiekowych ma bezpośredni wpływ na budżet gminy poprzez wpływy z podatku dochodowego PIT od mieszkańców.

W 2023 roku w gminie Ciepielów mieszkało 61,48% osób w wieku produkcyjnym. Ten wynik plasuje gminę na pierwszym miejscu wśród analizowanych jednostek terytorialnych. Jest to wynik prawie równy do wyniku województwa mazowieckiego (61,79%). Gmina Ciepielów posiada jeden z najwyższych odsetków osób w wieku przedprodukcyjnym (15,28%) i o 1% niższy do odsetki osób w województwie mazowieckiego (16,30%). Gmina Ciepielów wyróżnia się, jako jedno z młodszych społeczeństw w porównaniu do innych analizowanych jednostek. Warto zaznaczyć, że we wszystkich badanych jednostkach terytorialnych odnotowano spadek liczby osób w wieku produkcyjnym w porównaniu do roku 2018 (tab. 6).

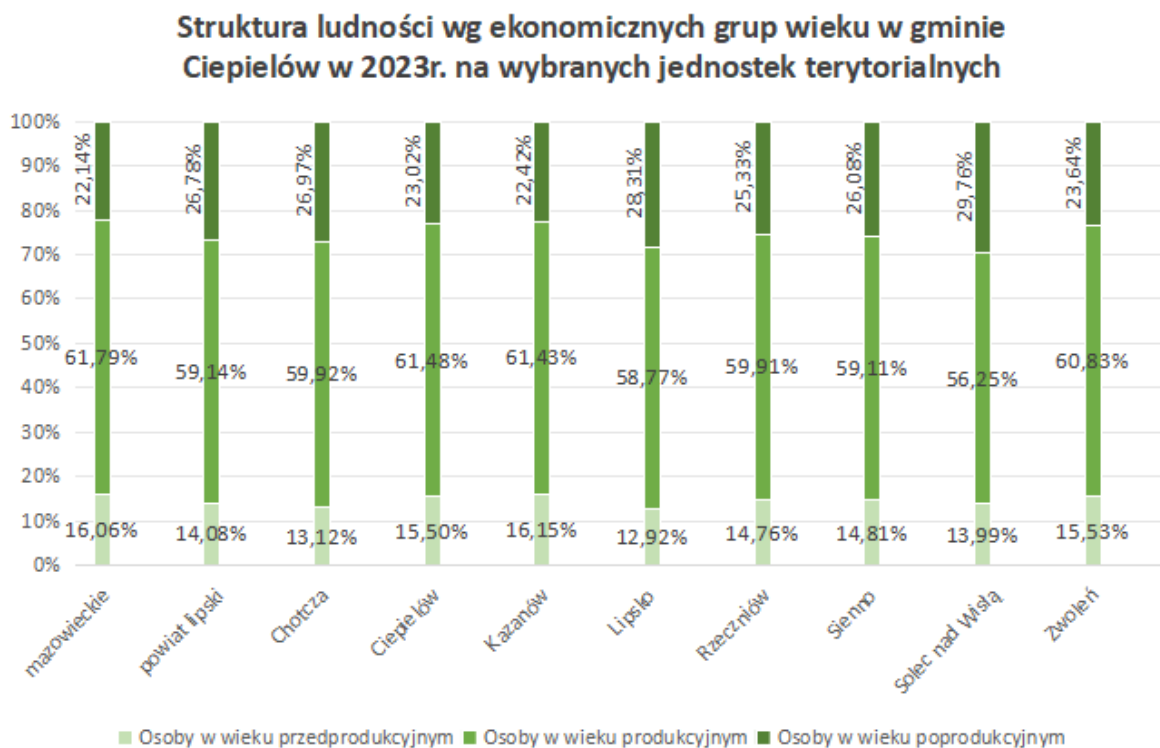
DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Tabela 6. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2018 i 2023 w gminie Ciepiałów

	Osoby w wieku przedprodukcyjnym			Osoby w wieku produkcyjnym			Osoby w wieku poprodukcyjnym		
	2018	2023	Zmiana (p.p.)	2018	2023	Zmiana (p.p.)	2018	2023	Zmiana (p.p.)
Mazowieckie	16,30%	16,06%	-0,24%	62,27%	61,79%	-0,47%	21,43%	22,14%	0,71%
Powiat lipski	13,82%	14,08%	0,26%	62,82%	59,14%	-3,68%	23,36%	26,78%	3,42%
Chotcza	13,61%	13,12%	-0,49%	62,48%	59,92%	-2,57%	23,90%	26,97%	3,06%
Ciepiałów	15,28%	15,50%	0,22%	63,72%	61,48%	-2,24%	21,00%	23,02%	2,02%
Kazanów	16,74%	16,15%	-0,59%	63,99%	61,43%	-2,56%	18,09%	22,42%	4,32%
Lipsko	13,32%	12,92%	-0,39%	63,00%	58,77%	-4,23%	23,69%	28,31%	4,62%
Rzeczniów	13,86%	14,76%	0,90%	63,86%	59,61%	-3,95%	22,28%	25,33%	3,05%
Sienno	14,66%	14,81%	0,15%	62,37%	59,11%	-3,26%	22,97%	26,08%	3,12%
Solec nad Wisłą	12,34%	13,99%	1,65%	61,16%	56,25%	-4,90%	26,50%	29,76%	3,26%
Zwoleń	15,37%	15,53%	0,16%	63,78%	60,83%	-2,96%	20,85%	23,64%	2,79%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 7. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2023 w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

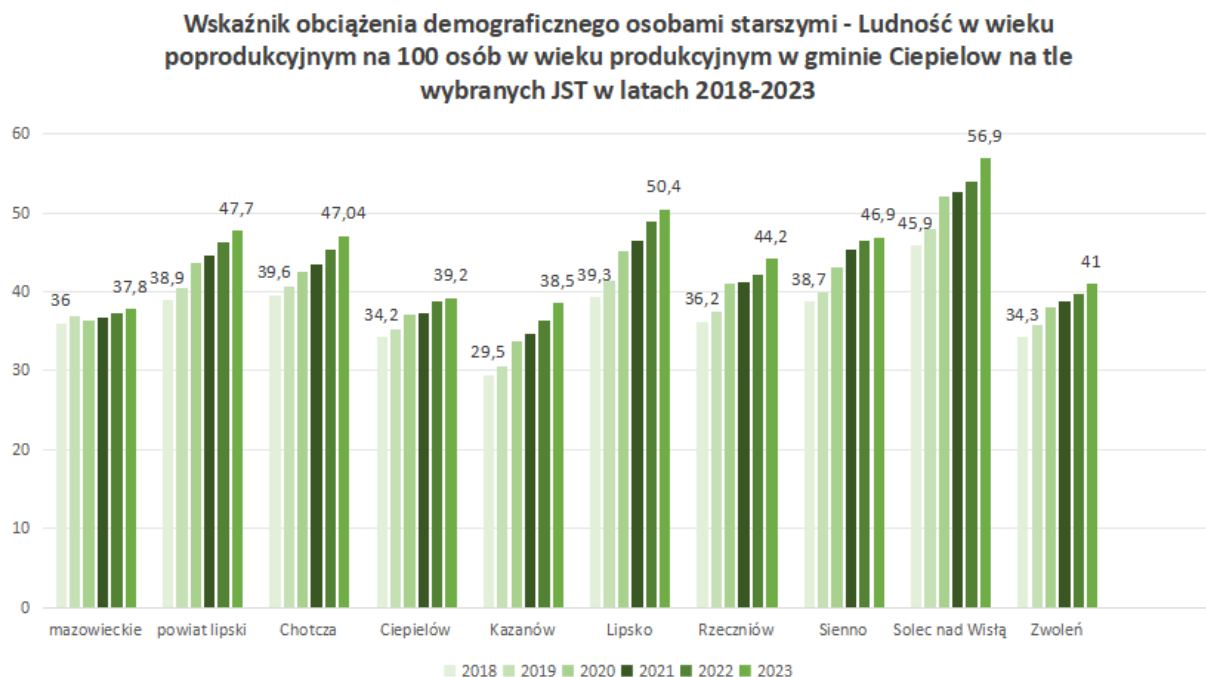
Poniższa tabela przedstawia strukturę wiekową wg płci i wieku w 2023 roku.

Tabela 7. Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w gminie Ciepiałów w 2022 roku

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	59	71	130
3	28	33	61
4-5	59	54	113
6	29	28	57
7	37	33	70
8-12	157	129	286
13-15	84	105	189
16-17	72	57	129
18	19	35	54
19-65	1784	0	1784
19-60	0	1476	1476
>65	383	0	383
>60	0	746	746
Ogółem	2711	2767	5478

Źródło: Urząd Gminy Ciepiałów

Wykres 8. Wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi - Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie Ciepiałów na tle wybranych JST w latach 2017 – 2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W gminie Ciepiałów w 2023 roku wskaźnik obciążenia demograficznego wyniósł 39,2, który jest wyższy od wyniku gminy Kazanów (38,5) oraz od wyniku odnotowanego w województwie mazowieckim (37,8). Najwyższy wskaźnik odnotowano w gminie Solec nad Wisłą (56,9). Dla wszystkich badanych jednostek zaobserwowano wzrost tego wskaźnika w badanym okresie. Największy niekorzystny przyrost liczby osób starszych w stosunku do osób

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

w wieku produkcyjnym wystąpił w gminie Lipsko (11,1), a najmniejszy we województwie mazowieckim. W gminie Ciepiałów wskaźnik ten zwiększył się o 5,0 w porównaniu do roku 2018.

Poniższa tabela prezentuje prognozę struktury wiekowej dla ludności gminy Ciepiałów w podziale na obszar miejski oraz wiejski na lata 2025, 2030, 2035, 2040 i 2045.

Tabela 8. Prognozowana struktura wieku ludności wg grup wiekowych w mieście oraz obszarach wiejskich w latach 2025, 2030, 2035, 2040 i 2045

Grupa wieku/obszar	2025	2030	2035	2040	2045
Ogółem	5 073	4 818	4 556	4 260	3 966
0-17	920	796	657	543	500
18-59/64	2 916	2 713	2 545	2 332	2 049
18-44	1 704	1 509	1 393	1 278	1 108
45-59/64	1 212	1 204	1 152	1 054	941
60+/65+	1 237	1 309	1 354	1 385	1 417
0-14	746	621	495	450	406
16-64	3 240	3 027	2 840	2 592	2 272
65+	1 087	1 170	1 221	1 218	1 288
80+	264	344	407	451	476

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza bazuje na danych struktury ludności wg płci i wieku z 31 grudnia 2019 r., dostarczonych przez Główny Urząd Statystyczny. Do roku 2045 prognozuje się spadek łącznej liczby mieszkańców gminy, co stanowi scenariusz tożsamy z ogólnym trendem spadku populacji w Polsce. W kategorii ludności w wieku przedprodukcyjnym prognozuje się ogólny spadek liczby dzieci i młodzieży, co przekłada się na znaczny spadek ludności w grupie szkolnej (6-17 lat). Ludność w wieku produkcyjnym również w prognozie ma tendencję spadkową. Zgodnie z ogólnym trendem w Polsce, w gminie Ciepiałów prognozuje się przyrost ludności w wieku poprodukcyjnym. Wzrost najstarszej grupy wiekowej wymagać będzie zwiększonej potrzeby rozwoju opieki nad grupą trzeciego wieku.

PODSUMOWANIE

Gminę Ciepiałów w 2023 r. zamieszkiwało 5 187 osób. Składa się na to 2 606 kobiet (50,3% ogółu ludności) oraz 2 581 mężczyzn (49,7% ogółu ludności). Wskaźnik gęstości zaludnienia w 2023 roku wyniósł 38,4 os/km².

W badanym okresie, czyli latach 2018-2023, saldo ruchu naturalnego w gminie Ciepiałów utrzymywało się na ujemnym poziomie. W gminie liczba zawartych małżeństw w badanym okresie oscyluje w granicach 20-34 rocznie. Liczba urodzeń waha się pomiędzy 39, a 54 rocznie. Nie zauważono korelacji pomiędzy ilością zawartych małżeństw, a urodzeń.

Analiza danych dotyczących migracji wskazuje, że w ostatnich latach nastąpił odpływ ludności do większych ośrodków oraz zagranicę w skali podobnej do gmin powiatu lipskiego.

W 2023 roku w gminie Ciepiałów mieszkało 61,48% osób w wieku produkcyjnym. Prognozy na lata 2025-2045 pozwalające przewidzieć przyszły stan struktury wiekowej, wskazują ogólny spadek liczby dzieci i młodzieży oraz wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym.

Podobnie jak w przypadku innych jednostek terytorialnych i całego województwa mazowieckiego, społeczeństwo Gminy Ciepiałów doświadcza zjawiska starzenia się, prowadzącego do zmniejszenia udziału osób w wieku

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

produkcyjnym i wzrostu grupy osób w wieku poprodukcyjnym. Opisane trendy wymagają uwzględnienia w planowaniu polityki gminy na kolejne lata, z koniecznością dostosowania polityki społecznej, infrastruktury i oferty usług lokalnych do potrzeb starzejącego się społeczeństwa. Istnieje także potrzeba wykorzystania atutów gminy do zachęcenia nowych mieszkańców do osiedlenia się na jej terenie, w celu zrównoważenia strat związanych z odpływem ludności do większych miast.

EDUKACJA

W gminie Ciepiałów funkcjonuje 3 placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Gmina Ciepiałów:

Tabela 9. Placówki oświatowe w gminie Ciepiałów

I.p.	placówka oświatowa
1	ZSP w Ciepiałowie <ul style="list-style-type: none">• Szkoła Podstawowa im. Dr. Marianna Papużyńskiego w Ciepiałowie• Przedszkole w Ciepiałowie
2	Szkoła Podstawowa im. Płk. Władysława Owczarka w Bąkowej

Źródło: Raport o stanie gminy Ciepiałów 2023

OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3

Według raportu o stanie gminy Ciepiałów, w gminie nie funkcjonowały żłobki, oddziały żłobkowe i kluby dziecięce.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

Tabela 10. Stan organizacji wychowania przedszkolnego w gminie Ciepiałów – rok szkolny 2022/2023

I.p.	przedszkole	liczba oddziałów	liczba uczniów
1.	Przedszkole w Ciepiałowie	5	148
	RAZEM	5	148

Źródło: Raport o stanie gminy Ciepiałów 2023

Do gminnego przedszkola uczęszczało 148 dzieci, w tym 75 dziewcząt i 73 chłopców. Do przedszkoli uczęszczały dzieci z następujących roczników:

- rocznik 2016 – 38 dzieci, w tym 18 dziewcząt i 20 chłopców,
- rocznik 2017 – 43 dzieci, w tym 22 dziewcząt i 21 chłopców,
- rocznik 2018 – 32 dzieci, w tym 16 dziewcząt i 16 chłopców,
- rocznik 2019 – 26 dzieci, w tym 15 dziewcząt i 11 chłopców,
- rocznik 2020 – 9 dzieci, w tym 4 dziewczęta i 5 chłopców

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIEŁÓW

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE

Tabela 11. Stan organizacji szkół w gminie Ciepiałów w roku szkolnym 2021/2022

L.p.	Szkoła	liczba oddziałów	liczba uczniów	klasy							
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1.	Szkoła Podstawowa im. Doktora Mariana Papużyńskiego w Ciepiałowie	15	299	46	36	45	32	39	27	39	35
2	Szkoła Podstawowa im. Płk. Władysława Owczarka ps. „Buła” w Bąkowej	7	88	11	13	12	16	17	7	12	0
	RAZEM	22	387	57	49	57	48	56	34	51	35

Źródło: Urząd Gminy Ciepiałów

Z powyższych danych wynika, że w roku szkolnym 2023/2024 w 22 oddziałach szkół podstawowych było 387 uczniów.

Tabela 12. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Gminie Ciepiałów w latach szkolnych 2017/2018 – 2021/2022

L.p.	Nazwa placówki	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
1	Szkoła Podstawowa im. Doktora Mariana Papużyńskiego w Ciepiałowie	314	337	330	323	322
2	Szkoła Podstawowa im. Płk. Władysława Owczarka ps. „Buła” w Bąkowej	70	80	82	91	92
	Razem	384	417	412	414	414

Źródło: Urząd Gminy Ciepiałów

Jak wskazują dane liczbowe szkoły podstawowe na terenie gminy różnią się charakterem, mamy tu wyraźnie większą placówkę o charakterze szkoły miejskiej oraz szkołę wiejską. Te typy szkół różnią aspekty ważne z punktu widzenia rozwoju społeczeństwa - liczebność klas, liczba personelu, komfort psychiczny uczniów, koszty utrzymania infrastruktury.

Powyższe jest również pochodną reformy systemu oświaty przeprowadzonej w 2017 roku, polegającej m.in. na wygaszeniu gimnazjów i powrocie do 8-klasowej szkoły podstawowej. Skutkiem reformy jest przywrócenie szkół podstawowych w obiektach pełniących funkcję gimnazjum.

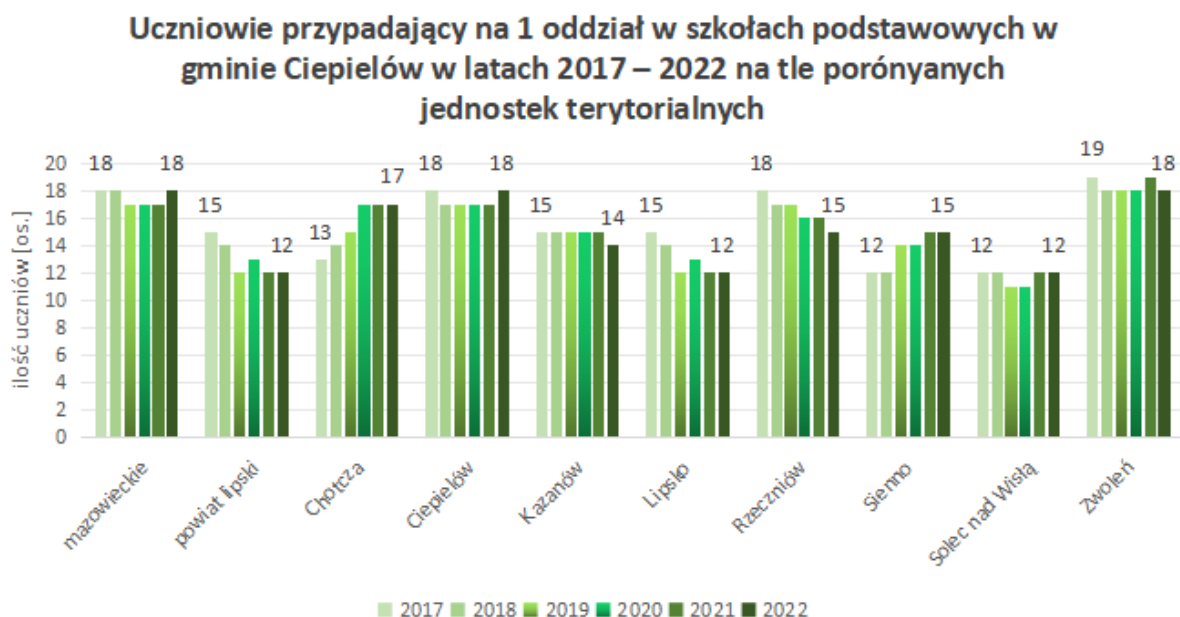
Tabela 13. Liczba nauczycieli w szkołach podstawowych w gminie Ciepiałów w latach szkolnych 2017/2018 – 2021/2022

L.p.	Nazwa placówki	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
1	Szkoła Podstawowa im. Doktora Mariana Papużyńskiego w Ciepiałowie	41	40	45	39	39
2	Szkoła Podstawowa im. Płk. Władysława Owczarka ps. „Buła” w Bąkowej	16	19	19	19	20
	Razem	57	59	64	58	59

Źródło: Urząd Gminy Ciepiałów

Porównanie liczby zatrudnionych nauczycieli w szkołach podstawowych w analizowanych latach szkolnych należy podkreślić niewielką skalę zaobserwowanych zmian kadrowych, co dowodzi stabilności zatrudnienia i stałości kadry nauczycielskiej. Zauważone drobne zmiany w liczbie nauczycieli mają, zatem charakter naturalny i dotyczą np. osiągnięcia przez nauczycieli wieku emerytalnego lub indywidualnych decyzji o zmianie miejsca zatrudnienia.

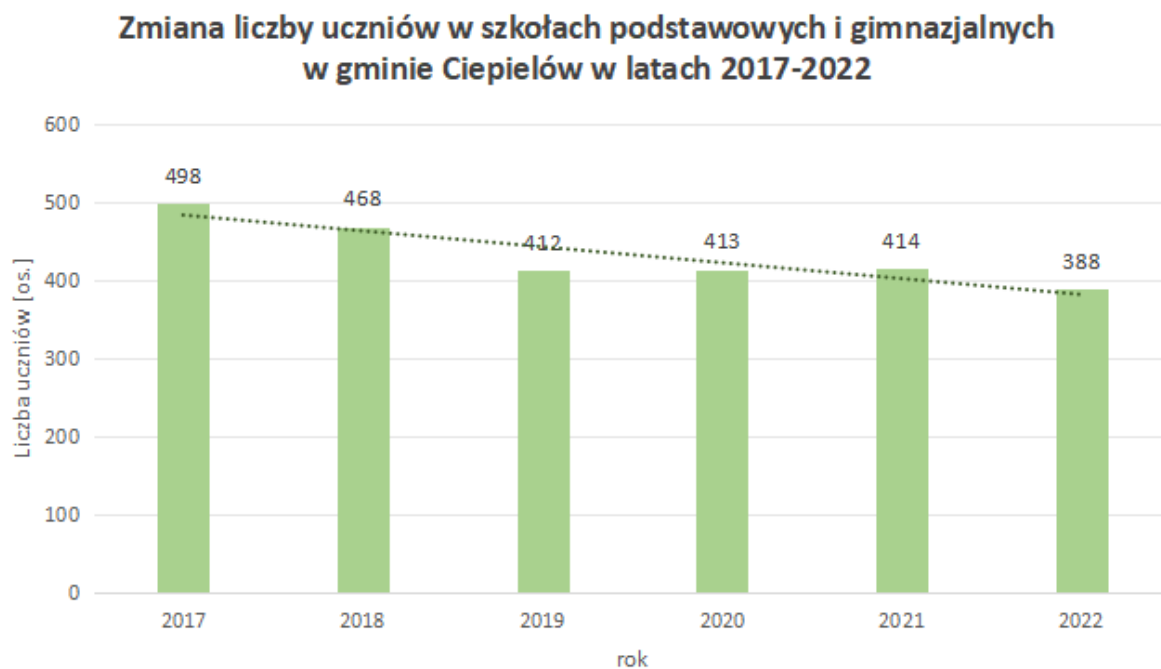
Wykres 9. Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w gminie Ciepiałów w latach 2017 – 2022 na tle porównywanych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2018-2023 w gminie Ciepiałów przypadało średnio 17 uczniów na jeden oddział w szkołach podstawowych, tylko w latach 2017 i 2023 liczba ta była powiększona o 1 ucznia – wynosiła 18.

Wykres 10. Zmiana liczby uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w gminie Ciepiałów w latach 2017 – 2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie Ciepiałów posiada tendencję spadkową. Pomiędzy 2017 a 2022 rokiem liczba uczniów spadła, o 22,09%, czyli o 110 uczniów. Największy spadek liczby dzieci w szkołach podstawowych odnotowano natomiast od 2017 do 2019 roku – 17,27%. W ostatnich latach poziom liczby uczniów spada. Może to być spowodowane mniejszą dzietnością oraz migracjami.

W ramach diagnozy dokonano analizy współczynnika skolaryzacji na poziomie podstawowym w ujęciu brutto. Zgodnie z definicją wskazaną przez Główny Urząd Statystyczny należy go rozumieć, jako relację liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w poprzednim roku w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Choć analiza tego wskaźnika, mając na uwadze powszechność nauczania na poziomie podstawowym, może się wydawać mało zasadna, to wyniki w ramach analizy porównawczej wykazują na interesujące wnioski.

Tabela 14. Współczynnik skolaryzacji brutto na poziomie podstawowym w latach 2017-2022

Jednostka terytorialna	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mazowieckie	98,83	98,96	98,20	99,20	98,13	99,83
Powiat lipski	91,83	92,61	90,77	90,08	90,51	86,99
Chotcza	78,53	79,21	78,60	78,65	81,25	74,33
Ciepiałów	91,43	89,68	87,65	87,69	88,65	86,03
Kazanów	99,47	97,61	97,26	95,36	94,71	89,24
Lipsko	104,42	104,08	102,31	100,50	102,04	99,87
Rzeczniów	83,11	84,84	84,57	81,68	85,76	79,46
Sienno	87,08	89,79	87,12	86,32	83,50	80,57
Solec nad Wisłą	85,43	88,18	85,43	88,73	86,70	82,66
Zwoleń	96,41	95,48	94,18	93,79	93,98	91,82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Porównanie współczynnika w skali gmin objętych diagnozą prezentuje zaskakująco wysokie rozbieżności. Współczynnik skolaryzacji wśród dzieci mieszkających w gminie Ciepiałów prezentuje zadowalający poziom, niższy od średniej dla powiatu lipskiego i jeden z średnich wśród porównywanych samorządów.

Egzamin kończący szkołę podstawową obejmuje obecnie 3 egzaminy z przedmiotów obowiązkowych tj. język polski, matematykę oraz język obcy nowożytny do wyboru.

Tabela 15. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych w gminie Ciepiałów – rok szkolny 2023/2024

Szkoła	język polski	matematyka	język angielski
Szkoła Podstawowa im. Doktora Mariana Papuzińskiego w Ciepiałowie	74%	44%	57%
Gmina	74%	44%	57%
Powiat	57%	44%	53%
Województwo	66%	57%	72%

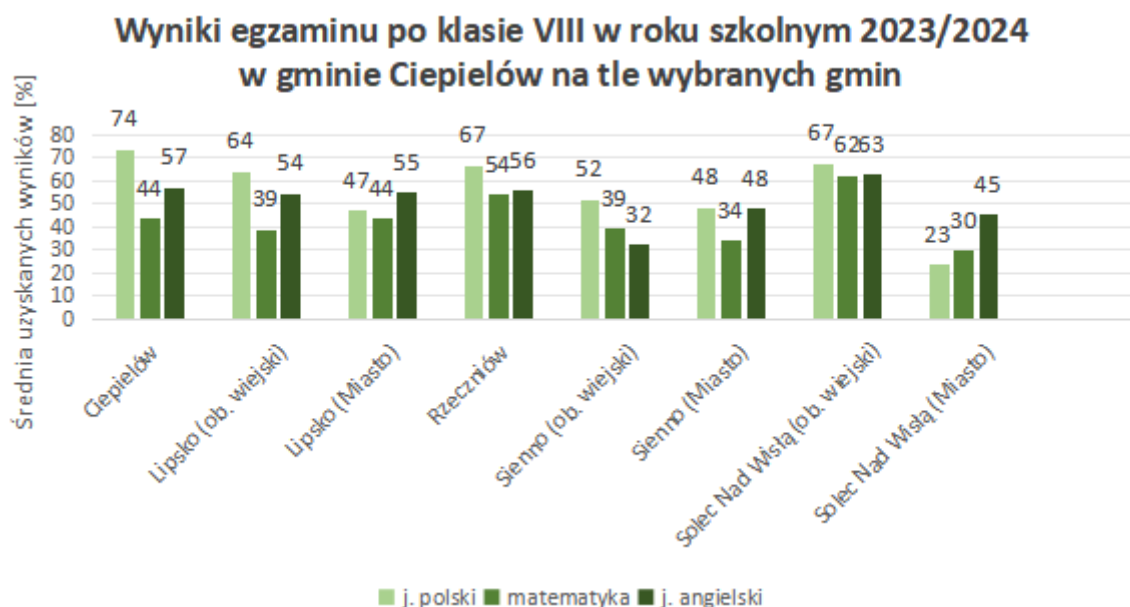
Źródło: Źródło: OKE w Warszawie

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIEŁÓW

W Szkole Podstawowej im. Płk. Władysława Owczarka ps. „Buła” w Bąkowej nie było uczniów w klasie VIII.

Uczniowie szkół podstawowych w gminie Ciepiałów w roku szkolnym 2023/2024 napisali język polski powyżej średnich wyników województwa i poniżej średniej na tle powiatu. Matematykę napisali poniżej średniej województwa. Język angielski został napisany powyżej średniej powiatu, ale poniżej województwa.

Wykres 11. Wyniki egzaminu [%] po klasie VIII w roku szkolnym 2023/2024 3w gminie Ciepiałów na tle wybranych gmin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Warszawie

EDUKACJA PONADPODSTAWOWA

Na terenie gminy Ciepiałów nie ma szkół średnich oraz zawodowych

PODSUMOWANIE

Gmina Ciepiałów posiada trzy placówki oświatowe, w tym dwie szkoły podstawowe oraz jedno przedszkole. Gmina nie zapewnia opieki dla dzieci do lat 3. Gmina zapewniła 148 miejsc wychowania przedszkolnego, w pięciu grupach. Liczba uczniów w szkołach podstawowych wynosiła 387, a liczba uczniów przypadających na jeden oddział wynosi średnio 18. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkole podstawowej w Ciepiałowie w roku 2023/2024 były równo z wynikami z powiatu z matematyki, powyżej z języka polskiego oraz poniżej z języka angielskiego.

CZAS WOLNY

W gminie Ciepiałów, zróżnicowane możliwości spędzania wolnego czasu są rezultatem aktywności instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych i prywatnych przedsiębiorców. Kluczowymi ośrodkami kulturalnymi są Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Ciepiałowie, które mają istotny wpływ na tę różnorodność. Co więcej organizowane imprezy i inicjatywy są elastycznie dostosowywane do zmieniających się potrzeb i trendów społecznych.

GMINNY OŚRODEK KULTURY I BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Gminny Ośrodek Kultury w Ciepeliowie jest w planach budowy, jako zadanie dwuletnie (2023-2024r.)

Biblioteka Publiczna w Ciepeliowie oraz Filia biblioteczna w Wielgim mają na celu realizację wielu zadań, takich jak edukacja kulturalna, wychowanie przez sztukę oraz tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego. Wspierają merytorycznie inicjatywy lokalne poprzez organizację wspólnych imprez ze stowarzyszeniami i instytucjami na terenie miasta i gminy. Ponadto, koordynują imprezy kulturalne oraz prowadzą zajęcia kreatywne dla dzieci i dorosłych w świetlicach wiejskich. Gminna Biblioteka Publiczna w 2023 roku współpracowała ze Związkiem Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Kołem Gminnych w Ciepeliowie. Biblioteka współpracowała również z Klubem Seniora „Razem Raźniej”, który zrzesza seniorów z terenu gminy Ciepeliów. Dyrektor Biblioteki jest członkiem powołanej w 2023r. Rady Seniorów, która podejmuje działania w celu integracji środowiska osób starszych, rozwiązywania ich problemów, wzmacnia udziału seniorów w życiu społeczności lokalnej gminy. Biblioteka również współpracowała z Urzędem Gminy przy realizacji projektu pn. „Seniorzy z Ciepeliowa na Mazowszu”, dzięki któremu zorganizowano kilka jednodniowych wycieczek dla seniorów do: Muzeum Wsi Radomskiej, Muzeum Jacka Malczewskiego i Teatru Powszechnego w Radomiu, do Muzeum Jana Kochanowskiego w Czarnolesie. W ramach projektu seniorzy wzięli udział także w szkoleniach z zakresu udzielania pierwszej pomocy oraz wykładzie „Depresja wśród seniorów”. W bibliotece działa również nieodpłatna kawiarenka internetowa oraz można skorzystać z katalogu online. Biblioteka prowadzi wiele ciekawych działań jak promocja akcji „Przeczytam 52 książki w 2023r.”, ferie zimowe w Bibliotece, „Randka w ciemno z książką”, „Moja, Twoja, Nasza - Biblioteka!”, „#Tatateżczyta”, „Przystanek Biblioteka. Kulturalny patchwork”, „Życie pędzłem malowane”, „Podziel się książką! Podaruj książkę nowego właściciela!” i wiele innych.

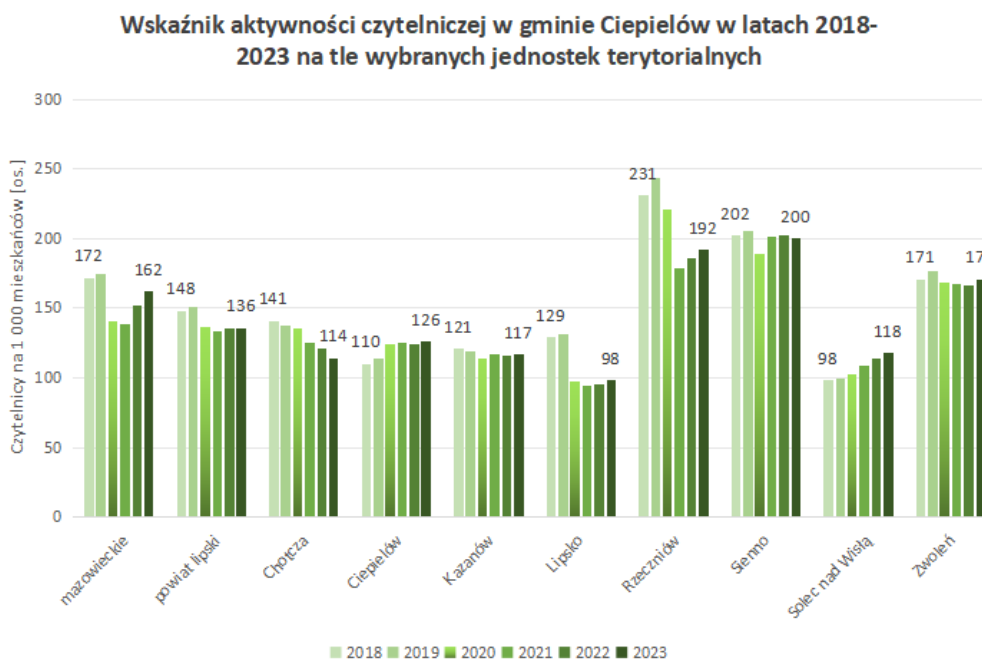
Na terenie Gminy działa również Stowarzyszenie Ludzi Sztuki „Grupa Działania” w Ciepeliowie oraz Koła Gospodyń Wiejskich.

Tabela 16. Księgozbiór biblioteki publicznej w gminie Ciepeliów na tle wybranych jednostek terytorialnych rok 2023

Jednostka terytorialna	liczba woluminów
Mazowieckie	17 526 323
Powiat lipski	157 322
Chotcza	11 527
Ciepeliów	35 367
Kazanów	17 596
Lipsko	43 313
Rzeczniów	34 762
Sienno	14 973
Solec nad Wisłą	17 380
Zwoleń	49 690

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

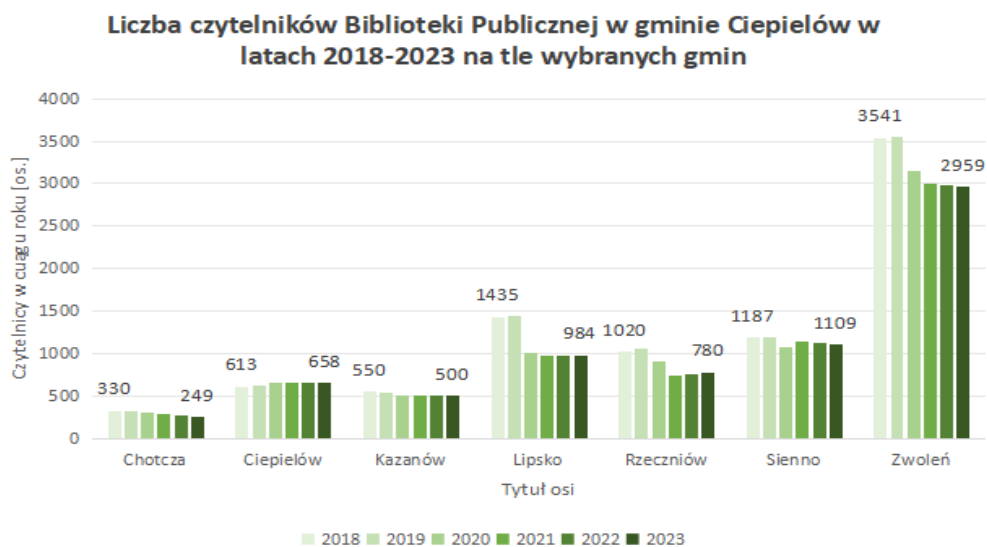
Wykres 12. Wskaźnik aktywności czytelniczej w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023 na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gmina Ciepiałów na przestrzeni lat 2018-2023 wskaźnik czytelnictwa rósł. Taka tendencja może być wywołana dużą ilością akcji i promocji, w których brała udział oraz ich pozytywnego skutku na czytelnictwo. W porównaniu wybranych jednostek terytorialnych w 2023 roku wynik jest średni. Najwyższy wskaźnik czytelnictwa ma gmina Siemno (200), a najniższy gmina Lipsko (98).

Wykres 13. Liczba czytelników Biblioteki Publicznej w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023 na tle wybranych gmin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Liczba czytelników Biblioteki Publicznej w gminie Ciepiałów na przełomie ostatnich 6 lat również wzrosła. Odnotowano wzrost o 45 osób, co daje blisko 6,48% wzrostu w porównaniu do roku bazowego. We wszystkich analizowanych gminach widać spadek w 2020 roku. Nie bez znaczenia dla tego faktu była pandemia COVID-19, co skutkowało zamknięciem bibliotek z powodu zagrożenia epidemicznego. Dodatkowym czynnikiem spadku liczby osób korzystających z tradycyjnych bibliotek i czytających książki może być wzrost popularności e-booków, czy też urządzeń i platform oferujących książki online.

OFERTA SPORTOWA

W gminie Ciepiałów istnieje wiele możliwości do uprawiania sportu i rekreacji. W gminie funkcjonuje Klub Sportowy „Video” w Ciepiałowie, Gminny Klub Sportowy Lider Video Ciepiałów, Klub Sportowy „Szwędaki” Bąkowa.

Tabela 17. Wykaz obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy Ciepiałów

L.p.	Miejscowość (adres)	Rodzaj
1.	Ul. Partyzantów, Ciepiałów	Kompleks sportowo- rekreacyjny
2.	Ul. Lekarska, Ciepiałów	Boisko wielofunkcyjne
3.	Park w Ciepiałowie	Siłownia zewnętrzna i plac zabaw
4.	Stary Ciepiałów	Stadion (boisko trawiaste)
5.	Stary Ciepiałów	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
6.	Pcin	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
7.	Świesielice	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
8.	Kańków	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
9.	Chotyże	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
10.	Wielgiem	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
11.	Antoniów	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
12.	Bielany	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
13.	Bąkowa	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
14.	Łaziska	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
15.	Anusin	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
16.	Dąbrowa	Mini kompleks sportowo rekreacyjny
17.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Bąkowej	Boisko wielofunkcyjne
18.	Przedszkole Samorządowe w Wielgiem	Boisko do badmintona i plac zabaw
19.	Skwerk Malczewskiego w Wielgiem	Siłownia zewnętrzna
20.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Ciepiałowie Plac Zwycięstwa	Siłownia zewnętrzna
21.	Podgórze	Plac zabaw i siłownia zewnętrzna
22.	Marianki	Plac zabaw i siłownia zewnętrzna
23.	Drezno	Plac zabaw i siłownia zewnętrzna
24.	Ciepiałów Kolonia	Plac zabaw i siłownia zewnętrzna
25.	Wólka Dąbrowska	Plac zabaw i siłownia zewnętrzna
26.	Kochanów	Plac zabaw
27.	Gardzienice Kolonia	Plac zabaw

Źródło: Urząd Gminy w Ciepiałowie

Gmina Ciepiałów dba o stan infrastruktury sportowej. W skład mini kompleksu sportowo rekreacyjnego wchodzi boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią, siłownia zewnętrzna, a wybranych miejscowościach również plac Street workout. Gmina organizuje zawody sportowo-pożarnicze. W gminie odbywa się również bieg „Tropem Wilczym”, gdzie uczniowie i przedszkolaki biorą udział w rekreacyjno-patriotycznym biegu.

PODSUMOWANIE

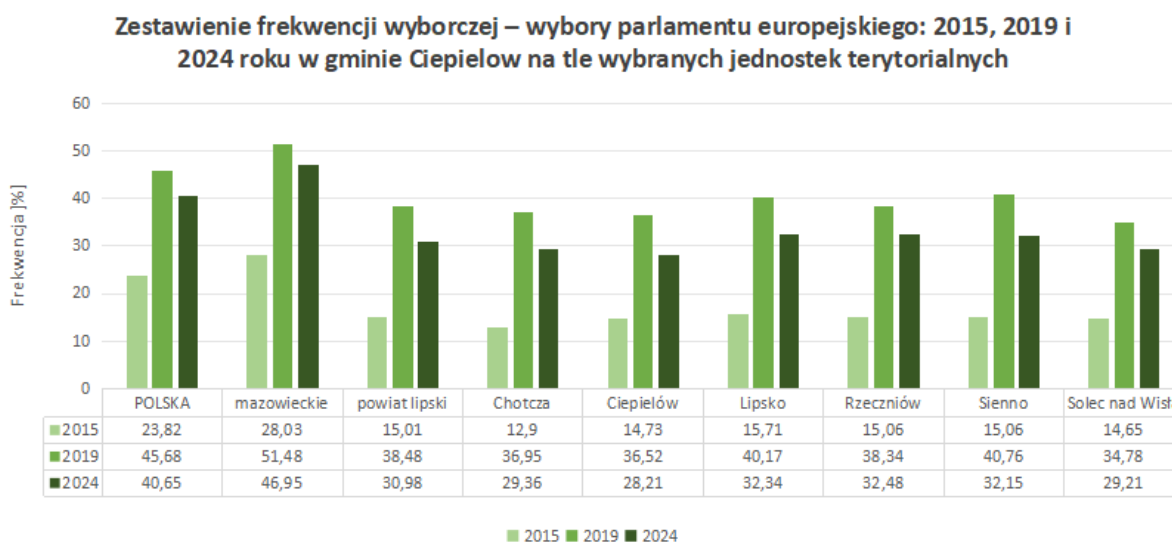
Gmina Ciepiałów oferuje różnorodne możliwości spędzania wolnego czasu dzięki aktywności instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych. Biblioteki Publiczne pełnią istotną rolę w organizacji wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych. Działający na terenie gminy Klub Seniora integruje ze sobą seniorów i organizuje wycieczki. Na terenie gminy są również różnego rodzaju Kluby Sportowe, które pomagają w rozwoju sportowym swoich członków oraz promują zdrowy tryb życia. W Ciepiałowie wybudowano kompleks sportowo rekreacyjny na terenie, którego organizowane są wszystkie znaczące wydarzenia sportowe. Na terenie gminy również wybudowano mini kompleksy sportowo rekreacyjne oraz boiska, aby mieszkańcy mogli we własnym zakresie korzystać i dbać o zdrowy styl życia. Dodatkowo wybudowane zostały place zabaw dla dzieci oraz siłownie zewnętrzne, z których mieszkańcy mogą korzystać w sposób bezpłatny.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Aktywność wyborcza jest jednym z podstawowych przejawów aktywności społecznej. W ostatnich latach obserwuje się wzrost aktywności wyborczej w województwie mazowieckim, zarówno w wyborach parlamentarnych, jak i prezydenckich, co świadczy o rosnącym poziomie świadomości społecznej i obywatelskiej mieszkańców.

Ten pozytywny trend jest również widoczny w gminie Ciepiałów, jak przedstawiono poniżej.

Wykres 14. Zestawienie frekwencji wyborczej – wybory parlamentu europejskiego: 2015, 2019 i 2024 roku w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW

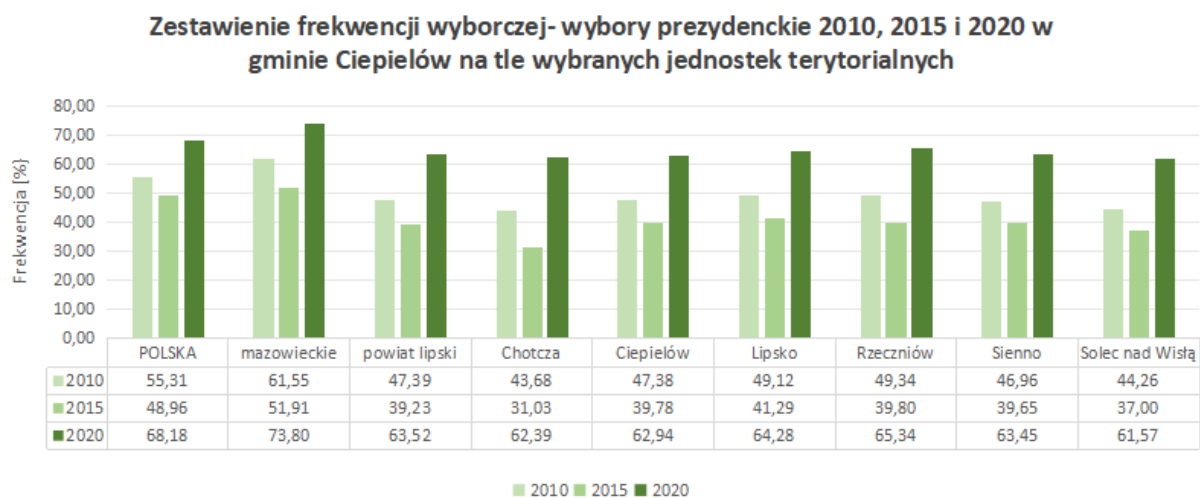
W kolejnych wyborach parlamentarnych w 2015, 2019 i 2024 roku odnotowano różne poziomy frekwencji wyborczej, wynoszące odpowiednio 14,73%, 36,52% i 28,21%. Gmina Ciepiałów miała najniższe wyniki frekwencji. Największy wzrost frekwencji zaobserwowano w gminie Sienno, gdzie w 2019 roku wzrosła o 25,7 pkt % w porównaniu do 2015 roku, natomiast w gminie Ciepiałów odnotowano wzrost o 21,79 pkt %.

Gminy Lipisko, Rzeczniów oraz Sienno miały najwyższą frekwencją wyborczą spośród analizowanych jednostek, jednak nie przewyższała ogólnej frekwencji w całym województwie.

Poniżej przedstawiono zestawienie frekwencji wyborczej w kolejnych wyborach prezydenckich.

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Wykres 15. Zestawienie frekwencji wyborczej – wybory prezydenckie 2010, 2015, 2020 w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW

W gminie Ciepiałów obserwuje się większe zainteresowanie wyborami prezydenckimi w porównaniu do wyborów parlamentarnych, co jest zgodne z ogólnym trendem w Polsce. Frekwencja w gminie Ciepiałów w wyborach prezydenckich w latach 2010 (47,38%), 2015 (39,78%) i 2020 (62,94%) nie wyróżnia się znacząco w porównaniu do innych jednostek terytorialnych. Można również zauważyć porównywalny wzrost zainteresowania samymi wyborami w poszczególnych gminach od 2015 do 2020 roku.

Ponadto, na podstawie powyższych danych można przypuszczać, że mieszkańcy gminy Ciepiałów wykazują stosunkowo wysoki poziom aktywności społecznej, co powinno skutkować wysokim poziomem zaangażowania w istotne dla gminy inicjatywy.

Kolejnym z widocznych na terenie JST przejawów aktywności społecznej jest działalność organizacji pozarządowych. Według danych Urzędu Miejskiego w Ciepiałowie w 2023 r. na terenie gminy Ciepiałowie aktywnie działają organizacje pozarządowych oraz nieformalnych grup. Poniżej znajduje się zestawienie sołectw oraz liczby organizacji pozarządowych gminy Ciepiałów.

Tabela 18. Organizacje pozarządowe wg sołectw w gminie Ciepiałów w 2022 r.

Sołectwa/Obszar	liczba organizacji pozarządowych
Antoniów- Czerwona	1
Anusin	-
Bąkowa	1
Bielany	-
Borowiec	-
Chotyże	-
Ciepiałów	10
Ciepiałów Kolonia	-
Dąbrowa	-
Drezno	-
Gardzienice Kolonia	1
Kałków	-
Kochanów - Sajdy	-

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Sołectwa/Obszar	liczba organizacji pozarządowych
Kunegundów Czarnolas	-
Łaziska	-
Marianki	-
Kawęczyn	-
Pasieki	-
Pcin	-
Podgórze	-
Podolany	-
Ranachów B	-
Rekówka	-
Stare Gardzienice	-
Stary Ciepiałów	1
Świesielice	-
Wielgie	2
Wólka Dąbrowska	-
Gmina ogółem	16

Źródło: Opracowanie na podstawie: 1) Spis.ngo.pl 2) Organizacje sportowe wpisane do ewidencji Stowarzyszeń Kultury Fizycznej oraz ewidencji Uczniowskich Klubów Sportowych prowadzonych przez Starostwo Powiatowe w Lipsku

PODSUMOWANIE

Reasumując, w gminie Ciepiałów, wzrost aktywności wyborczej jest widoczny w wyborach parlamentarnych i prezydenckich. Frekwencja utrzymuje się na poziomie 14,73-36,52% (parlamentarne) i 39,72-62,94% (prezydenckie), porównywalnie z innymi miejscowościami. Obecna jest również aktywność organizacji pozarządowych.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Niezwykle ważnym elementem, ale i zadaniem dla gminy jest zapewnienie swoim mieszkańcom bezpieczeństwa. Warunki do bezpiecznego życia są zapewniane poprzez realizację działań z zakresu działań porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, a także ochrony pożarowej. Bezpieczeństwo publiczne w gminie Ciepiałów zapewniają wyspecjalizowane instytucje, takie jak: Policja i Ochotnicza Straż Pożarna.

POLICJA

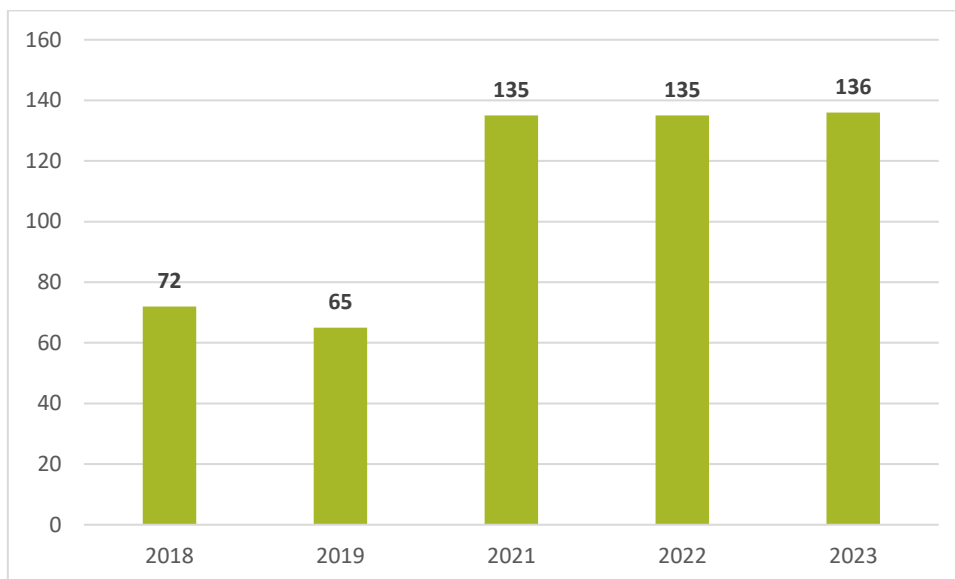
Posterunek Policji w Ciepiałowie, ul. Czachowskiego 1, 27-310 Ciepiałów, znajduje się w strukturze organizacyjnej Komendy Powiatowej Policji w Lipsku. Posterunek Policji w Ciepiałowie posiada dwóch dzielnicowych.

Jednym ze sposobów zobrazowania poziomu bezpieczeństwa w gminie jest analiza liczby popełnionych na jej terenie przestępstw i wykroczeń. W 2023 r. na terenie gminy Ciepiałów stwierdzono 59 przestępstw, tj. o 7 przestępstw mniej niż w 2022 r. W odniesieniu do całego powiatu lipskiego, gdzie w 2023 r. odnotowano 448 przestępstw, stanowi to 13,16 % ogólnej liczby przestępstw.

Najczęściej ujawnianymi przestępstwami są przestępstwa drogowe, których w 2023 t. stwierdzono 27. Odnotowano 8 przestępstw związanych z narkotykami oraz 7 innych przestępstw, do których zaliczono znęcanie się fizyczne i psychiczne nad rodziną. Nie odnotowano przestępstw o najcięższym ciężarze gatunkowym tj. rozboje, wymuszenia. Poniżej przedstawiono zestawienie ilości przestępstw na terenie gminy w latach 2018-2023.

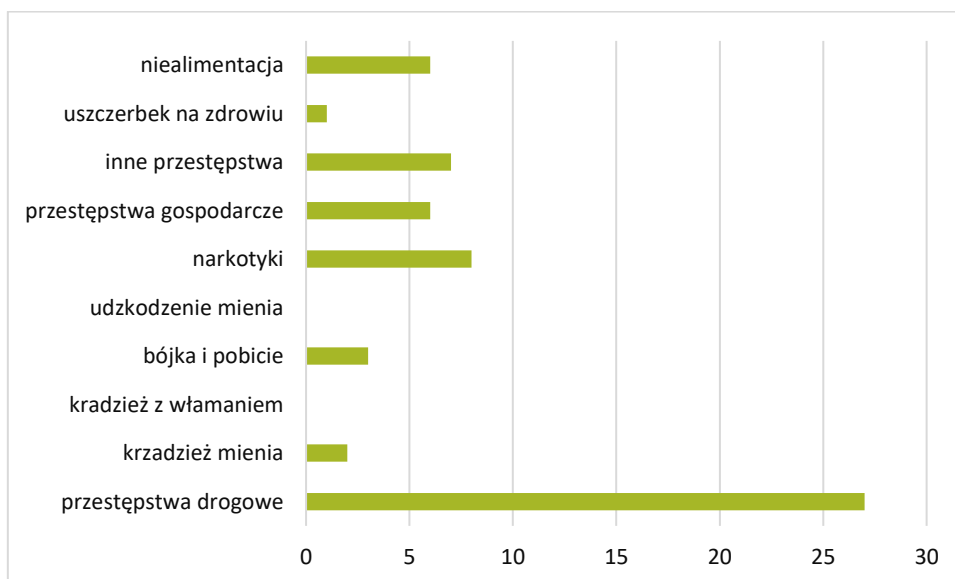
DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Wykres 16. Liczba przestępstw ogółem w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023

Źródło: PP Lipsk

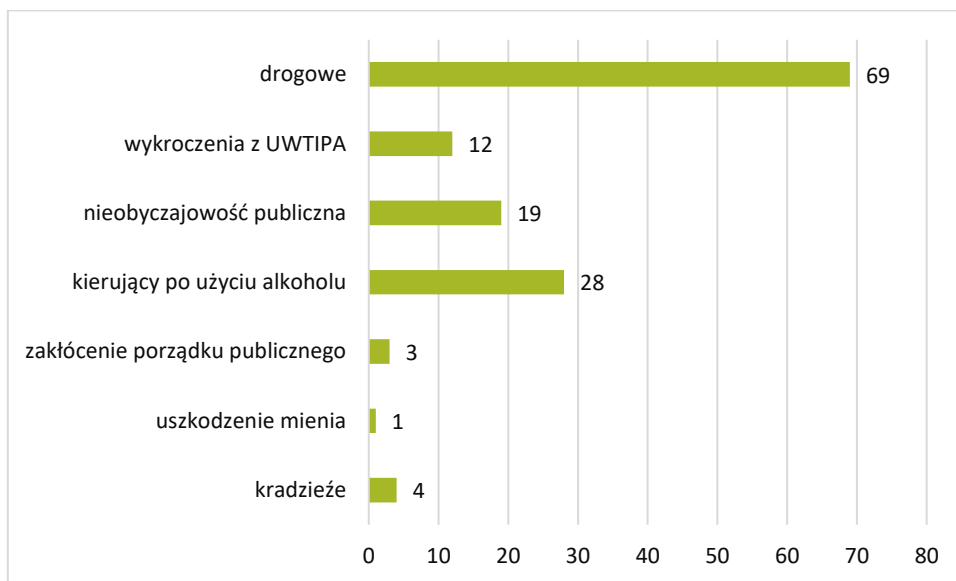
Wykres 17. Przestępstwa na terenie gminy Ciepiałów w 2023 r.

Źródło: PP Lipsk

W 2023 roku na terenie powiatu lipskiego przeprowadzono 903 postępowań w sprawach o wykroczenia, z czego na terenie gminy Ciepiałów odnotowano 136 wykroczenia, co stanowi 15% wszystkich postępowań w sprawach o wykroczenia z terenu powiatu lipskiego. W roku 2022 r. liczba wykroczeń na terenie gminy była niemal identyczna – 135 wykroczeń. Najczęściej popełnianymi wykroczeniami są wykroczenia drogowe oraz nieobyczajności publicznej i naruszenie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Wykres 18. Rodzaje wykroczeń w gminie Ciepiałów w 2023 r.

Źródło: PP Lipsk

OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA

Na terenie gminy Ciepiałów znajduje się 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych typu S. Należą do nich:

- OSP Ciepiałów - będąca w Krajowym Systemie Ratowniczo Gaśniczym,
- OSP Antoniów,
- OSP Bąkowa,
- OSP Bielany,
- OSP Łaziska.

Ilość członków Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie gminy Ciepiałów z roku na rok maleje. W roku 2023 było 83 członków, z czego 12 to członkowie honorowi. Liczba członków OSP od 2017 r. zmalała o 113 osób. Zestawienie dotyczące ilości członków OSP w latach 2017-2023 w gminie Ciepiałów przedstawiono w tabeli poniżej.

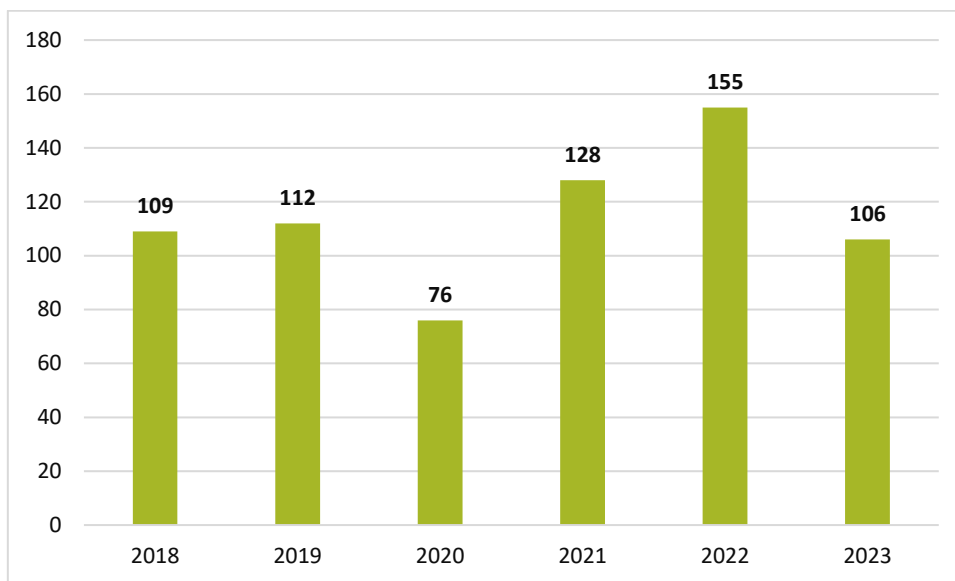
Tabela 19. Ilość członków OSP w latach 2017-2023 w gminie Ciepiałów

Lp.		Rok 2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Liczba członków zwyczajnych	171	155	100	151	136	102	83
2.	Liczba członków wspierających	3	3	0	5	1	3	0
3.	Liczba członków honorowych	22	11	7	11	18	1	12
4.	Liczba członków razem	196	169	110	167	155	106	83

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Ciepiałowie

W 2023 roku jednostki Gminy Ciepiałów wzięły udział w łącznie 105 akcjach związanych z ratownictwem i gaśnictwem. W największej ilości akcji uczestniczyła jednostka OSP Ciepiałów. Ponad połowa akcji w 2023 r. dotyczyła miejscowego zagrożenia. Najwięcej akcji w badanym okresie czasu wystąpiło w roku 2022. Poniżej przedstawiono ilość akcji w latach 2018-2023, a także ilość akcji w 2023 r. z podziałem na poszczególne OSP i powód interwencji służb.

Tabela 20. Ilość akcji OSP w latach 2018-2023

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Ciepeliowie

Tabela 21. Ilość akcji OSP w roku 2023 z podziałem na jednostki OSP i przyczyny

Lp.	Jednostka OSP	Miejscowe zagrożenia	pożary	Alarmy fałszywe	Przekazanie zabezpieczenia rejonu
1.	Antoniów	0	1	0	0
2.	Bąkowa	4	4	0	0
3.	Bielany	2	3	0	0
4.	Ciepeliów	39	13	1	12
5.	Łaziska	9	6	1	0
Ogółem		54	37	2	12

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Ciepeliowie

PODSUMOWANIE

Na terenie gminy funkcjonuje Posterunek Policji w Ciepeliowie przy ul. Czachowskiego 1, który znajduje się w strukturze organizacyjnej Komendy Powiatowej Policji w Lipsku. Posterunek Policji w Ciepeliowie posiada dwóch dzielnicowych. W 2023 r. w gminie Ciepeliów odnotowano 59 przestępstw i 136 wykroczeń. W sferze bezpieczeństwa pożarowego na terenie gminy działa 5 Ochotniczych Straży Pożarnych, które aktywnie uczestniczyły w 106 akcjach ratowniczo-gaśniczych w 2023 roku.

POMOC SPOŁECZNA

W Gminie Ciepeliów, polityka społeczna jest realizowana głównie za pośrednictwem działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciepeliowie. Jego głównym celem jest zaspokajanie fundamentalnych potrzeb życiowych, wyrównywanie szans i podnoszenie jakości życia mieszkańców. GOPS wdraża wytyczne ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz innych przepisów prawnych, w tym:

- o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- o świadczeniach rodzinnych,
- o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

- o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna,
- o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- o Karcie Dużej Rodziny,
- o systemie oświaty.

W 2023 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było 10 pracowników:

- 2 pracowników socjalnych,
- 2 opiekunki domowe,
- 1 pracownik świadczeń rodzinnych,
- 1 pracownik księgowości,
- 1 kierownik,
- 1 asystent rodziny (umowa zlecenie),
- 2 osoby realizujące specjalistyczne usługi opiekuńcze (umowa zlecenie).

W gminie Ciepiałów ok. 7,8% mieszkańców korzysta z pomocy społecznej. Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2023 roku było kolejno: ubóstwo, długotrwałe lub ciężkie choroby, niepełnosprawność, alkoholizm lub narkomania i przemoc w rodzinie. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej jest największa w obszarze Ciepiałów, Łaziska, Marianki i Świesilice. W każdym z obszarów gminy znajduje się osoba korzystająca z pomocy społecznej. Z kolei, najwyższy udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogóle mieszkańców występuje w obszarze Podolany.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Ciepiałów z podziałem na sołectwa.

Tabela 22. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Ciepiałów w 2023 r. z podziałem na obszary

obszar	liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogółem	Powód przyznania pomocy						
		Ubóstwo	Bezdomność	Niepełnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Alkoholizm lub narkomania	Przemoc w rodzinie	Pozostałe
Antoniów	3	3	0	0	0	0	0	3
Anusin	17	17	0	4	5	0	0	13
Bąkowa	26	26	0	9	10	0	1	15
Bielany	7	7	0	5	2	0	0	4
Borowiec	5	5	0	2	2	0	0	2
Chotyże	13	13	0	4	6	0	0	7
Ciepiałów	56	56	1	22	19	1	0	31
Ciepiałów Kolonia	8	8	0	3	1	0	0	7
Czarolas	1	1	0	0	0	0	0	1
Czerwona	11	11	0	2	8	0	0	6
Dąbrowa	8	8	0	3	3	0	0	6
Drezno	10	10	0	2	4	0	0	6
Gardzienice Kolonia	13	13	0	1	6	0	0	7
Kałków	16	16	0	4	4	0	0	12

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

obszar	liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogółem	Powód przyznania pomocy						
		Ubóstwo	Bezdomność	Niepełnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Alkoholizm lub narkomania	Przemoc w rodzinie	Pozostałe
Kawęczyn	8	8	0	3	3	0	0	4
Kochanów	1	1	0	0	0	0	0	2
Kunegundów	6	6	0	2	2	0	0	4
Łaziska	30	30	0	7	10	0	0	23
Marianki	28	28	0	9	15	0	0	14
Pasieki	2	2	0	1	2	0	0	2
Pcin	16	16	0	5	7	0	0	11
Podgórze	3	3	0	0	1	0	0	3
Podolany	3	3	0	0	2	0	0	1
Ranachów B	11	11	0	1	5	2	0	10
Rekówka	17	17	0	6	2	1	0	13
Sajdy	4	4	0	2	3	0	0	1
Stare Gardzienice	14	14	0	2	5	1	0	13
Stary Ciepiałów	17	17	0	2	6	0	0	11
Świesilice	31	31	0	10	7	2	0	21
Wielgie	32	32	0	10	15	0	0	17
Wólka Dąbrowska	12	12	0	5	3	5	5	5
Gmina ogółem	429	429	1	126	158	12	6	275

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Ciepiałowie

Tabela 23. Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogóle mieszkańców poszczególnych sołectw w 2023 r.

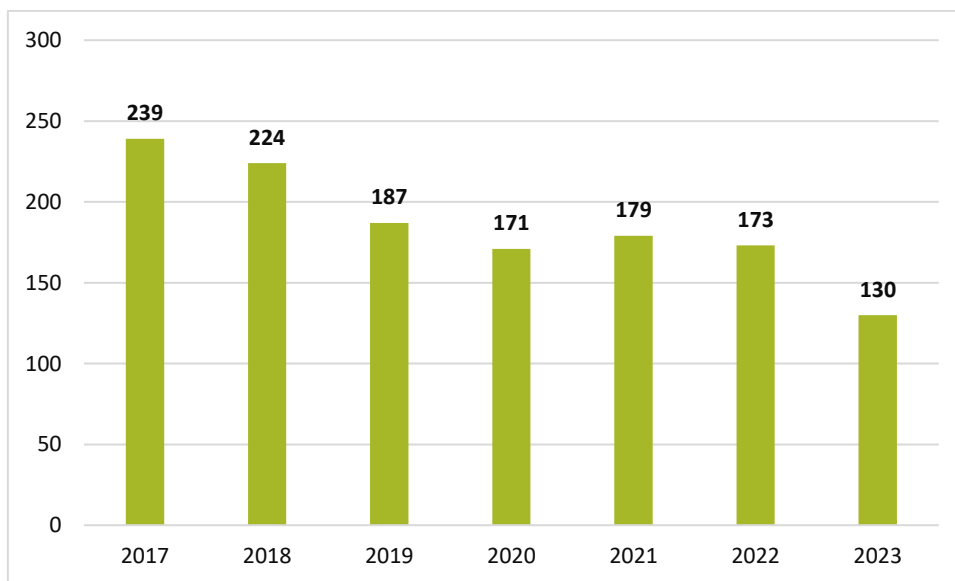
Sołectwa/Obszar	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystająca ze świadczeń	Udział mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej [%]
Antoniów	74	3	4,05
Anusin	183	17	9,29
Bąkowa	316	26	8,23
Bielany	101	7	6,93
Borowiec	43	5	11,63
Chotyże	178	13	7,30
Ciepiałów	732	56	7,65
Ciepiałów Kolonia	192	8	4,17
Czarnolas	42	1	2,38
Dąbrowa	215	8	3,72
Drezno	95	10	10,53
Gardzienice Kolonia	129	13	10,08
Kałków	242	16	6,61
Kawęczyn	66	8	12,12
Kochanów	26	1	3,85
Kunegundów	88	6	6,82
Łaziska	407	30	7,37

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Sołectwa/Obszar	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystająca ze świadczeń	Udział mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej [%]
Marianki	176	28	15,91
Pasieki	53	2	3,77
Pcin	258	16	6,20
Podgórze	82	3	3,66
Podolany	15	3	20,00
Ranachów B	137	11	8,03
Rekówka	119	17	14,29
Sajdy	24	4	16,67
Stare Gardzienice	120	14	11,67
Stary Ciepiałów	253	17	6,72
Świesilice	301	31	10,30
Wielgie	595	32	5,38
Wólka Dąbrowska	91	12	13,19
Gmina ogółem	5479	429	7,83

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Ciepiałowie

Wykres 19. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Ciepiałów w latach 2017 - 2023

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Ciepiałowie

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Ciepiałów maleje z roku na rok, osiągając najniższą wartość w 2023 roku (130 osób), co jest pozytywnym zjawiskiem. Od 2017 r. liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zmniejszyła się o 109 osób. Widoczny spadek może być wynikiem poprawy sytuacji materialnej mieszkańców gminy oraz świadczy o odpowiednio wdrożonej pomocy, która pozwoliła trwale zmienić sytuację osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w poprzednich latach.

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

PRZEMOC W RODZINIE I PROBLEMY ALKOHOLOWE

Przemoc w rodzinie bardzo często jest związana z nadużywaniem alkoholu. Jest to aspekt występujący stosunkowo często wśród polskich rodzin. W 2023 roku w gminie Ciepiałów założono 12 niebieskich kart.

Tabela 24. Liczba wystawionych niebieskich kart w latach 2017-2023 w gminie Ciepiałów

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antoniów	0	0	0	0	0	0	0
Anusin	1	0	1	1	1	1	0
Bąkowa	3	2	0	1	1	0	0
Bielany	0	0	0	0	0	1	0
Borowiec	0	0	0	0	0	0	0
Chotyże	0	0	0	0	1	0	0
Ciepiałów	1	5	1	3	4	2	7
Ciepiałów Kolonja	1	0	0	0	0	0	1
Czarnolas	0	0	0	0	0	0	0
Czerwona	0	0	0	1	0	0	1
Dąbrowa	0	0	1	0	0	0	0
Drezno	1	0	1	0	0	0	0
Gardzienice Kolonja	0	0	0	1	1	0	0
Kałków	0	0	0	0	0	0	0
Kawęczyn	0	0	0	0	0	0	0
Kochanów	0	0	0	0	0	0	0
Kunegundów	0	0	0	0	0	1	0
Łaziska	0	0	1	1	1	1	0
Marianki	0	0	0	0	0	0	0
Pasieki	0	0	0	0	0	0	0
Pcin	2	2	1	0	0	0	0
Podgórze	0	0	0	0	0	0	0
Podolany	0	0	0	0	0	0	0
Ranachów B	0	0	0	0	0	0	0
Rekówka	0	0	0	0	1	0	0
Sajdy	0	0	0	0	0	0	0
Stare Gardzienice	0	0	0	0	0	0	0
Stary Ciepiałów	0	0	0	0	0	0	0
Świesilice	2	1	2	1	0	0	3
Wielgie	3	3	1	0	1	0	0
Wólka Dąbrowska	0	0	0	0	0	0	0
Gmina ogółem	14	13	9	9	11	6	12

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Ciepiałowie

Dnia 27 listopada 2023 r. Rada Gminy w Ciepiałowie podjęła uchwałę Nr LXII/344/2023 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2024. Program określa lokalne działania w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. ze zm.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożycia alkoholu, działalność wychowawczą i informacyjną, ograniczanie

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

dostępności do alkoholu, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Gmina realizuje również zadania w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii.

W Programie wyróżniono cele strategiczne:

- **Edukacja rodziców** – promowanie i wdrażanie programów szkoleniowych skierowanych do rodziców i wychowawców, mających na celu opanowanie konkretnych umiejętności wychowawczych w kontekście zagrożeń związanych z obniżaniem się wieku inicjacji alkoholowej i konsekwencji podejmowania przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych (używania i nadużywania alkoholu lub innych środków odurzających, agresji, przemocy).
- **Działania informacyjno-edukacyjne**, wykorzystujące techniki multimedialne do profilaktyki i promocji zdrowia oraz poszerzenia wiedzy młodych i dorosłych mieszkańców gminy Ciepiałów na temat szkodliwości używek i dostępnych form i miejsc pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.
- **Wspieranie sportu i alternatywnych form spędzania wolnego czasu** przez dzieci i młodzież oraz działań profilaktycznych, promujących trzeźwy, zdrowy i bezpieczny styl życia.

PODSUMOWANIE

W gminie Ciepiałów, poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, polityka społeczna dąży do zaspokojenia podstawowych potrzeb i podniesienia jakości życia mieszkańców. GOPS realizuje cele związane z pomocą społeczną, obejmujące wsparcie rodzin, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz świadczenie opieki zdrowotnej. Programy obejmują opiekę medyczną, wsparcie dla opiekunów, redukcję uzależnień i przeciwdziałanie przemocy. Akcentuje także edukację oraz zwiększenie skuteczności przestrzegania prawa dotyczącego alkoholu.

ZDROWIE

W roku 2023 na terenie gminy Ciepiałów funkcjonował jeden podmiot. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ciepiałowie mieści się w 2 budynkach: Batalionów Chłopskich (poradnia lekarza POZ) oraz Pcin 39 (poradnia rehabilitacyjna).

SPZOZ świadczy usługi medyczne w zakresie: podstawowej opieki zdrowotnej dla dorosłych, podstawowej opieki zdrowotnej dla dzieci, rehabilitacji leczniczej i profilaktyki zdrowotnej (szczepienia dzieci i dorosłych).

Stan osobowy pracowników SPZOZ Ciepiałów na dzień 31.12.2023 r.:

- personel POZ -6 osób = 5 i 1/3 etató
- personel fizjoterapii 4 osoby=3 i 3/4 etató)
- obsługa 1 osoba=1/2 etatu
- administracja 2 osoby=2 etaty

W 2023 r. zatrudniano 6 lekarzy na kontrakt lub umowę zlecenie, 2 pielęgniarki na umowę zlecenie i 1 położną na umowę zlecenie. Liczba pacjentów korzystających ze świadczenia lekarza POZ w Ciepiałowie to: 3216 osoby.

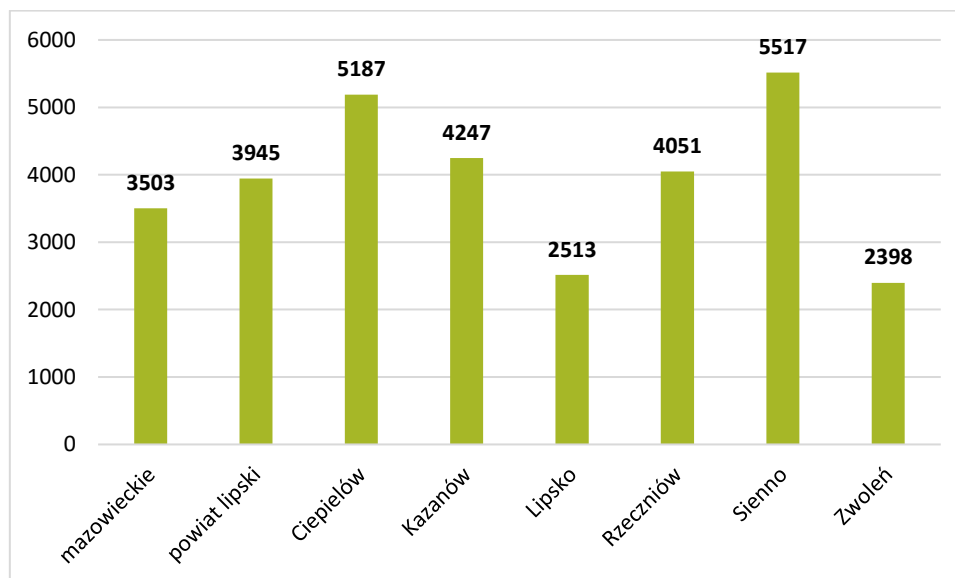
DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Tabela 25. Liczba przychodni przypadających na 10 tys. mieszkańców w 2023 r. w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych

Jednostka terytorialna	Liczba przychodni
Województwo mazowieckie	6
Powiat lipski	6
Chotcza	5
Ciepiałów	2
Kazanów	5
Lipsko	8
Rzeczniów	7
Sienno	5
Zwoleń	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wykres 20. Liczba mieszkańców na 1 aptekę ogólnodostępną w 2022 r. w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W gminie Ciepiałów przypada 5 187 mieszkańców na 1 aptekę ogólnodostępną, co wśród analizowanych gmin jest jedną z największych wartości. Najwięcej mieszkańców przypadających na 1 aptekę jest w gminie Sienno i wynosi 5 517 osób.

PODSUMOWANIE

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ciepiałowie zapewnia opiekę zdrowotną w gminie Ciepiałów. SPZOZ mieści się w 2 budynkach: Batalionów Chłopskich (poradnia lekarza POZ) oraz Pcin 39 (poradnia rehabilitacyjna). SPZOZ świadczy usługi medyczne w zakresie: podstawowej opieki zdrowotnej dla dorosłych, podstawowej opieki zdrowotnej dla dzieci, rehabilitacji leczniczej i profilaktyki zdrowotnej (szczepienia dzieci i dorosłych).

STREFA GOSPODARCZA

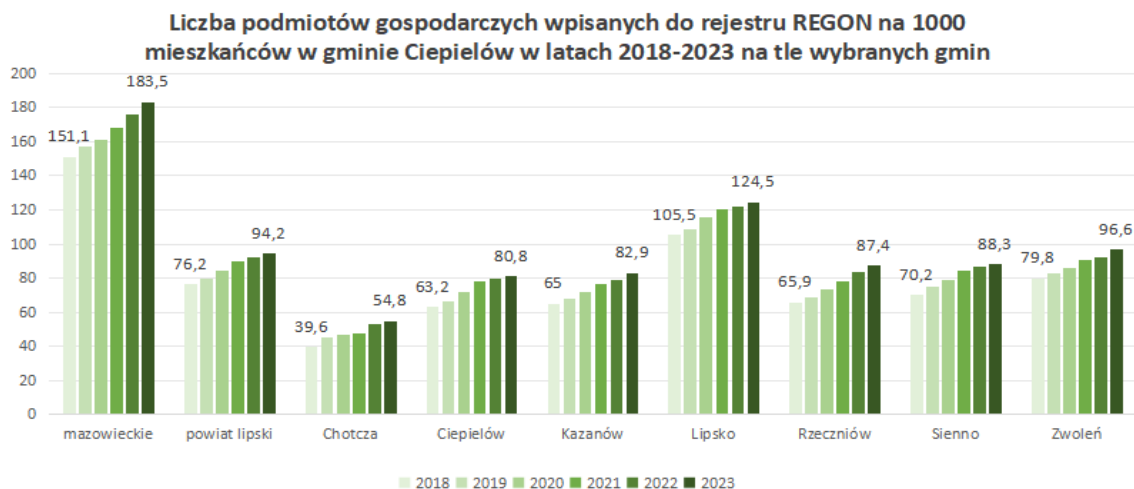
W rozdziale przedstawiono analizę danych i wskaźników dotyczących inwestycji oraz potencjału inwestycyjnego gminy. Skoncentrowano się na zagadnieniach związanych z lokalną gospodarką, w tym rolnictwem, oraz rynkiem pracy.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I LOKALNY RYNEK

W sferze gospodarczej gmina Ciepiałów pomimo małej ilości przedsiębiorstw wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców, w okresie 2018-2023 roku odnotowała ponad 21,78% wzrost. Jednocześnie jest to największy wzrost

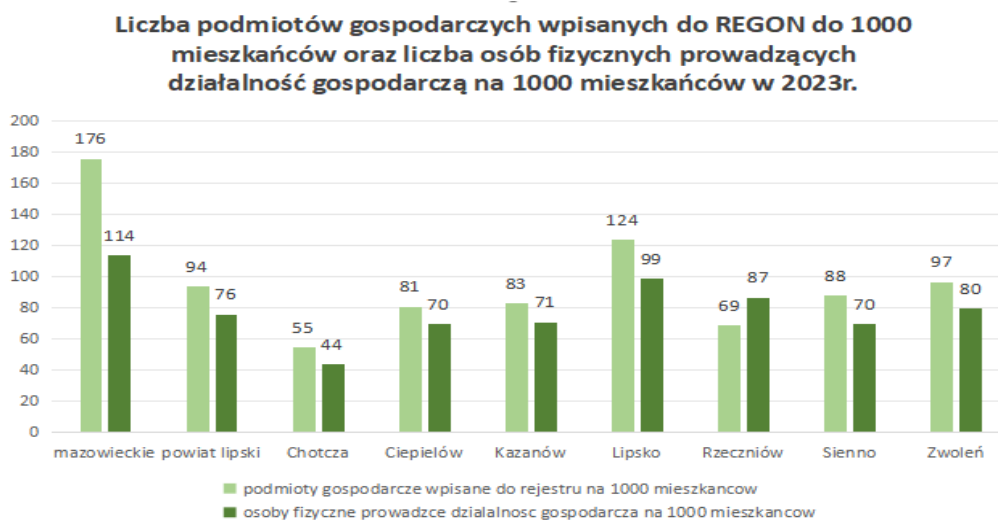
DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIEŁÓW

Wykres 21. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023 na tle wybranych gmin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 22. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON na 1000 mieszkańców oraz liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na 1000 mieszkańców gminy Ciepiałów działa tu 81 podmiotów gospodarczych, co wskazuje na obecność aktywnej społeczności przedsiębiorców. Ponadto, 71 osób prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców, co świadczy o rosnącej liczbie osób angażujących się w własne przedsięwzięcia.

Ciepiałów nie osiąga najwyższych wyników w porównaniu do niektórych innych jednostek terytorialnych, takich jak gminy Lipsko, warto zauważyć, że gminie tej niewiele brakuje do średnich wartości dla powiatu lipskiego. Niższa liczba podmiotów gospodarczych i osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w Ciepiałowie w porównaniu do średniej powiatowej może wskazywać na nisko rozwijającą się sferę biznesową w tej gminie.

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

W Polsce dużą rolę odgrywają mikroprzedsiębiorstwa. Struktura gospodarki sprawia, że ich rola w budowie polskiej gospodarki zawsze była ponadprzeciętna. Poniższa tabela prezentuje strukturę podmiotów gospodarczych według wielkości na 1000 mieszkańców w 2017 i 2022 roku.

Tabela 26. Struktura podmiotów gospodarczych według wielkości (liczba zatrudnionych) na 1000 mieszkańców ogółem w 2018 i 2023 r.

JST / wielkość zatrudnienia os.	0 - 9		10 - 49		50 - 249		250 - 999	
	2018	2023	2018	2023	2018	2023	2018	2023
Mazowieckie	786 375	981 983	24 132	23 591	4 871	4 806	805	778
Powiat lipski	2 501	2 874	92	85	12	11	2	2
Chotcza	89	116	4	4	-	-	-	-
Ciepielów	340	408	9	8	3	3	-	-
Kazanów	289	346	6	6	-	-	-	-
Lipsko	1 121	1 200	47	45	5	4	2	2
Rzeczniów	282	348	6	5	1	1	-	-
Sienno	395	472	15	14	1	1	-	-
Zwoleń	1 152	1 342	46	37	9	10	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najwyższy wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw wśród gmin objętych analizą obserwowany był w gminie Zwoleń (o 182 między 2018 a 2023 rokiem). W Gminie Ciepielów liczba mikrofirm wzrosła w tym samym okresie o 68 – w 2022 roku było ich 408. Stanowiły one 14,19% wszystkich mikroprzedsiębiorstw w powiecie lipskim oraz 0,04% w województwie mazowieckim

SEKTORY GOSPODARKI I SEKCJE PKD

Struktura sektorowa lokalnej gospodarki w **gminie Ciepielów** wygląda następująco:

- o udział działalności usługowej w lokalnym rynku wynosi 57,28%,
- o przemysł i budownictwo 39,38%,
- o rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 3,34%.

Struktura ta jest podobna do struktur obserwowanych w pozostałych analizowanych gminach. Jednak w porównaniu do generalnej struktury województwa mazowieckiego, gdzie działalność usługowa stanowi 81,64%, przemysł i budownictwo 17,49%, a rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 0,86%, można zauważyć pewne różnice. Lokalną charakterystyką jest silna przedsiębiorczość z zakresu budownictwa. Wyróżniająca na tle regionu jest liczba firm na rynku budowlanym, zarówno wyspecjalizowanych i o znaczącej wielkości, jak i małych rodzinnych przedsiębiorstw.

Poniżej wskazano charakterystykę dla pozostałych analizowanych jednostek:

Powiat lipski

- o udział działalności usługowej w lokalnym rynku wynosi 67,87%
- o przemysł i budownictwo 28,53%
- o rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 3,60%

Gmina Chotcza

- udział działalności usługowej w lokalnym rynku wynosi 65,83%
- przemysł i budownictwo 30,00%
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 4,17%

Gmina Kazanów

- udział działalności usługowej w lokalnym rynku wynosi 52,56%
- przemysł i budownictwo 42,90%
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 4,55%

Gmina Lipsko

- udział działalności usługowej w lokalnym rynku wynosi 73,54%
- przemysł i budownictwo 23,26%
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 3,20%

Gmina Rzecznów

- udział działalności usługowej w lokalnym rynku wynosi 61,58%
- przemysł i budownictwo 34,46%
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 3,95%

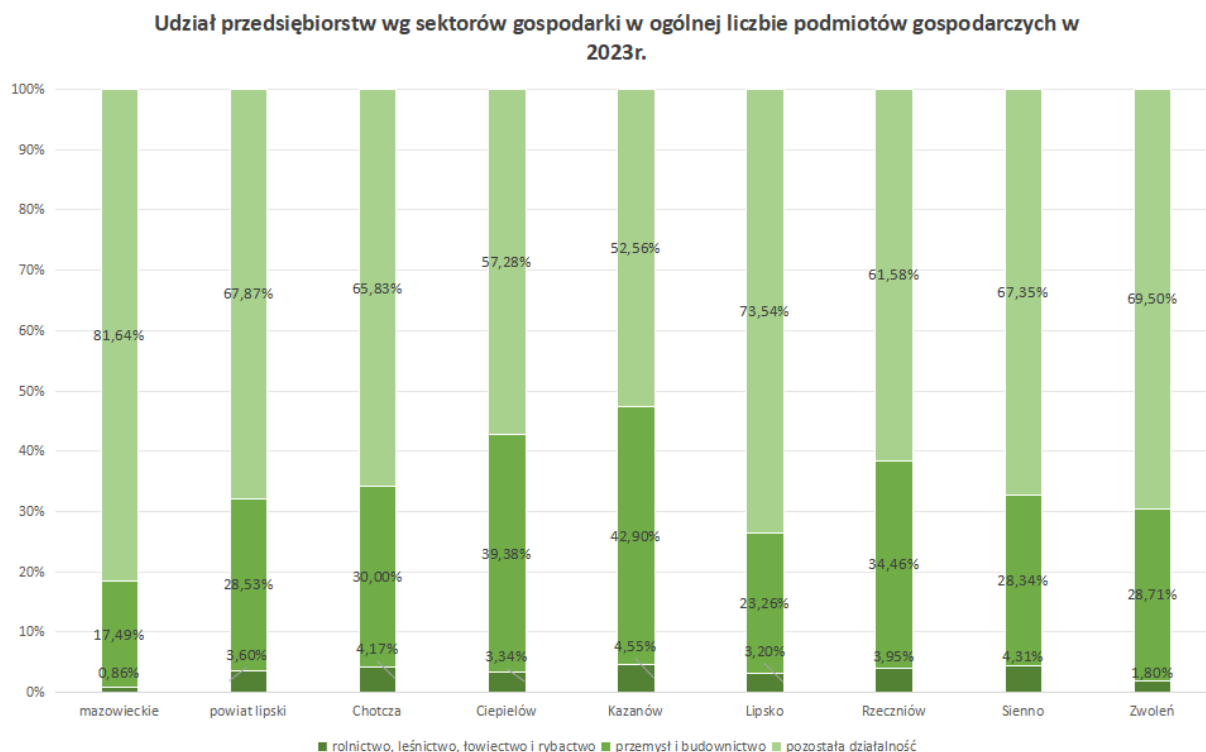
Gmina Sienno

- udział działalności usługowej w lokalnym rynku wynosi 67,35%
- przemysł i budownictwo 28,34%
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 4,13%

Gmina Zwolen

- udział działalności usługowej w lokalnym rynku wynosi 69,50%
- przemysł i budownictwo 28,71%
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 1,80%

Wykres 23. Udział przedsiębiorstw wg sektorów gospodarki w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza powyższych danych pozwala stwierdzić, że siłą napędową lokalnej gospodarki stanowią, o czym wspomniano wyżej, podmioty z sektora budownictwa – to około 39,58% wszystkich przedsiębiorstw. Jest to element wyróżniający na tle regionu, świadectwo specyfiki lokalnej przedsiębiorczości oraz specjalizacji przedsiębiorców z terenu gminy. Sektor ten zazwyczaj jest najliczniej reprezentowany na mapie lokalnych firm, nie przekracza jednak zazwyczaj 1/3 liczby wszystkich przedsiębiorstw.

W gminie Ciepeliów, podobnie jak w pozostałych analizowanych jednostkach terytorialnych, zaobserwowano trend zwiększającej się liczby firm w ostatnich latach. Pomimo trudnej sytuacji gospodarczej i rosnącymi kosztami utrzymania firm po roku 2020 (epidemia SARS-CoV-2, wojna w Ukrainie, wysoki poziom inflacji), gmina Ciepeliów odnotowała wzrost liczby przedsiębiorstw o 67 w latach 2018-2023. To pozytywne zjawisko, sugerujące pewne stabilizowanie się lokalnej przedsiębiorczości w analizowanym okresie.

Potwierdzeniem powyższego trendu są dane, które wynikają z analizy dochodów rocznych gminy, pochodzących z podatków. W latach 2017-2022 od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, wynosiły (źródło: BDL GUS):

- w roku 2017: 3 590 568,71 PLN
- w roku 2018: 3 833 596,66 PLN
- w roku 2019: 4 204 105,00 PLN
- w roku 2020: 4 170 742,68 PLN
- w roku 2021: 4 593 415,11 PLN
- w roku 2022: 7 196 750,95 PLN

Dostrzegalny powyżej jest stały wzrost dochodów, ze spadkiem tempa w trakcie wspomnianej wyżej epidemii koronawirusa i związanej z tym dużej liczby ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej. Przyglądając się dynamicznemu wzrostowi tych wpływów do lokalnego budżetu należy pamiętać, że ich wzrost związany był również z szybko rosnącym poziomem cen (wysoka inflacja po 2021 roku) oraz powiązaniem z tym dynamicznym wzrostem wynagrodzeń, w tym wzrostem płacy minimalnej.

Lokalna przedsiębiorczość ma niemały wpływ na kondycję budżetu lokalnego samorządu, który składa się m.in. z wpływów z podatków dochodowych od osób prawnych (CIT). Analiza danych przedstawionych na poniższym wykresie wskazuje, że poziom dochodów z działalności osób prawnych na terenie poszczególnych jednostek świadczy o udziale osób prawnych w całości lokalnej gospodarki.

Wykres 24. Wpływy do budżetu gminy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na 1 mieszkańca w 2022 r. w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wpływy do budżetu gminy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na 1 mieszkańca w 2022 r. w Gminie Ciepiałów wyniosły 5,74 zł. Średnie wartości w porównaniu do pozostałych jednostek terytorialnych mogą wynikać z różnic w strukturze gospodarczej czy też aktywności przedsiębiorstw.

RYNEK PRACY

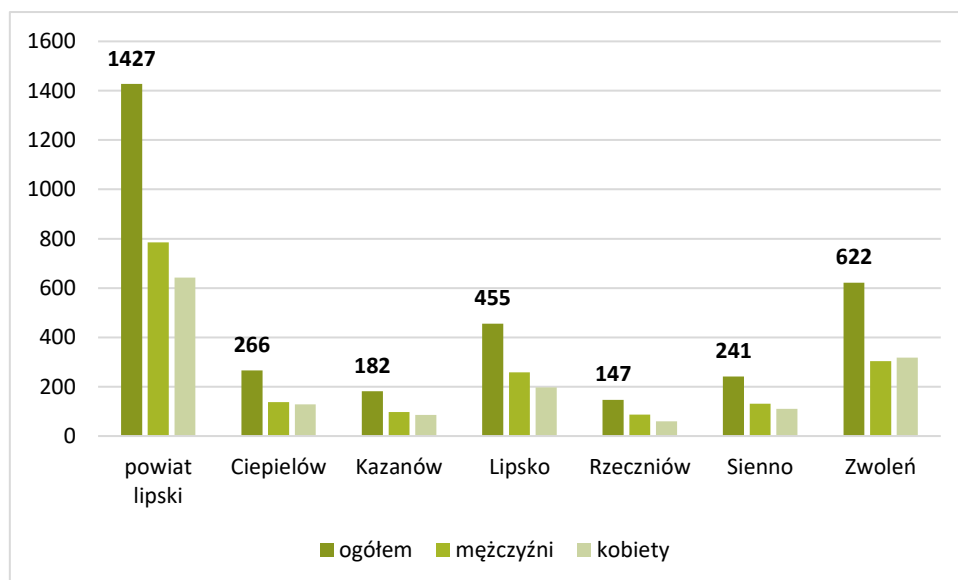
W gminie Ciepiałów w 2023 r. zarejestrowanych było 266 bezrobotnych, z czego 137 mężczyzn i 129 kobiet. Stosunek bezrobotnych kobiet i mężczyzn w gminie jest podobny do rozkładu w pozostałych jednostkach terytorialnych. W 2023 r. 156 bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne.

W gminie Ciepiałów poziom bezrobocia utrzymuje się na podobnym poziomie. W latach 2018-2023 udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym oscylował od 8,5% do 8,7%. W roku 2020 wskaźnik ten osiągnął najwyższy wynik – 10%, co mogło być związane z pandemią COVID-19. Podobny wzrost udziału liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2020 r. zaobserwowano również w innych analizowanych gminach.

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

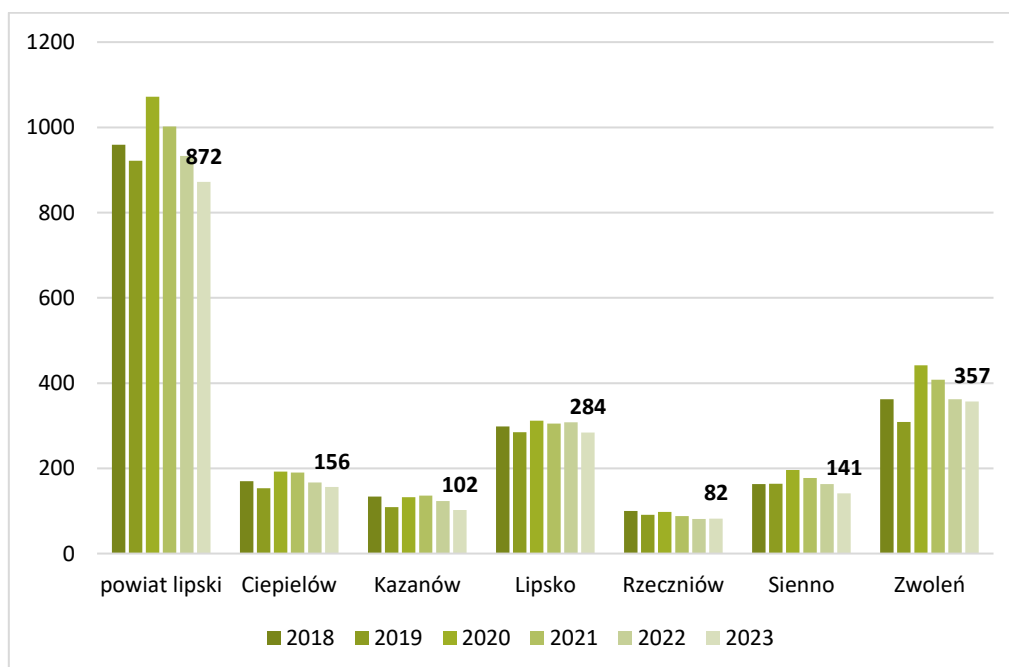
Poniżej przedstawiono, jaki jest udział liczby osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Ciepiałów, a także liczbę osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych. Dla porównania, liczby zestawiono z danymi dla pozostałych wybranych jednostek terytorialnych.

Wykres 25. Ilość osób bezrobotnych w 2023 r. w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych

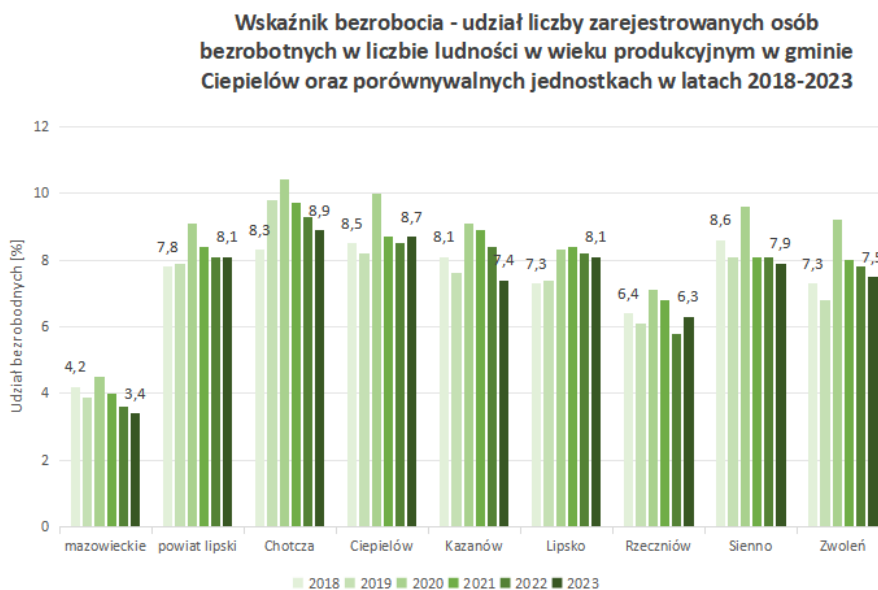
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wykres 26. Ilość osób długotrwale bezrobotnych w latach 2018-2023 r. w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wykres 27. Wskaźnik bezrobocia - udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Ciepiałów oraz porównywalnych jednostkach w latach 2018-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

ROLNICTWO

W województwie mazowieckim obszary wiejskie zajmują około 94% powierzchni. Dla wielu gmin rolnictwo stanowi jedną z głównych osi rozwoju i wzrostu gospodarczego. Gmina Ciepiałów wyróżnia się zróżnicowaną strukturą powierzchniową, gdzie obszary rolnicze stanowią główne źródło utrzymania. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 7,47ha. Dodatkowo, na terenie gminy znajdują się gleby torfowe, mułowo-torfowe oraz murszowe. Ze źródeł pozarolniczych utrzymuje się 21% ludności gminy. W gminie funkcjonuje 1 387 gospodarstw indywidualnych.

Tabela 27. Powierzchnia zasiewów rolnych

Rodzaj uprawy		Powierzchnia (ha)
Zboża	Gryka	105,58
	Proso	46,56
	Pszenica jara	55,45
	Pszenica ozima	356,86
	Pszonżyto jare	23,75
	Pszonżyto ozime	1 348,80
	Jęczmień ozimy	111,10
	Jęczmień jary	183,31
	Owies	917,29
	Żyto ozime	301,76
Pastewne	Kukurydza	533,03
	Łubin wąskolistny	93,83
	Mieszanka	757,77
Rzepak ozimy		231,05
Trawy		282,01
Tuz		1 028,06

Źródło: <https://rejestrupraw.arimr.gov.pl/#> za rok 2022

PODSUMOWANIE

Gospodarka gminy Ciepiałów charakteryzuje się wysokim udziałem podmiotów z sektora usługowego i dobrze rozwiniętym sektorem małego i średniego biznesu. Świadczy to o dobrym poziomie przedsiębiorczości mieszkańców. W strukturze gospodarczej dominują usługi, przemysł i budownictwo, udział tego ostatniego jest wyróżniający na tle regionu i podobnych gmin. Zauważalne jest z pewnością rzadkie występowanie dużych zakładów przemysłowych, które mogłyby zauważalnie zwiększyć wpływy do lokalnego budżetu oraz oferować liczne miejsca pracy. Sprzyjać temu może organizowanie stref przemysłowo-inwestycyjnych.

STREFA PRZESTRZENNA

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GEOGRAFICZNO-ŚRODOWISKOWA GMINY

Na terenie gminy Ciepiałów znajduje się wiele obszarów cennych przyrodniczo, objętych ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody¹:

Użytki ekologiczne:

- **Użytek 113** – zajmuje powierzchnię 0,37 ha, stanowi halizna - bagno okresowo zalewane wodą. Obręb Ciepiałowa Starego.
- **Użytek 112** – zajmuje powierzchnię 1,03ha, położony na północ od Ciepiałowa stanowiący siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków. Na terenie objętym ochroną była halizna porośnięta tarniną i głogiem . Obręb Bąkowej

Korytarze ekologiczne:

Przez teren gminy przechodzi jeden korytarz ekologiczny Puszcza Świętokrzyska- Dolina Wisły GKPdC-5C. Obejmuje on cały teren gminy z wyłączeniem większych miejscowości oraz terenów rolniczych pozbawionych zadrzewień.

oraz **5 pomników przyrody** (4 dęby szypułkowe, 1 lipa drobnolistna)

POWIETRZE

Województwo mazowieckie dzieli się na 4 strefy: aglomeracja warszawska (PL1401), miasto Płock (PL1402), miasto Radom (PL1403) i strefa mazowiecka (PL1404). Ciepiałów znajduje się w strefie obejmującej resztę województwa. Poniżej zaprezentowano klasyfikację strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń.

Tabela 28. Klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb(PM ₁₀)	As(PM ₁₀)	Cd(PM ₁₀)	Ni(PM ₁₀)	BaP(PM ₁₀)	PM _{2.5}
PL1404	strefa mazowiecka	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

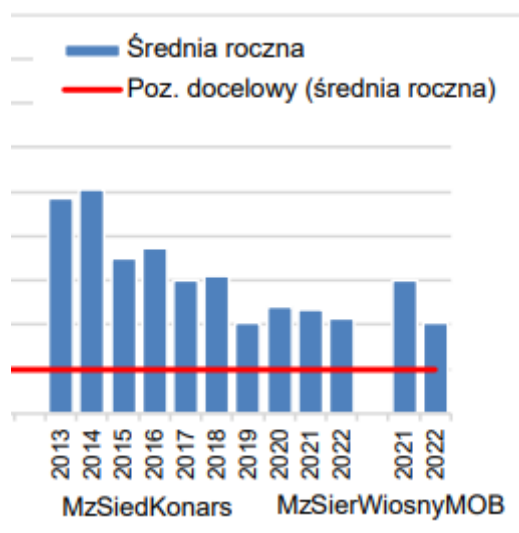
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2022.

¹ <https://crfop.gdos.gov.pl/>

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

W strefie mazowieckiej, podobnie jak w latach ubiegłych, pyły PM10 zaliczane są do kategorii C ze względu na zawartość benzo(a)pirenu. Powierzchnia benzopirenu przekraczającego normę w pyłe PM10 jest stosunkowo niewielka i stanowi 2,8% powierzchni. Jednak około 27,9% mieszkańców województwa mazowieckiego jest narażonych na zanieczyszczenie powietrza².

Wykres 28. Przebieg wartości średnich rocznych stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 – pomiar stacja Siedlce lata 2013 – 2022 oraz stacja Sierpc lata 2021-2022

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2022.

Raport wojewódzki pokazuje także zestawienie gmin, na obszarze których wystąpiło przekroczenie. Analizując to zestawienie można zauważyć, że:

- Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P (PM 10) wystąpiło w 135 gminach należących do strefy mazowieckiej;
- Przekroczenie O3 (ochrona zdrowia) wystąpiło w 252 gminach należących do strefy mazowieckiej, w tym w **gminie Ciepiałów**.

Uchwałą nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 września 2020 roku został przyjęty **Program ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego** w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, wyznaczono plan działania zmniejszenia wystąpienia przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w powietrzu w strefach województwa mazowieckiego, w tym strefie mazowieckiej. Wskazane poniżej działania są działaniami priorytetowymi, niezbędnymi do osiągnięcia zakładanego w Programie efektu ekologicznego.

² Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2022

PODSUMOWANIE

Na terenie gminy Ciepiałów znajduje się niewiele obszarów cennych przyrodniczo, objętych ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody. Na terenie gminy występują jedynie użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

Gmina Ciepiałów w ocenie jakości powietrza należy do strefy mazowieckiej, gdzie w 2022 r. odnotowano przekroczenia benzo(a)pirenu.

MIESZKALNICTWO I INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

Rozwój infrastruktury i inwestycje w mieszkalnictwo usprawniają funkcjonowanie gminy, tworząc atrakcyjne warunki do życia i biznesu. Nowoczesna infrastruktura, dostęp do usług i rozbudowa mieszkań przyciągają nowych mieszkańców, wspierają lokalną gospodarkę i tworzą miejsca pracy. Skuteczne dbanie o infrastrukturę przynosi konkurencyjną przewagę i sprzyja dalszemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu gminy.

ZASOBY MIESZKANIOWE

W ciągu ostatnich 6 lat warunki mieszkaniowe w gminie Ciepiałów się nieznacznie pogorszyły. Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców zmalał o 0,28%. Jednak średnia powierzchnia użytkowa mieszkań zwiększyła się o 3,41% do 84,8 m². Przeliczając to na powierzchnię przypisaną na jedną osobę, wynosi to średnio 30,2 m². Te dane świadczą o rozwijającym się rynku mieszkaniowym i większej dostępności przestrzeni mieszkaniowej dla mieszkańców

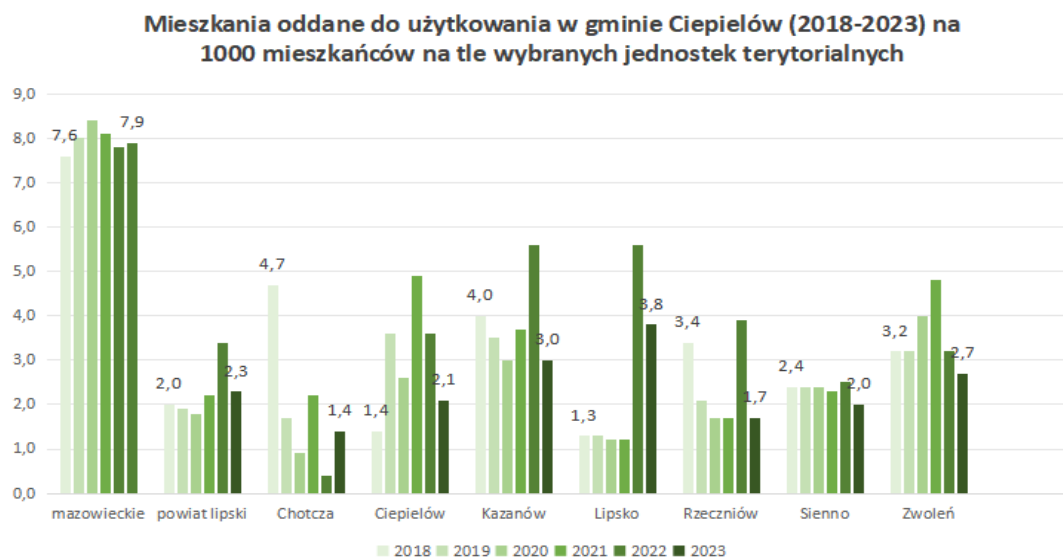
Tabela 29. Wskaźniki warunków zamieszkania w gminie Ciepiałów w latach 2017 - 2022

Wskaźnik	2017	2018	2019	2020	2021	2022
mieszkania na 1000 mieszkańców	357,1	360,1	366,2	342,7	349,4	356,1
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	82,0	82,8	83,0	84,1	84,5	84,8
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	29,5	29,8	30,4	28,8	29,5	30,2
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	2,80	2,78	2,73	2,92	2,86	2,81
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,77	0,76	0,75	0,76	0,74	0,73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Poniżej przedstawiono wykresu prezentujące wskaźniki oddanych mieszkań na 1000 zawartych małżeństw i 1000 mieszkańców w gminie Ciepiałów.

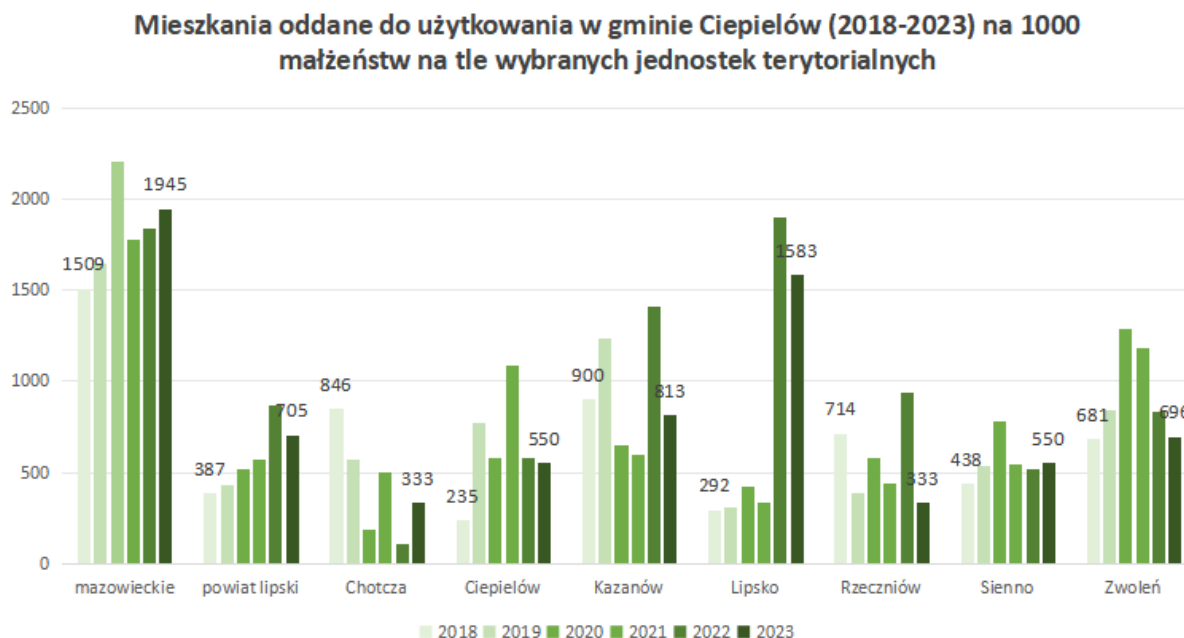
Wykres 29. Mieszkania oddane do użytkowania w gminie Ciepiałów (2018-2023) na 1000 mieszkańców na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Największy wskaźnik oddanych mieszkań na 1000 mieszkańców w 2022 roku odnotowano w gminie Lipsko (3,8) i był on o 4,1 niższy niż w całym województwie mazowieckim oraz o 1,7 wyższy niż w gminie Ciepiałów (2,1). Drugi najwyższy wskaźnik zaobserwowano w gminie Kazanów - 3,0.

Wykres 30. Mieszkania oddane do użytkowania w gminie Ciepiałów (2018-2023) na 1000 małżeństw na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Gmina Ciepiałów wykazuje tendencję ustabilizowaną w liczbie oddawanych do użytku mieszkań. Wyjątkiem był rok 2021 rok z wynikiem 1083, który wyraźnie odstaje od pozostałych lat. Dane statystyczne wskazują na niewielki spadek liczby oddanych mieszkań w 2023 roku w stosunku do roku poprzedniego. Ilość mieszkań w gminie Ciepiałów w 2023 jest ponad 3 razy niższa niż w porównaniu do ilości w województwie mazowieckim.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNO-SANITARNA

Poniższa analiza dotyczy infrastruktury techniczno-sanitarnej w gminie Ciepiałów w latach 2017-2022. Skoncentrowano się na długości sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, awariach oraz korzystaniu z tych usług przez mieszkańców. Dodatkowo, przeprowadzono porównanie tych danych z innymi jednostkami terytorialnymi.

Tabela 30. Infrastruktura ściekowa gminy Ciepiałów w latach 2017 - 2022

nazwa	2017	2018	2019	2020	2021	2022
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	170	170	171	172	176	178
awarie sieci kanalizacyjnej	1	2	2	1	2	2
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną (dam ³)	32,8	32,6	30,0	29,0	21,0	19,0
ścieki oczyszczane odprowadzone (dam ³)	30,0	29,0	27,0	26,0	28,0	27,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	582	579	578	558	563	563

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 31. Infrastruktura wodociągowa gminy Ciepiałów w latach 2017 - 2022

nazwa	2017	2018	2019	2020	2021	2022
długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	172,7	172,7	172,7	172,7	172,7	-
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	1 553	1 562	1 572	1 592	1 619	1 626
awarie sieci wodociągowej	3	5	3	1	1	10
woda dostarczona gospodarstwom domowym	-	-	-	164,0	132,0	141,0
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (m ³)	33,6	34,0	32,3	29,4	23,5	25,5
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	4 619	4 597	4 568	4 407	4 382	4 350

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Z sieci wodociągowej na koniec 2022 roku korzystało 4 350 mieszkańców gminy. Stanowiło to ok. 83,2% mieszkańców gminy. Natomiast z sieci kanalizacyjnej korzystało około 563 mieszkańców, co stanowiło 10,8% ogółu mieszkańców. Według stanu na koniec 2022 roku, infrastruktura wodno-kanalizacyjna w gminie Ciepiałów składała się z 3,9 km sieci kanalizacyjnej i nie zostały udostępnione dane dotyczące sieci wodociągowej w 2022

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

roku. Jednak patrząc na tendencję można przewidywać, że długość sieci wodociągowej wynosi 172,7km. Szczegółowe dane dotyczące poziomu dostępu do tych usług przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 32. Dostęp mieszkańców w gminie Ciepiałów do sieci wod.-kan. w 2022 r.

Sołectwa/Obszary	Dostęp do sieci kanalizacyjnej	Dostęp do sieci wodociągowej
Anusin	TAK	TAK
Bąkowa	TAK	TAK
Bielany	TAK	TAK
Borowiec	TAK	TAK
Chotyże	TAK	TAK
Ciepiałów	TAK	TAK
Ciepiałów Kolonia	TAK	TAK
Czarnolas	TAK	TAK
Dąbrowa	TAK	TAK
Drezno	TAK	TAK
Gardzienice Kolonia	TAK	TAK
Kałków	TAK	TAK
Kawęczyn	TAK	TAK
Kochanów	TAK	TAK
Kunegundów	TAK	TAK
Łaziska	TAK	TAK
Marianki	TAK	TAK
Pasieki	TAK	TAK
Pcin	TAK	TAK
Podgórze	TAK	TAK
Podolany	TAK	TAK
Ranachów B	TAK	TAK
Rękówka	TAK	TAK
Sajdy	TAK	TAK
Stare Gardzienice	TAK	TAK
Stary Ciepiałów	TAK	TAK
Świsilice	TAK	TAK
Wielgie	TAK	TAK
Wólka Dąbrowska	TAK	TAK

Źródło: Urząd Gminy Ciepiałów

Analizując powyższe dane, można zauważyć, że wszystkie sołectwa jak i obszary mają dostęp do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej.

INFRASTRUKTURA INFORMATYCZNA

W 2022 roku najwięcej własnych łączy abonenckich w przeliczeniu na mieszkańca było w województwie mazowieckim (9,9%), a najmniej w województwie wielkopolskim (4,3%). Najwyższa dostępność budynkowa Internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s widoczna była w województwach: podkarpackim (85%), śląskim (78%) i małopolskim (75%), a najmniejsza w pomorskim (40%), warmińsko-mazurskim (43%) i zachodniopomorskim (46%). Duże różnice w dostępności do usługi o danych parametrach widoczne były w mazowieckim, gdzie wskaźnik penetracji budynkowej dla całego województwa wyniósł 56%, natomiast w jego

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

północnej i w południowej części widoczne były skupiska gmin ze wskaźnikiem nieprzekraczającym 5%. W gminach skupionych wokół Warszawy penetracja zbliżyła się do 100%.³

Poniżej przedstawiono penetrację budynkową zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowościach, co najmniej 30 Mb/s oraz 100 Mb/s.

Tabela 33. Penetracja budynkowa zasięgami Internetu stacjonarnego

Jednostka terytorialna	Przepustowość Internetu	
	co najmniej 30 Mb/s	co najmniej 100 Mb/s
Chotcza	40,1%-60,0%	40,1%-60,0%
Ciepielów	40,1%-60,0%	40,1%-60,0%
Kazanów	80,1%-100,0%	80,1%-100,0%
Lipsko	40,1%-60,0%	40,1%-60,0%
Rzeczniów	40,1%-60,0%	40,1%-60,0%
Sienno	40,1%-60,0%	40,1%-60,0%
Zwoleń	80,1%-100,0%	80,1%-100,0%
Solec nad Wisłą	40,1%-60,0%	20,1%-40,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2022 r.

Ciepielów, pod względem penetracji zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości co najmniej 30 Mb/s, znajdują się w przedziale 40,1-60,0% ogólnej penetracji. Porównując to do innych gmin, można zauważyć, że Ciepielów nie wyróżnia się dostępnością szybkiego Internetu w porównaniu do większości innych gmin, które mają penetrację między 40,1% a 60,0%.

W przypadku penetracji zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, Ciepielów ma penetrację na poziomie 40,1%-60,0%. Porównując to do innych gmin, Ciepielów nie wyróżnia się pod względem dostępności szybkiego Internetu.

GOSPODARKA ODPADAMI

W gminie Ciepielów odpady produkują głównie gospodarstwa domowe. Powstają one także na przestrzeni publicznej, tj. na placach zabaw, cmentarzach, przystankach czy na drogach. Gospodarowanie odpadami komunalnymi jest bardzo istotną kwestią, zarówno pod kątem jakości życia mieszkańców, jak i stanu środowiska przyrodniczego.

Usługi Transportowe Mateusz Kaczyński z Bodzechowa są odpowiedzialne za świadczenie usług związanych z odbiorem i gospodarką odpadami komunalnymi w gminie Ci. Odpady komunalne są zbierane zarówno w formie zmieszanej, jak i selektywnej, gdzie selektywne zbieranie odpadów stanowi kluczowy element systemu gospodarki odpadami.

Na terenie gminy znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Witosa 1 w Ciepielowie.

³ Raport o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2022 r

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Tabela 34. Odpady zebrane w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023 (w tonach)

Pochodzenie odpadów	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	444,67	515,76	743,07	731,26	706,65	801,77
z gospodarstw domowych	435,25	498,38	730,95	731,26	688,77	780,67
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	9,42	17,38	12,12	0,00	17,88	21,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na przestrzeni lat produkcja odpadów w gospodarstwach domowych wzrosła, z chwilowym załamaniem trendu na 2021 i 2022 rok. Największą zmianę można zaobserwować z 2019 na 2020 rok, gdy odpady wzrosły o 227,31 tony. Po tak dynamicznym wzroście, odpady zmalały i wzrosły do maksymalnej wartości z przestrzeni analizowanych lat.

Tabela 35. Odpady zebrane w gminie Ciepiałów w przeliczeniu na 1 mieszkańca na tle wybranych jednostek terytorialnych w latach 2018-2023 (w kilogramach)

Jednostka terytorialna	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mazowieckie	336	321	340	358	358	371
Powiat lipski	-	130	167	168	163	165
Chotcza	-	82	124	154	158	130
Ciepiałów	-	93	140	138	134	154
Kazanów	-	124	123	131	138	169
Lipsko	-	164	203	206	200	182
Rzeczniów	-	89	136	138	146	148
Sienno	-	139	159	176	149	169
Zwoleń	-	229	228	245	229	231

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza ilości odpadów zebranych w gminie Ciepiałów w przeliczeniu na 1 mieszkańca na tle wybranych jednostek terytorialnych w latach 2018-2023 ukazuje pewne zmiany w generowaniu odpadów. W roku 2019 gmina Ciepiałów miała niższą ilość odpadów na mieszkańca (93 kg) w porównaniu do innych lat. Potem nastąpił wzrost o 47kg, po delikatnym spadku w latach 2021-2022, w 2023 gmina osiągnęła najwyższy swój wynik. Pomimo tego, gmina utrzymuje się na niższym poziomie niż średnia dla województwa mazowieckiego, powiatu lipskiego oraz ma jeden z niższych poziomów pośród gmin, co może wskazywać na skuteczne praktyki związane z gospodarką odpadami.

W gminie Ciepiałów znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, gdzie mieszkańcy mogą dostarczać odpady komunalne zebrane w sposób selektywny. To ważne działania mające na celu właściwe gospodarowanie odpadami i ochronę środowiska. Poniżej przedstawiono selektywną zbiórkę odpadów w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023.

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Tabela 36. Selektywna zbiórka odpadów w latach 2018-2023 (w tonach) z gospodarstw domowych

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
metale	7,38	5,34	0,00	0,00	0,00	0,00
Szkoło	119,46	103,36	130,19	115,80	133,42	120,98
Papier i tektura	10,46	20,83	13,80	35,04	37,64	47,29
Tworzywa	21,25	24,48	0,00	135,32	98,56	122,04
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,87	1,85	5,38	0,00	0,00	0,00
Wielkogabarytowe	19,16	18,18	46,68	54,08	44,35	51,20
biodegradowalne	0,00	0,00	31,91	46,78	55,00	66,92
Razem	178,65	174,14	374,89	387,02	369,97	402,95

Źródło: GUS

Poniżej przedstawiono wymagane i osiągnięte poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających degradacji w gminie Ciepiałów w latach 2017 – 2020 wraz z tabelą uzupełniającą dla lat 2021 – 2022 (zmiana nazw kategorii).

Tabela 37. Informacja o wymaganych i osiągniętych poziomach recyklingu oraz ograniczeniach masy odpadów

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych	38,79%	32,95%	38,71%	42,58%

Źródło: UG Ciepiałów

PODSUMOWANIE

W gminie Ciepiałów odpady produkują głównie gospodarstwa domowe. Odpady komunalne są zbierane zarówno w formie zmieszanej, jak i selektywnej. Za świadczenie usług związanych z odbiorem i gospodarką odpadami komunalnymi w gminie Ciepiałów odpowiada firma Usługi Transportowe Mateusz Kaczyński z Bodzechowa.

W 2023 r. na terenie gminy zebrano 801,77 ton odpadów, co daje 154 kg odpadów na 1 mieszkańca. Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w 2023 r. wyniósł 42,58%.

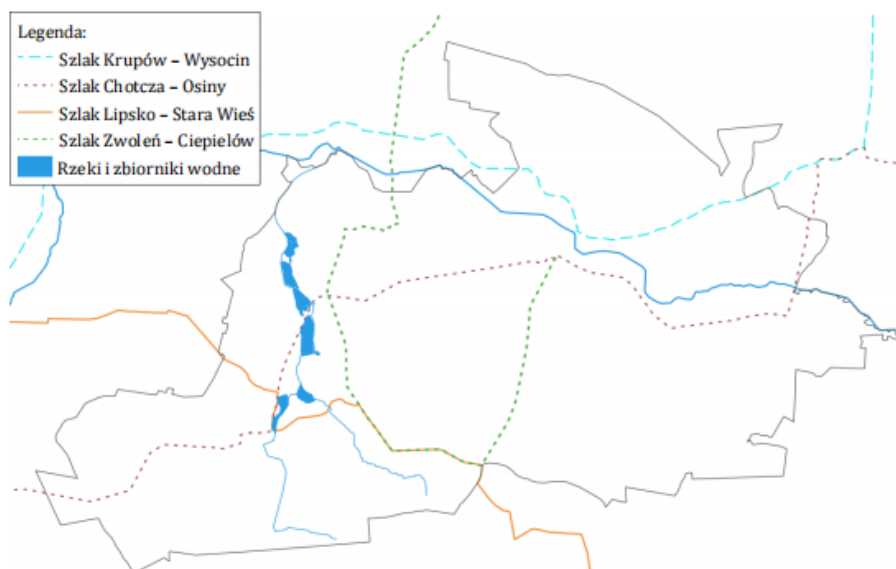
ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA GMINY

Turystyka w Polsce odgrywa kluczową rolę w rozwoju kraju i regionów. Gmina Ciepiałów przyciąga odwiedzających, bogatymi walorami turystycznymi, zabytkami oraz dobrze rozwiniętą infrastrukturą. Dzięki zapierającym dech w piersiach krajobrazom, zabytkowym budowlom i wszelakim atrakcjom jest doskonałym wyborem na spędzenie wolnego czasu. Na terenie gminy znajdują się liczne miejsca noclegowe, restauracje oraz inne usługi, które poprawią komfort pobytu. Jest to perfekcyjne miejsce na relaks, oderwanie się od szybkiego życia oraz odpoczęcia od zgiełku miasta. Wśród atrakcji turystycznych na terenie Gminy Ciepiałów można wymienić:

- Synagoga w Ciepiałowie,
- Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Ciepiałowie,
- Kościół cmentarny św. Wojciecha w Wielgiem,
- Kościół Bożego Ciała w Wielgiem,
- Żeliwny krzyż z końca XIX w. w Ciepiałowie,
- Liczne szlaki turystyczne

Gmina Ciepiałów ma bogate dziedzictwo zabytkowe, przyciągające miłośników historii i kultury. Synagoga i kościoły stanowią ważną część lokalnej tożsamości. Odkrywanie tych obiektów pozwala na zagłębienie się w fascynującą historię regionu i cieszenie się jego niepowtarzalnym urokiem.

Rysunek 2. Mapa szlaków turystycznych przebiegających przez teren i w pobliżu gminy Ciepiałów

Szlaki rowerowe Ciepiałów⁴:

- **Szlak Chotcza-Osiny | Dystans: 58,1 km | Suma przewyższeń: 490 m**

Kolor szlaku: czerwony

Trasa: Chotcza Górna - Tymienica - Ciepiałów Stary - Wielgie - Bąkowa - Iłża - Pokosław - Osiny.

- **Szlak Piaski - Ciepiałów | Dystans: 17,4km | Suma przewyższeń: 144m**

Kolor szlaku: zielony

PODSUMOWANIE

Gmina jest atrakcyjnym obszarem turystycznym. Odznacza się bogatym dziedzictwem historycznym tj. występujące tutaj kościoły oraz żeliwny krzyż. Kolejnym aspektem wpływającym pozytywnie na atrakcyjność obszaru są malownicze krajobrazy oraz szlaki rowerowe, które zachęcają osoby odwiedzające to miejsce do aktywnego wypoczynku oraz uprawiania turystyki poznawczej. Jest to idealne miejsce dla osób chcących odpocząć od miejskiego zgiełku, ale również osób chcących wypocząć na łonie natury pod znakiem aktywności fizycznej.

⁴ <https://mazowsze.szlaki.pttk.pl>

MOBILNOŚĆ

INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

Jakość życia mieszkańców w gminie oraz potencjał jej rozwoju społeczno-gospodarczego są ściśle związane z infrastrukturą transportową. Skutecznie funkcjonujący system komunikacji jest kluczowym elementem, który przyciąga inwestorów i równocześnie stanowi istotny czynnik bezpieczeństwa dla mieszkańców. Ponadto, umożliwia realizację podstawowych potrzeb lokalnych społeczności.

Na terenie gminy występują drogi gminne, powiatowe oraz droga krajowa nr 79. Łączna długość dróg gminnych to 152,4 km. Długość drogi krajowej przebiegającej przez teren gm. Ciepiałów wynosi 11 km. Nawierzchnie dróg gminnych to bitumiczne (asfaltowe) – 109,22 km i gruntowe – 43,19 km. Nawierzchnia drogi krajowej jest w całości asfaltowa.

Komunikacja autobusowa

Komunikacja autobusowa stanowi podstawowy środek transportu zbiorowego na obszarze gminy Ciepiałów. Na terenie gminy jest około 70 czynnych przystanków autobusowych, które zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 38. Ilość przystanków autobusowych w gminie Ciepiałów

Miejscowość	Ilość przystanków
Antoniów	2
Anusin	5
Bąkowa	4
Bielany	1
Chotyże	1
Ciepiałów	3
Ciepiałów Kolonia	3
Czerwona	2
Dąbrowa	3
Drezno	2
Gardzienice Kolonia	1
Kałków	2
Kawęczyn	1
Kochanów	1
Kunegundów	1
Łazińska	4
Marianki	3
Pcin	4
Podolany	1
Podgórze	1
Ranachów B	3
Rekówka	2

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIEŁÓW

Miejscowość	Ilość przystanków
Stare Gardzienice	1
Stary Ciepiałów	4
Świesielice	6
Wielgie	8
Wólka Dąbrowska	1

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Ciepiałowie

Transport autobusowy zapewnia możliwość podróży do gmin ościennych, jak i większych ośrodków, a także zapewnia dojazd uczniów do szkół. Głównym przewoźnikiem w granicach gminy jest Międzygminne Przedsiębiorstwo Komunikacyjne „SUBBUS” Sp. z o.o.

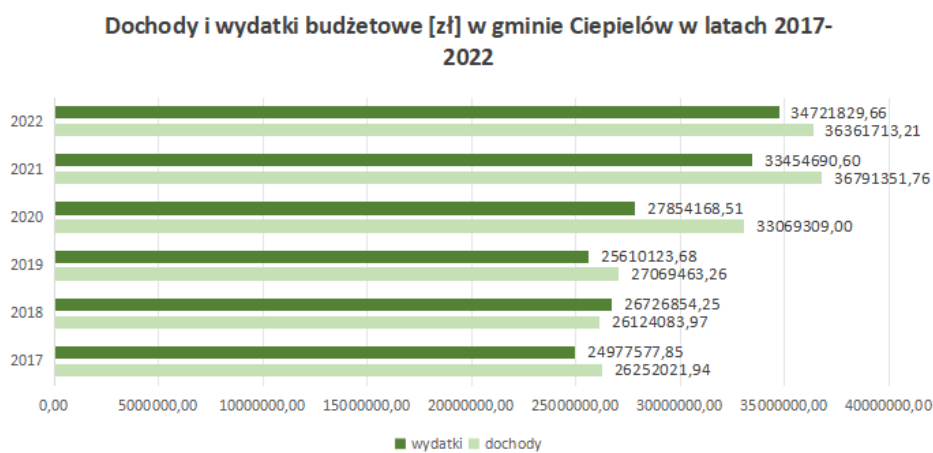
PODSUMOWANIE

Gmina Ciepiałów dąży do poprawy jakości życia mieszkańców przez rozwój infrastruktury transportowej, obejmującej drogi powiatowe, gminne i drogę krajową. Komunikacja autobusowa odgrywa kluczową rolę w transporcie zbiorowym, zapewniając transport uczniów do szkół, a także łączność z większymi ośrodkami miejskimi.

FINANSE SAMORZĄDOWE

DOCHODY I WYDATKI GMINY

Wykres 31. Dochody i wydatki budżetowe (w zł) w gminie Ciepiałów w latach 2017-2022

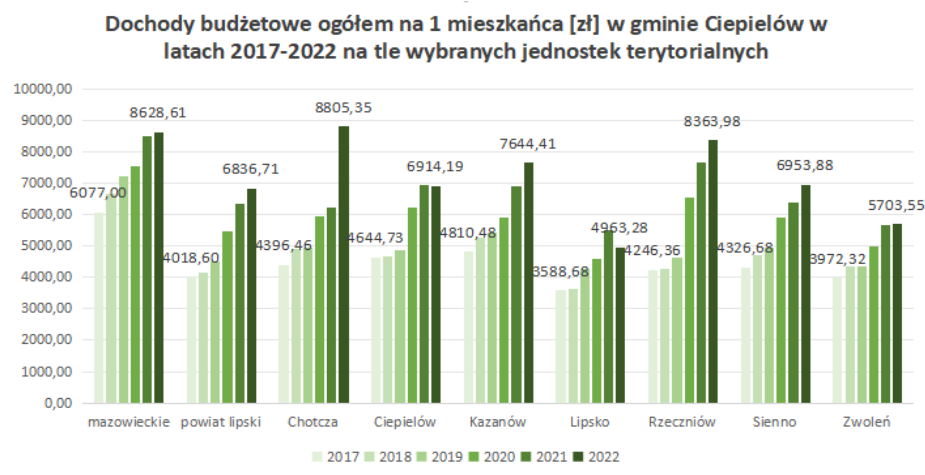

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W analizowanym okresie 2017 - 2022 dochody i wydatki budżetowe w gminie Ciepiałów miały tendencję wzrostową. Co warto zauważyć, w roku 2019, wydatki się zmniejszyły w porównaniu do roku poprzedniego. Rok 2018 to jedyny rok w analizowanym okresie, gdy wydatki przewyższają dochody budżetowe. Największy wzrost dochodów oraz wydatków wystąpił między rokiem 2020, a rokiem 2021:

- dochody budżetowe wzrosły o 11,26%,
- wydatki budżetowe wzrosły o 20,10%.

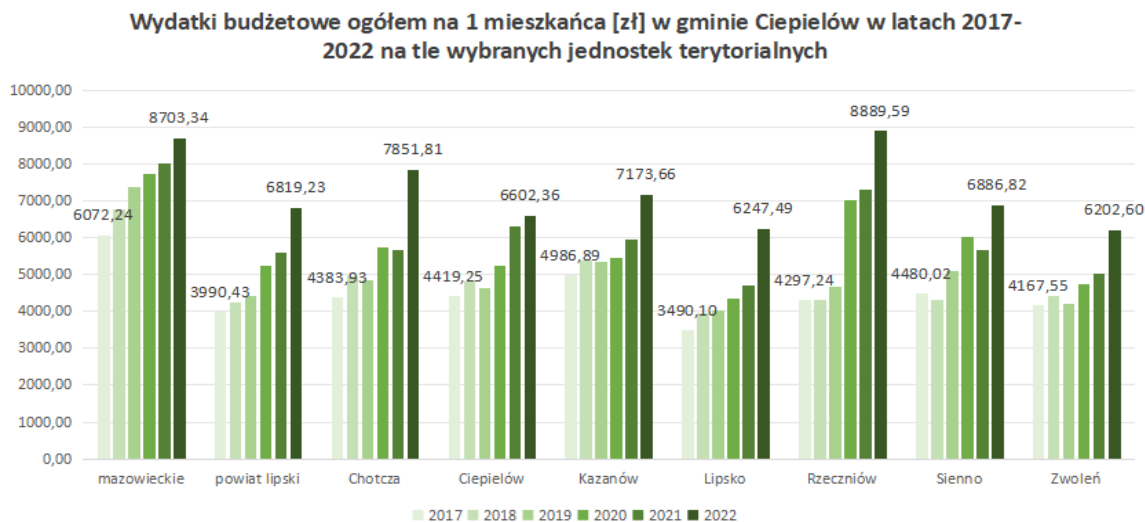
Wykres 32. Dochody budżetowe ogółem na 1 mieszkańca (zł) w gminie Ciepiałów w latach 2017 – 2022 na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wysokość dochodów budżetowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Ciepiałów w 2022 roku wyniosła 6 914,19 zł. Jest to liczba porównywalna do większości analizowanych gmin. Na tle pozostałych jednostek terytorialnych, Gmina Ciepiałów wyróżnia się jako jedyna posiadająca niską dysproporcję między dochodami budżetowymi a wydatkami (wykres 30).

Wykres 33. Wydatki budżetowe ogółem na 1 mieszkańca (zł) w gminie Ciepiałów w latach 2017 – 2022 na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wysokość wydatków budżetowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Ciepiałów w 2022 roku wyniosła 6 602,36 zł, czyli o 307,97 zł więcej niż w roku poprzednim. Wartość ta jest porównywalna ze średnimi wydatkami powiatu lipskiego (6 819,23 zł), jednak o 2 100,98 zł niższa niż w całym województwie mazowieckim.

W gminie Ciepiałów wydatki rosną równomiernie wraz z przychodami, co można zauważyć analizując oba wykresy.

Znaczący wzrost dochodów samorządów gminnych w ostatnich latach związany jest z faktem, że gminy otrzymują na swoje rachunki z budżetu państwa dotacje celowe, w tym środki na realizację świadczeń wychowawczych w ramach Programu Rodzina 500+ i pozostałe wsparcie socjalne, wykraczające poza przedmiot podstawowej

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

pomocy społecznej. Oprócz podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych i innych dochodów rozliczeniowych dotacje te stanowią największą część dochodów gmin. Warto jednak podkreślić, że środki te są natychmiast realokowane, nie stanowią o potencjale inwestycyjnym samorządów.

Poniżej zestawiono dochody z podatku PIT i CIT dla gminy wraz z pozostałymi jednostkami terytorialnymi.

Tabela 39. Podatki PIT i CIT na 1 mieszkańca w gminie Ciepiałów w latach 2017-2022 na tle wybranych jednostek terytorialnych

Jednostka terytorialna	dochody własne - PIT						dochody własne - CIT					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mazowieckie	1 590,10	1 809,04	1 989,48	1 903,62	2 158,85	2 259,07	179,00	207,45	228,42	233,54	248,88	312,44
Powiat Lipski	441,06	506,10	545,18	562,62	652,05	1 099,27	15,84	8,27	9,53	14,59	9,09	17,05
Chotcza	235,01	308,62	359,92	352,53	472,57	1 681,04	0,90	0,62	0,72	0,90	2,55	1,12
Ciepiałów	309,39	350,36	412,73	426,77	485,58	960,87	3,07	2,14	4,48	5,43	0,86	5,74
Kazanów	256,87	309,70	365,15	387,14	447,17	1 070,96	1,09	3,12	5,01	1,45	1,63	4,27
Lipisko	695,40	755,87	792,61	845,75	993,21	1 120,89	45,89	22,84	25,06	41,77	24,68	47,75
Rzeczniów	305,50	377,12	397,17	454,65	522,06	1 161,05	0,56	0,72	0,78	1,42	1,94	1,55
Sienno	344,89	422,81	482,76	449,41	491,05	958,83	1,68	1,91	1,62	1,21	2,69	2,13
Zwoleń	611,96	712,55	764,97	769,09	821,65	936,76	16,16	20,08	16,42	14,45	27,66	23,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wpływy do budżetu gminy Ciepiałów z podatku PIT w analizowanym okresie systematycznie wzrastały. Największy przyrost nastąpił w roku 2022, gdzie wpływy wyniosły 960,87 zł. W porównaniu do roku poprzedzającego, wzrost wyniósł 97,88%, a w stosunku do roku 2017 wzrost wyniósł 210,57%.

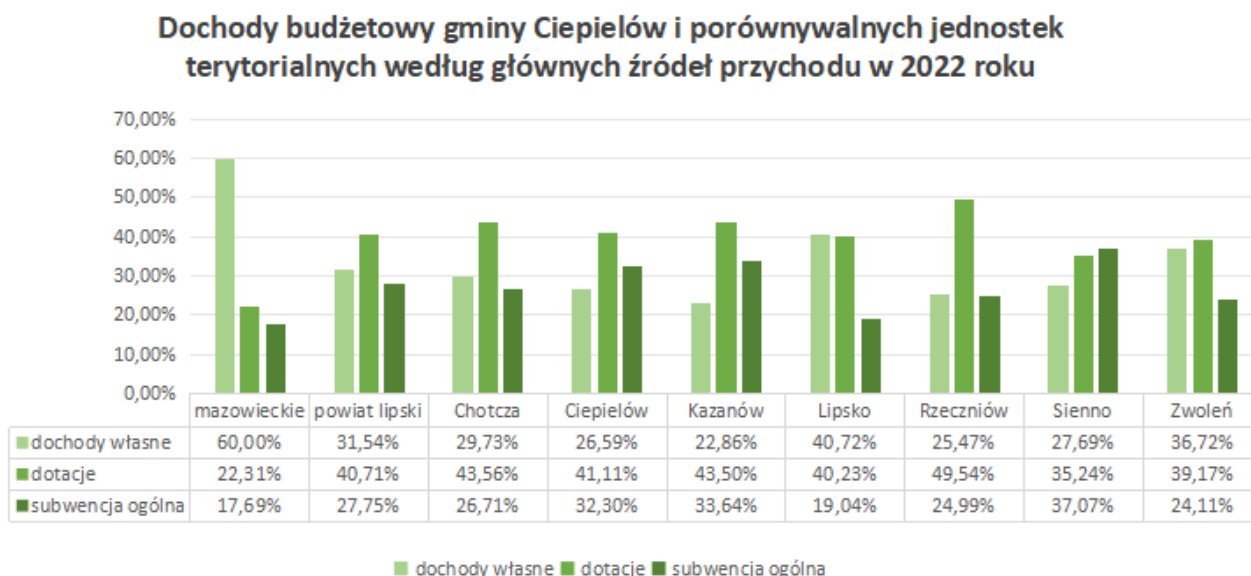
Na tle porównywanych jednostek terytorialnych, jedynie gminy Sienno i Zwoleń miały niższy wpływ z podatku PIT od gminy Ciepiałów. Gmina Chotcza osiągnęła największe wpływy z podatku PIT w całym analizowanym okresie.

Analiza powyższych danych wskazuje na stosunkowo niski poziom dochodów PIT na tle średniej dla regionu. Wyniki są również niższe od podobnych gmin z obszarami wiejskimi wskazanych w analizie. Wynik ten nie pozostaje bez wpływu na poziom zamożności mieszkańców. Niskie wpływy z PIT pozostają nie bez znaczenia dla samorządu, który finansuje swoje działania z części tak wpłacanych podatków.

Natomiast analizując wpływy z podatku CIT można zauważyć różne tendencje. Największy przyrost nastąpił w roku 2022, gdzie wyniósł 5,74 zł. W porównaniu do roku poprzedzającego, wzrost wyniósł 567,44%, a w stosunku do roku 2017 wzrost wyniósł 87%. Na tle porównywanych jednostek terytorialnych, gmina Ciepiałów miała niższe wpływy z podatku CIT niż gmina Lipsko, która osiągnęła najwyższe wpływy na poziomie 47,75 zł. W całym analizowanym okresie gmina Ciepiałów miała jedno z niższych dochodów z podatku CIT wśród porównywanych gmin.

Podstawowymi kategoriami dochodów gminy są dochody własne, dotacje oraz subwencje i inne środki uzupełniające dochody.

Wykres 34. Dochody budżetowe gminy Ciepiałów i porównywanych jednostek terytorialnych według głównych źródeł pochodzenia w 2022 roku (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

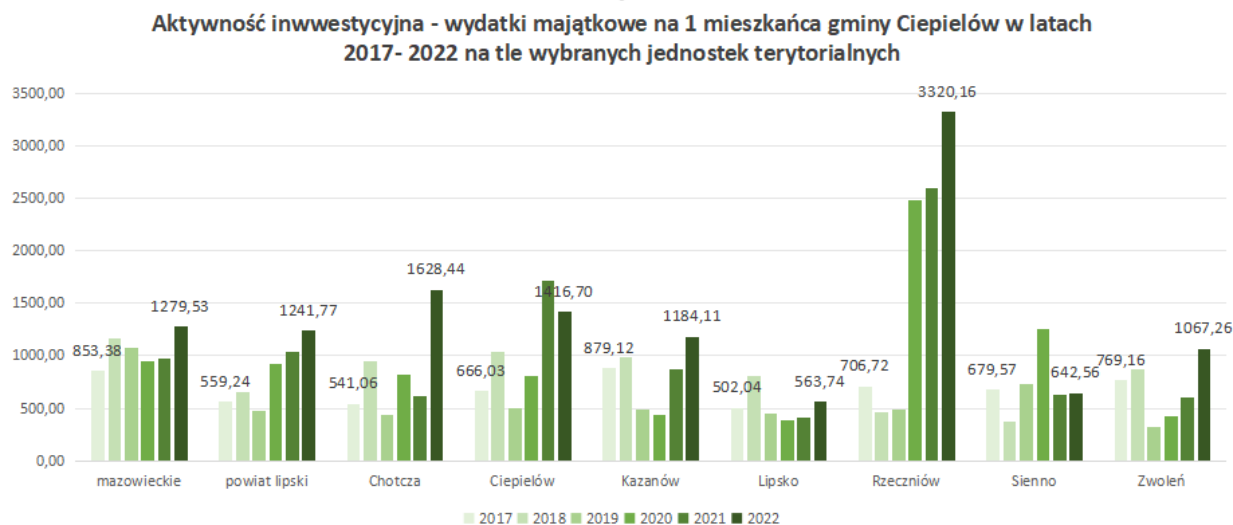
W gminie Ciepiałów udział dochodów własnych wyniósł 26,59% i był dużo niższy od udziału dotacji 41,11%, natomiast subwencja ogólna stanowiła 32,30% ogólnych dochodów. W przypadku całego województwa mazowieckiego – dochody własne znacznie dominowały – 60,00%, podczas gdy dotacje oraz subwencja ogólna stanowiły kolejno 21,31% i 11,69%.

INWESTYCJE

Decyzje podejmowane przez władze lokalne mają istotny wpływ na potencjał rozwojowy gmin, zwłaszcza w zakresie nakładów inwestycyjnych. Mogą one dotyczyć ograniczenia bieżących wydatków lub pozyskania finansowania zewnętrznego, w tym z Unii Europejskiej. Nakłady inwestycyjne są kluczowym czynnikiem wpływającym na atrakcyjność inwestycyjną regionu, również ważne jest zrównoważone zarządzanie finansami i kontrola zadłużenia. Mądre decyzje władz lokalnych wpływają na rozwój gminy i jego atrakcyjność inwestycyjną, przy jednoczesnym utrzymaniu stabilnego budżetu.

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Wykres 35. Aktywność inwestycyjna – wydatki majątkowe na 1 mieszkańca gminy Ciepiałów w latach 2017-2022 na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wśród analizowanych jednostek, gmina Ciepiałów nie wyróżniła się, zachowując średni poziom wydatków majątkowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wartość ta w 2022 roku wynosiła 1 416,70 zł, o ponad 200zł więcej niż w całym województwie mazowieckim. Gmina Ciepiałów ma tendencję sinusoidalną, z minimalną wartością 506,05zł w 2019 roku oraz 1 716,98zł w roku kolejnym. Warto zwrócić również uwagę na wynik gminy Rzecznów (3 320,16zł), który wyraźnie odstaje od pozostałych gmin.

Udział wydatków inwestycyjnych w strukturze ogólnych wydatków gminy odzwierciedla jej sytuację dochodową. Wydatki inwestycyjne są możliwe dzięki dostępnym środkom, takim jak podatek PIT, które umożliwiają realizację projektów infrastrukturalnych, np. inwestycji drogowych. Władze samorządowe mają za zadanie odpowiadać na oczekiwania mieszkańców i przyczyniać się do rozwoju gminy poprzez realizację inwestycji.

Tabela 40. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w latach 2017 – 2022

wydatki	2017	2018	2019	2020	2021	2022
wydatki ogółem	24 977 577,85	26 726 854,25	25 610 123,68	27 854 168,51	33 454 690,60	34 721 829,66
wydatki inwestycyjne	3 764 400,83	5 774 233,81	2 805 027,49	4 292 751,61	9 125 724, 65	7 450 418,70
Udział w wydatkach ogółem	15,1%	21,6%	11,0%	15,4%	27,3%	21,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Udział wydatków inwestycyjnych gminy w strukturze wydatków ogółem jest wskaźnikiem mierzącym aktywność inwestycyjną jednostki samorządu terytorialnego. Im wyższy wskaźnik, tym większa aktywność inwestycyjna gminy, co jest ważnym sygnałem dla przedsiębiorców, inwestorów i mieszkańców. Gminy nastawione na inwestycje rozwijają różne dziedziny. Kluczową rolę odgrywa również wskaźnik samofinansowania gminy, który mierzy dochody z majątku i nadwyżkę operacyjną w stosunku do nakładów inwestycyjnych. Wyższa wartość tego wskaźnika oznacza mniejsze ryzyko utraty płynności finansowej gminy. Z kolei wartość wskaźnika samofinansowania (WB7) wskazuje na zdolność gminy do inwestowania ze środków własnych. Wyższy wskaźnik oznacza mniejsze ryzyko utraty płynności finansowej związane z kosztami obsługi długu, choć wyższy wskaźnik może również świadczyć o bierności władz samorządowych lub realizacji rozważnych programów inwestycyjnych.

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Tabela 41. Wskaźnik WB7 – wskaźnik samofinansowania w gminie Ciepiałów na tle pozostałych jednostek terytorialnych

Jednostka	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mazowieckie	149,6%	145,1%	108,9%	127,39%	117,14%	97,38%
Powiat Lipski	93,8%	112,4%	85,2%	163,61%	112,04%	86,04%
Chotcza	81,2%	97,9%	124,5%	124,45%	257,05%	158,56%
Ciepiałów	88,0%	89,6%	152,0%	221,49%	136,56%	122,01%
Kazanów	130,1%	89,3%	125,3%	204,12%	208,42%	139,76%
Lipsko	532,2%	60,1%	160,1%	166,35%	289,24%	67,68%
Rzeczniów	97,2%	86,4%	96,9%	81,48%	114,42%	84,17%
Sienno	92,5%	204,8%	78,3%	89,74%	216,52%	110,44%
Zwoleń	79,1%	93,1%	140,8%	158,51%	206,06%	53,24%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ministerstwo Finansów, Wskaźniki do Oceny Sytuacji Finansowej Jednostek Samorządu Terytorialnego w latach 2017-2019 <https://www.gov.pl/web/finanse/wskazniki-do-oceny-sytuacji-finansowej-jednostek-samorzadu-terytorialnego-w-latach-2017-2019>; Ministerstwo Finansów, Wskaźniki do Oceny Sytuacji Finansowej Jednostek Samorządu Terytorialnego w latach 2019-2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/wskazniki-do-oceny-sytuacji-finansowej-jst-w-latach-2019---2021>; Ministerstwo Finansów, Wskaźniki do Oceny Sytuacji Finansowej Jednostek Samorządu Terytorialnego w latach 2019-2022 <https://www.gov.pl/web/finanse/wskazniki-do-oceny-sytuacji-finansowej-jst-w-latach-2019---2022>

W 2022 roku w gminie Ciepiałów odnotowano wartość wskaźnika WB7 na poziomie 122,01. Warto zauważyć, że wskaźnik ten był wyższy niż średnia dla całego województwa mazowieckiego (97,38) oraz wyższy niż w przypadku powiatu lipskiego (86,04). W okresie od 2017 do 2021 roku zaobserwowano tendencję wzrostową wskaźnika, która pomimo spadku z roku 2021 na 2022, nadal utrzymuje stosunkowo wysoki poziom w porównaniu do pozostałych analizowanych gmin

Fundusze zewnętrzne odgrywają istotną rolę w napędzaniu lokalnego rozwoju i są kluczowym czynnikiem finansowania największych inwestycji. Władze jednostek samorządu terytorialnego są odpowiedzialne za pozyskiwanie środków zewnętrznych, które często służą stabilizacji sytuacji budżetowej w obliczu rosnących wydatków i zmian regulacji prawno-finansowych. Dofinansowania te stanowią podstawowe źródło finansowania kosztownych inwestycji gminnych, zarówno w obszarze lokalnym, jak i ponadgminnym. Poniżej przedstawiono w jaki sposób gmina Ciepiałów zarządza środkami Unii Europejskiej.

Tabela 42. Inwestycje i projekty współfinansowane ze środków UE pozyskane przez gminę Ciepiałów w latach 2022-2024

L.p.	Tytuł projektu	Łączna wartość zadań inwestycyjnych	Środki pozyskane z funduszy zewnętrznych
1.	Budowa mini kompleksu sportowo – rekreacyjnego w miejscowości Świesielice – w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020	440 098,53zł	179 040,00zł
2.	Zakup samochodu pożarniczego dla OSP Ciepiałów w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Funduszy Europejskich dla Mazowsza na lata 2021-2027, Priorytet II Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza, Działanie 2.4 Dostosowanie do zmian klimatu, Typ projektów: Sprzęt i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami.	1 956 930,00zł	1 372 750,00zł
Razem		2 397 028,53 zł	1 551 790,00 zł

Źródło: Dane UG w Ciepiałowie

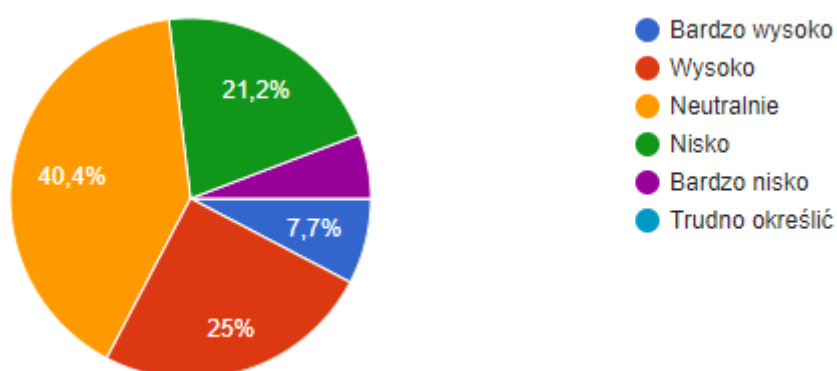
BADANIE ANKIETOWE

Podczas przygotowywania dokumentu zrealizowano badanie ankietowe w formie CAWI. Przebadano dorosłą populację gminy Ciepiałów, jak i młodzież szkolną. Warto także zaznaczyć, że ze względu na anonimowość ankiety, respondenci nie byli zobowiązani udzielać odpowiedzi na każde pytanie, co może tłumaczyć pewne rozbieżności w danych.

W badaniu wzięło udział 52 osoby, z czego dominującymi grupami respondentów były osoby w wieku 25 – 34 oraz 35 – 49 lat. 28% mieszkańców udzielających odpowiedzi mieszkało w miejscowości Ciepiałów.

Poniżej przedstawiono odpowiedzi na wybrane pytania zadane mieszkańcom gminy.

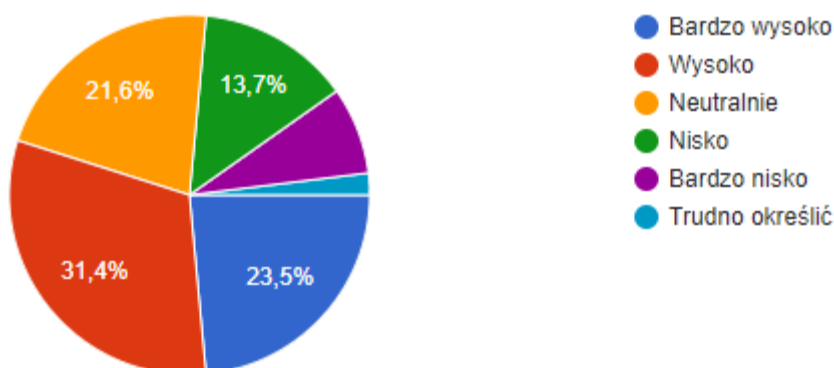
Wykres 36. Poziom zadowolenia z życia w miejscu zamieszkania

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankietowego w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 1: Jak ocenia Pan/Pani poziom zadowolenia z życia w miejscu zamieszkania?

Na podstawie dostarczonych danych nie można jednoznacznie stwierdzić, czy mieszkańcy są zadowoleni z życia w gminie. Wyniki wydają się być dość zrównoważone, liczba osób oceniających zadowolenia z życia na poziomie niskim i wysokim jest podobna. Większość ankietowanych oceniła poziom zadowolenia, jako neutralny i tak należy interpretować rezultat tego badania.

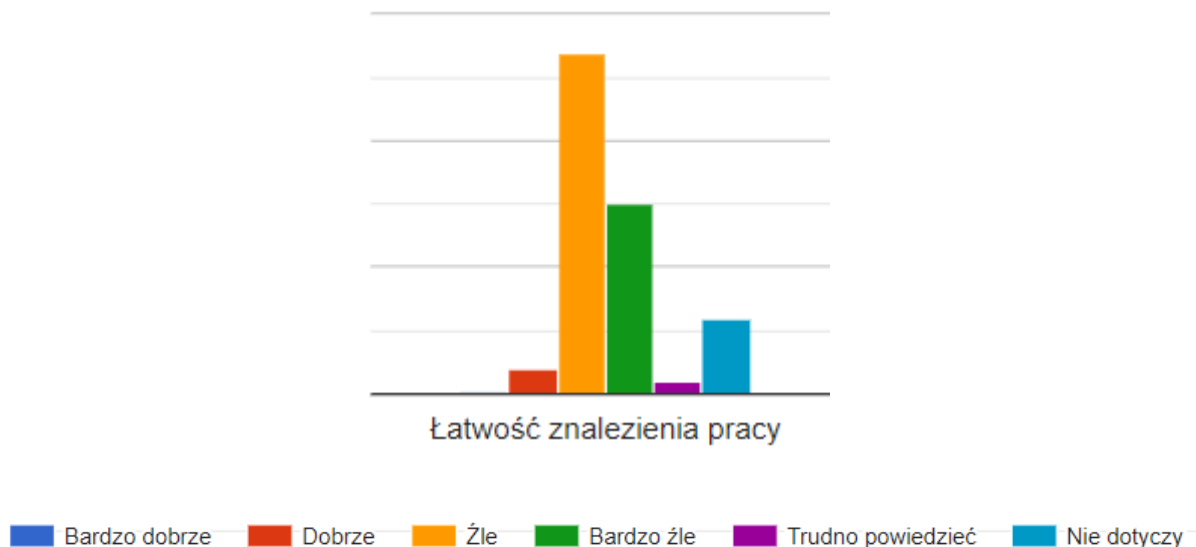
Wykres 37. Ocena rozwoju gminy Ciepiałów na przestrzeni lat

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankietowego w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5: Jak ocenia Pan/Pani rozwój Gminy Ciepiałów na przestrzeni ostatnich lat?

Inaczej kształtują się odpowiedzi w zakresie oceny rozwoju gminy na przestrzeni ostatnich lat. Tu odpowiedzi pozytywne stanowią większość wszystkich odpowiedzi. Świadczy to o akceptacji kierunków inwestycyjnych i rozwojowych przyjętych przez władze gminy w ostatnich latach.

Wykres 38. Ocena łatwości znalezienia pracy

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankietowego w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5. Jak ocenia Pan/Pani poziom zaspokojenia swoich potrzeb w poniższych obszarach? A. Łatwość znalezienia pracy

Analiza wyników dotyczących łatwości znalezienia pracy pokrywa się z wynikami diagnozy. Gmina nie jest postrzegana, jako atrakcyjna pod kątem szans na rynku pracy. Większość ankietowanych wskazuje na trudności w znalezieniu zatrudnienia.

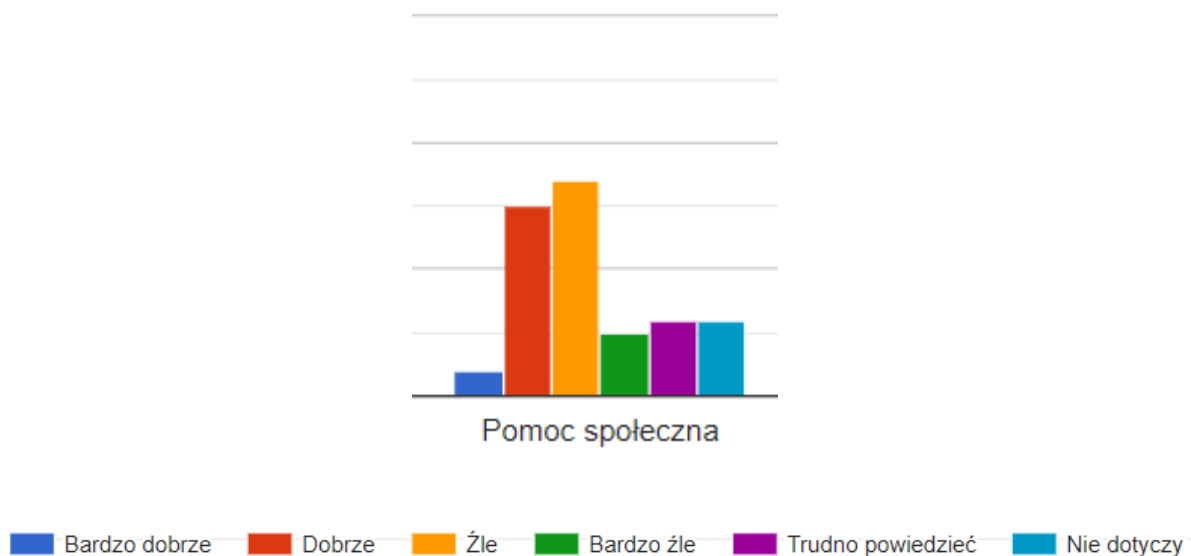
Wykres 39. Ocena dostępu do rekreacji i wypoczynku

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankietowego w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5. Jak ocenia Pan/Pani poziom zaspokojenia swoich potrzeb w poniższych obszarach? B. Dostęp do rekreacji i wypoczynku

Dostęp do rekreacji i wypoczynku został oceniony niejednoznacznie. 44% ankietowanych oceniło dostęp do rekreacji i wypoczynku, jako dobry i bardzo dobry. 50% Wypowiedziało się negatywnie w powyższej kwestii. Sprawa ta wymaga z pewnością dalszej obserwacji.

Wykres 40. Ocena pomocy społecznej

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankiety w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5. Jak ocenia Pan/Pani poziom zaspokojenia swoich potrzeb w poniższych obszarach? C. Pomoc społeczna

Część mieszkańców oceniła prace lokalnych instytucji pomocy społecznej, jako dobrą, jednakże 40% respondentów odpowiedziało negatywnie, wobec czego należy uznać powyższe głosy za wskazanie do usprawnienia działań w zakresie pomocy społecznej i wsparcia mieszkańców.

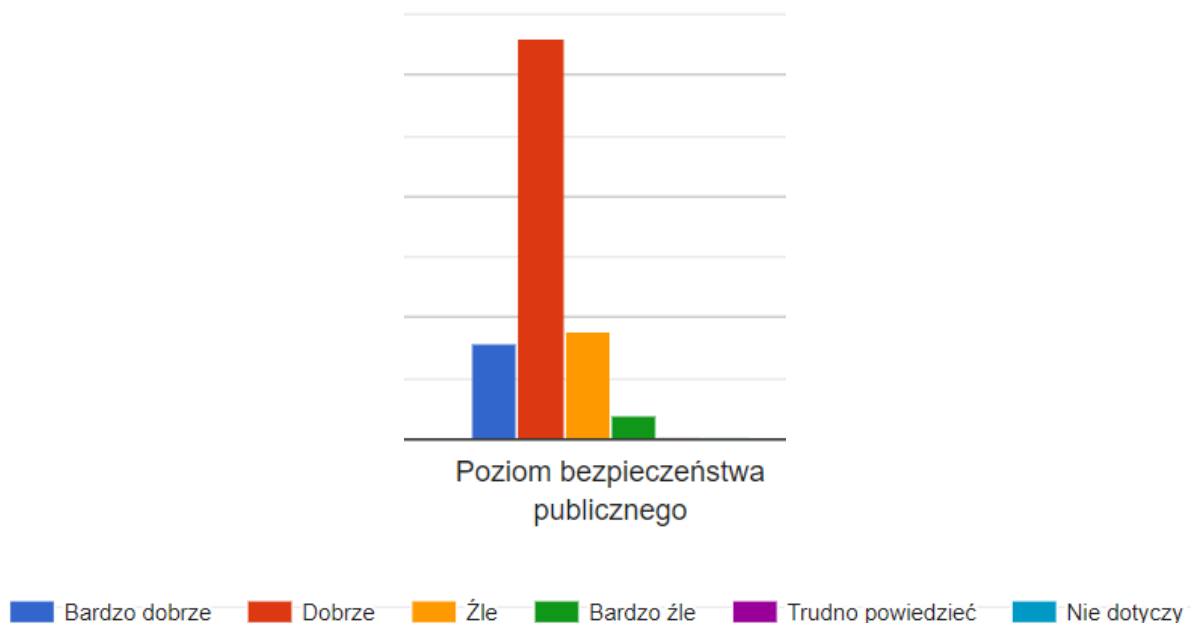
Wykres 41. Ocena dostępu do sklepów i usług

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankiety w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5. Jak ocenia Pan/Pani poziom zaspokojenia swoich potrzeb w poniższych obszarach? D. Dostęp do sklepów i usług

Ocena dostępność punktów handlowych i usługowych nie jest jednoznaczna. Z 51% głosów wynika pozytywna opinia dotycząca dostępu do sklepów i usług. 49% stanowią głosy negatywnie oceniające powyższy wskaźnik. Duża liczba negatywnych głosów świadczy o możliwościach tworzenia nowych sklepów, restauracji i punktów usługowych, co może przynieść pozytywne zmiany w gminie i przyczynić się do wzrostu miejsc pracy.

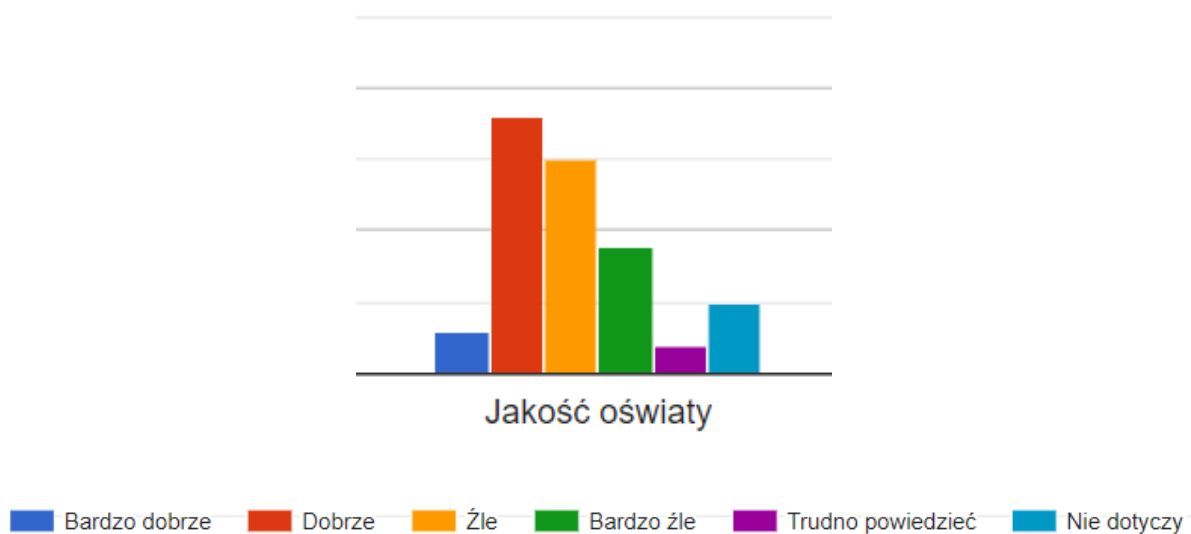
Wykres 42. Ocena poziomu bezpieczeństwa publicznego

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankiety w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5. Jak ocenia Pan/Pani poziom zaspokojenia swoich potrzeb w poniższych obszarach? E. Poziom bezpieczeństwa publicznego

Bezpieczeństwo publiczne w gminie według respondentów jest na dobrym poziomie. Należy jednak pamiętać, że gmina nie ma znaczącego wpływu na decyzje służb podległych administracji rządowej.

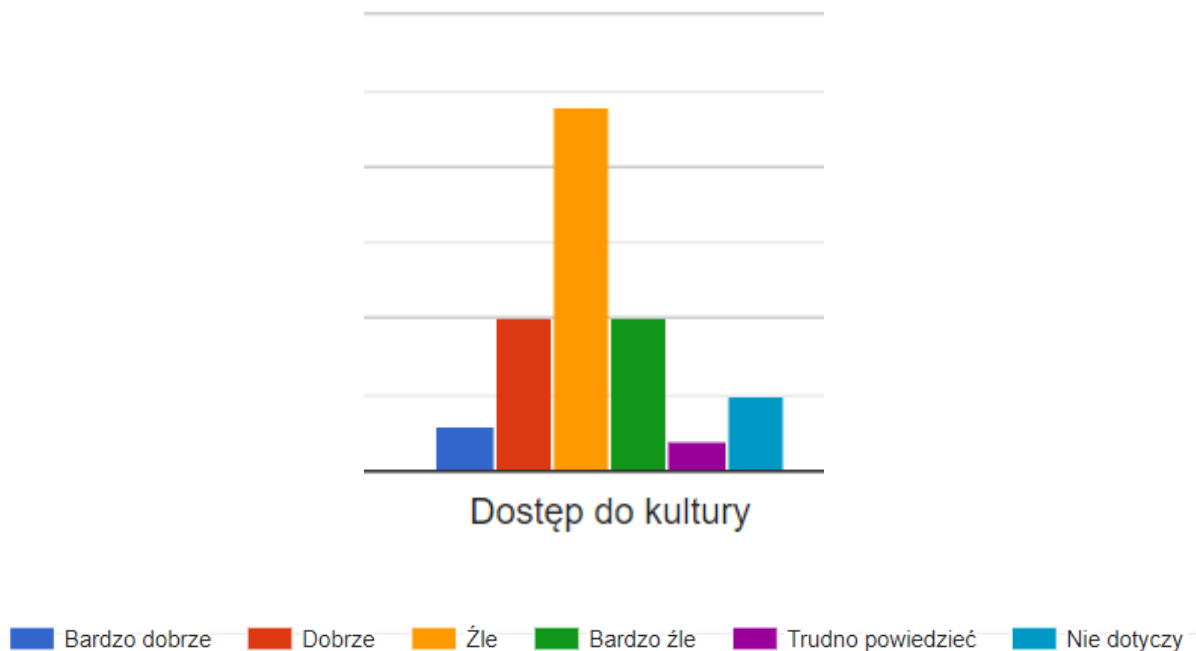
Wykres 43. Ocena jakości oświaty

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankiety w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5. Jak ocenia Pan/Pani poziom zaspokojenia swoich potrzeb w poniższych obszarach? G. Jakość oświaty

Jakość edukacji w gminie Ciepiałów jest na średnim poziomie (40%), co pokrywa się z wnioskami z diagnozy. Negatywne głosy wskazują na konieczność poprawy w zakresie edukacji w gminie.

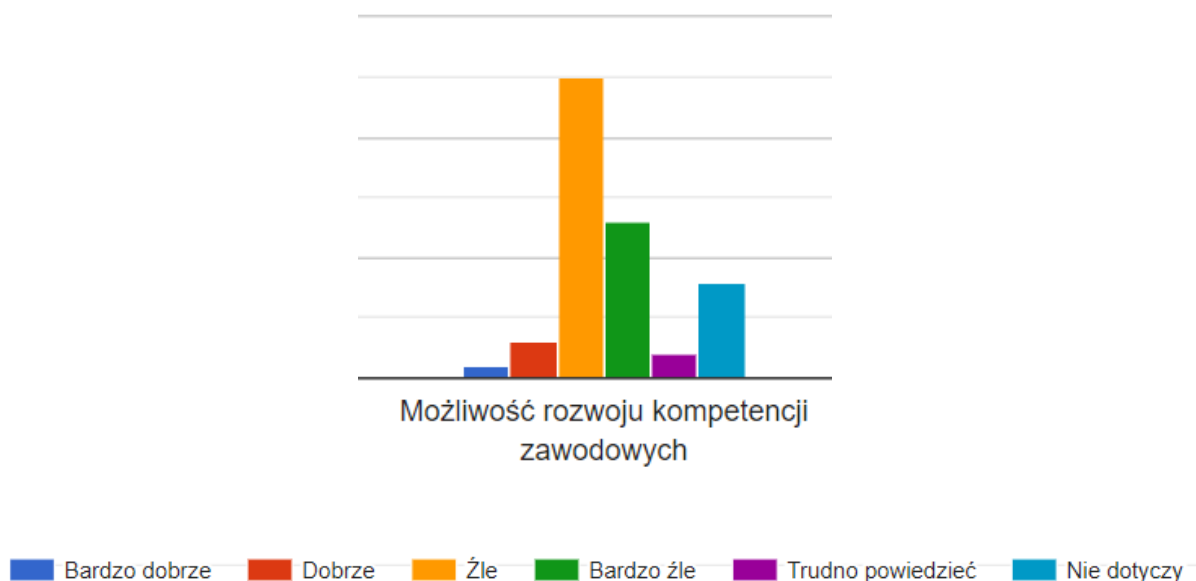
Wykres 44. Ocena dostępu do kultury

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankiety w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5. Jak ocenia Pan/Pani poziom zaspokojenia swoich potrzeb w poniższych obszarach? H. Dostęp do kultury

Ponad 65% ankietowanych uważa, że dostęp do kultury w gminie jest na niewystarczającym poziomie.

Wykres 45. Ocena możliwości rozwoju kompetencji zawodowych

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankiety w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5. Jak ocenia Pan/Pani poziom zaspokojenia swoich potrzeb w poniższych obszarach? I. Możliwość rozwoju kompetencji zawodowych

Większość respondentów, których dotyczyło to pytanie, oceniła możliwości rozwijania się zawodowo w gminie Ciepiałów źle – ponad 48% oraz bardzo źle ponad 25%. Pokrywa się to z odpowiedziami na wyżej omówione pytanie dotyczące możliwości znalezienia zatrudnienia na terenie gminy.

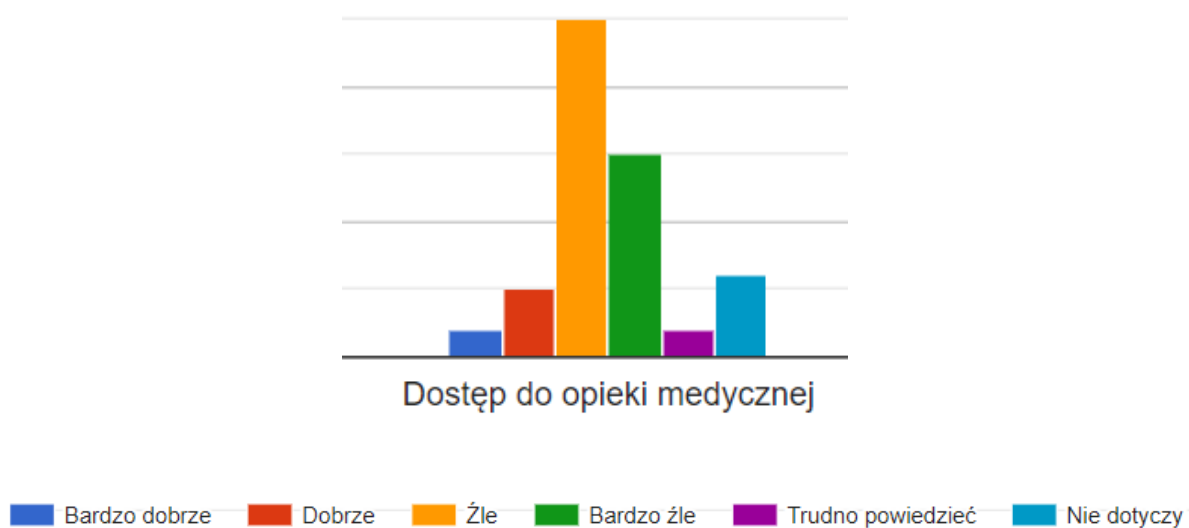
Wykres 46. Ocena jakości komunikacji publicznej

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankiety w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5. Jak ocenia Pan/Pani poziom zaspokojenia swoich potrzeb w poniższych obszarach? J. Jakość komunikacji publicznej

Jakość komunikacji publicznej oceniana jest średnio. 50% wskazanych ocen było negatywnych, co oznacza, iż wymaga ona poprawy i niezbędna jest analiza potrzeb mieszkańców w tym zakresie celem poprawy dostępności sieci transportu publicznego.

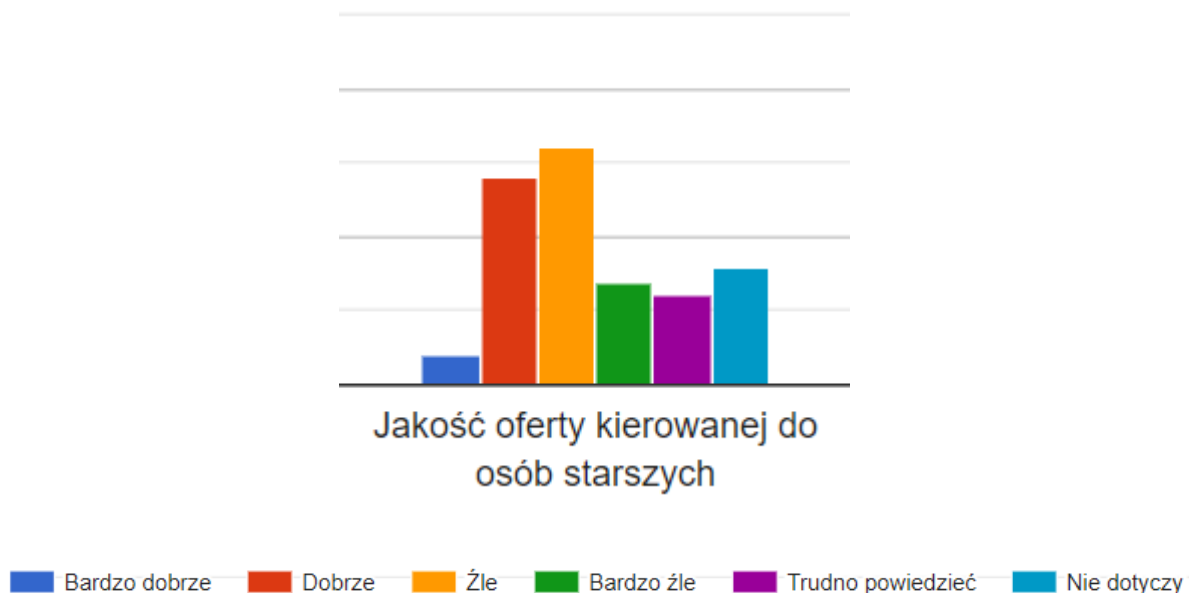
Wykres 47. Ocena dostępu do opieki medycznej

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankiety w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5. Jak ocenia Pan/Pani poziom zaspokojenia swoich potrzeb w poniższych obszarach? K. Dostęp do opieki medycznej

Głosy mieszkańców w zakresie dostępności oferty usług medycznej na terenie gminy są negatywne – 48% głosów to ocena 'źle', 29% głosów to ocena 'bardzo źle'. Jest to obszar, w którym wskazane są działania mające na celu poprawę sytuacji i zadowolenia mieszkańców.

Wykres 48. Ocena jakości oferty kierowanej do osób starszych

Źródło: Analiza Wyników Badania Ankiety w Gminie Ciepiałów, 2024; Pytanie 5. Jak ocenia Pan/Pani poziom zaspokojenia swoich potrzeb w poniższych obszarach? L. Jakość oferty kierowanej do osób starszych

Opinie mieszkańców w kwestii jakości oferty kierowanej do osób starszych są mieszane. Część ankietowanych opowiedziało się pozytywnie, ale też duża liczba głosów negatywnych wskazuje na występujące braki w ofercie kierowanej do osób starszych. Sprawa ta wymaga dalszej obserwacji.

Na pytanie 6. „Które z poniższych zjawisk według Pana/Pani jest najbardziej uciążliwym w Pana/Pani miejscu zamieszkania?” odpowiedziało 50 respondentów. Mieszkańcy w dużej mierze wskazywali aspekty wpływające na bezpieczeństwo, estetykę oraz dobrobyt. Najczęściej wybieranymi odpowiedziami były:

- Starzenie się społeczeństwa – 20 głosów;
- Alkoholizm – 6 głosów;
- Bezrobocie – 16 głosów;

Oprócz tych odpowiedzi, pojawiały się także inne zjawiska wpływające negatywnie na życie mieszkańców gminy:

- wandalizm mienia publicznego,
- ubóstwo,
- przestępczość wśród nieletnich,
- niski poziom nauczania szkół,
- brak komunikacji publicznej.

W formularz ankiety poproszono mieszkańców o wskazanie działań, które poprawiłyby sytuację społeczną mieszkańców. Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi znalazły się: tworzenie miejsc pracy, budowa chodników i ścieżek rowerowych, zwiększenie liczby sklepów, budowa mieszkań komunalnych, zwiększenie dostępności komunikacji publicznej.

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Respondentów poproszono o ocenę poszczególnych aspektów funkcjonowania gminy w **sferze gospodarczej**. Większość aspektów oceniono negatywnie, w tym w szczególności zauważono problemy w poniższych aspektach:

- Dostęp do miejsc pracy;
- Łatwość korzystania z różnych usług;
- Bliskość sklepów, targowisk, centrów handlu;
- Udogodnienia dla przedsiębiorców;
- Bazę noclegową i gastronomiczną;
- Dostępność i przydatność szkoleń/kursów dla osób bezrobotnych.

Respondentów poproszono o ocenę poszczególnych aspektów funkcjonowania gminy w **sferze zagospodarowania przestrzennego**.

Pozytywnie oceniono następujące aspekty funkcjonowania gminy:

- Jakość procesu odbioru odpadów;
- Czystość w przestrzeni publicznej;
- Estetyka budynków i przestrzeni publicznych.

Neutralnie:

- Dostęp do terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych;
- Dbłość o tereny zielone.

Negatywnie:

- Jakość infrastruktury turystycznej;
- Jakość ścieżek turystycznych;
- Skomunikowanie gminy z innymi miejscowościami.

Respondentów poproszono o ocenę poszczególnych aspektów funkcjonowania gminy w **sferze technicznej**.

Pozytywnie oceniono następujące aspekty funkcjonowania gminy:

- Jakość dróg;
- Oświetlenie przy drogach;
- Jakość infrastruktury komunalnej;
- Dostęp do sieci internetowej.

Neutralnie:

- Stan techniczny chodników;
- Dostosowanie urzędu do potrzeb osób niepełnosprawnych;

Negatywnie:

- Dostęp do infrastruktury gazowej.

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Respondentów poproszono o ocenę poszczególnych aspektów funkcjonowania gminy w **sferze środowiskowej**.

Pozytywnie oceniono następujące aspekty funkcjonowania gminy:

- Możliwość spędzania czasu na terenach rekreacyjnych i sportowych;
- Jakość powietrza;
- Poziom hałasu;
- Czystość terenów zielonych;
- Gotowość mieszkańców do segregacji odpadów.

Neutralnie:

- Poziom edukacji środowiskowej;
- Czystość zbiorników wodnych.

Podsumowaniem badania ankietowego była prośba, aby respondenci wskazali priorytetowe obszary, w których w pierwszej kolejności należy podjąć działania na rzecz rozwoju gminy. Interwencje te zostały wskazane poniżej:

- A. Poprawa jakości dróg i chodników
- B. Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej
- C. Utrzymanie porządku w przestrzeni ulicznej
- D. Poprawa stanu wodociągów i kanalizacji
- E. Poprawa stanu terenów rekreacyjnych
- F. Ułatwienie możliwości uprawiania sportu i rekreacji
- G. Wspieranie przedsiębiorczości
- H. Poprawa dostępu do oświaty i opieki przedszkolnej

Zgodnie ze wstępem do opisu badania ankietowego, propozycje złożone przez mieszkańców gminy umożliwiły zespołowi opracowującemu zdefiniować główne kierunki rozwoju. Wskazano je poniżej:

Sieć społeczna:

- Poprawa stanu dróg i infrastruktury drogowej;
- Budowa ścieżek rowerowych;
- Rozbudowa oferty gastronomicznej i miejsc do wieczornego wyjścia;
- Lepszy dostęp do usług medycznych i specjalistów;
- Inwestycje w oświatę, w tym szkoły;
- Remont zabytków i budynków komunalnych;
- Tworzenie miejsc spotkań dla młodzieży;
- Rozwój miejsc pracy i inwestycji gminnych;
- Poprawa komunikacji miejskiej;
- Poprawa infrastruktury rekreacyjnej, takiej jak place zabaw;
- Budowa lub otwarcie miejsc do spędzania czasu, takich jak kręgielnia czy kawiarnia;
- Rozwój działań związanych z edukacją i rozwojem dzieci i młodzieży;
- Aktywizacja zawodowa społeczeństwa;
- Poprawa dostępu do Internetu;
- Poprawa jakości dróg na terenach wiejskich;

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

- Poprawa bezpieczeństwa na drogach;
- Poprawa opieki zdrowotnej;
- Nowe miejsca pracy w zakładach produkcyjnych;
- Poprawa opieki nad bezdomnymi;
- Działające przychodnie lekarskie;
- Utwardzenie nawierzchni dróg;
- Poprawa dostępu do placówek oświatowych;
- Poprawa infrastruktury sportowej;
- Poprawa oświetlenia dróg wewnętrznych.

Sieć gospodarcza:

- Szkolenia/kursy zawodowe;
- Ścieżka rowerowa;
- Transport publiczny;
- Turystyka i infrastruktura turystyczna;
- Hala sportowa i boiska;
- Wyjście z bezrobocia;
- Rozwój miejsc pracy i inwestycji gminnych;
- Inwestycje w infrastrukturę;
- Czystość i porządek publiczny;
- Modernizacja dróg i chodników;
- Dostępność edukacji i kursów dla dzieci i młodzieży;
- Infrastruktura gastronomiczna;
- Ścieżki rowerowe wzdłuż jeziora;
- Poprawa opieki zdrowotnej;
- Więcej sklepów;
- Parki i miejsca rekreacji;
- Progi zwalniające i oświetlenie dróg.

Sieć przestrzenna:

- Poprawa stanu dróg i bezpieczeństwa drogowego;
- Budowa placów zabaw i ich poprawa;
- Budowa ścieżek rowerowych;
- Naprawa elewacji budynków i ogólna poprawa wyglądu miejskich nieruchomości;
- Inwestycje w oświatę, w tym budowa szkół średnich;
- Rozwijanie infrastruktury turystycznej;
- Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy;
- Dbalność o tereny zielone i parki;
- Dalsza rozbudowa i remont nawierzchni dróg;
- Poprawa komunikacji publicznej;
- Budowa boisk sportowych i hal sportowych;
- Zwiększenie wyposażenia placów zabaw;
- Infrastruktura dla dzieci i młodzieży;
- Oświetlenie ulic i dróg;
- Zwalczanie problemów związanych z alkoholizmem i narkomanią;

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

- Poprawa dostępu do placówek handlowych i gastronomicznych;
- Zwiększenie liczby ścieżek pieszo-rowerowych;
- Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej;
- Rozbudowa gazociągu.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi postawę do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych założeń strategicznych. Stanowi podsumowanie wyżej przedstawionej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Ciepiałów.

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów **Strengths** (mocne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse w otoczeniu), **Threats** (zagrożenia w otoczeniu).

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron gminy oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed gminą. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „**mocnych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony gminy i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- „**słabych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony gminy i które niewyeliminowane utrudniają będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „**szans**” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi gminy;
- „**zagrożeń**” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój gminy).

Wyniki analizy przedstawiono w formie opisowej poniżej:

Mocne strony:

- Korzystna struktura wiekowa ludności - znaczący udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w ogóle ludności, umiarkowana dynamika przyrostu liczby osób starszych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym.
- Zauważalna aktywność lokalnych organizacji pozarządowych i społecznych, skupionych głównie na popularyzacji sportu, dziedzictwa kulturowego oraz wsparciu określonych grup społecznych (np. osób starszych i z niepełnosprawnościami) – wzmocnienie potencjału gminy poprzez stworzenie możliwości współpracy międzysektorowej, rozszerzenie oferty spędzania wolnego czasu dla jego mieszkańców; wysoki stopień świadomości obywatelskiej mieszkańców potwierdza frekwencja wyborcza na przestrzeni ostatnich lat;
- Dostępność edukacji – dostępność infrastruktury przedszkolnej i szkolnej, stabilna kadra nauczycielska, wysoki współczynnik skolaryzacji
- Duża liczba jednostek OSP i ich aktywność – wyższy poziom bezpieczeństwa; łatwość i szybkość reagowania w sytuacjach kryzysowych, związana m.in. z krótkim czasem dotarcia do miejsca zagrożenia;
- Potencjał turystyczny - walory krajobrazowe, potencjał dla turystyki rowerowej, kajakowej, konnej; rozwinięta sieć szlaków turystycznych;

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

- Przedsiębiorczy mieszkańcy – wysoki udział mikro i małych firm w lokalnej gospodarce, rozwinięte usługi, w szczególności usługi budowlane;
- Warunki zamieszkania – poprawiająca się oferta mieszkań
- Infrastruktura techniczna – rosnący poziom skanalizowania i wysoki poziom zводociągowania gminy.

Slabe strony:

- Odpływ ludności – niekorzystne wartości współczynników migracji wewnętrznej (do innych ośrodków) i zewnętrznej (zagranicę) – wpływa to na kształtowanie polityki społecznej, edukacyjnej i inwestycyjnej gminy (np. zagrożenie spadającą liczbą dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym)
- Niekorzystne prognozy demograficzne – oczekiwane zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy (konieczność dostosowania planowania do nowej liczby mieszkańców), zwiększający się udział osób starszych (konieczne ukierunkowanie na inne potrzeby mieszkańców);
- Poziom nauczania na przeciętnym poziomie w skali regionu - średnia wyników gminy poniżej średniej wojewódzkiej,
- Ograniczone możliwości rozwoju kompetencji zawodowych - trudność w znalezieniu pracy; niewielka liczba dużych przedsiębiorstw, zatrudniających wielu pracowników;
- Niedostateczna oferta inwestycyjna - brak stref przemysłowo-inwestycyjnych, czy stref ekonomicznych,
- Niski poziom dostępu do infrastruktury ciepłowniczej i gazowej

Szanse:

- Wysoki poziom finansowania krajowego i zewnętrznego dla inwestycji lokalnych, zarówno na poziomie wsparcia dla samorządu, jak i dla inwestorów/lokalnych przedsiębiorców;
- Wzrastający popyt na usługi czasu wolnego, aktywność sportową, krótkotrwały wypoczynek w pobliżu ośrodków miejskich, rosnące zainteresowanie Polaków turystyką krajową.
- Większa świadomość w zakresie ochrony środowiska naturalnego i zachowań proekologicznych wśród młodszych pokoleń,
- Zmiany pokoleniowe na rynku pracy, rozwój nowych form zatrudnienia,
- Wzrost wpływów z podatku PIT i CIT wskutek dynamicznego wzrostu gospodarczego,
- Rozwój technologii informacyjnych, skutkujący wzrostem partycypacji społecznej oraz możliwościami pracy zdalnej.

Zagrożenia:

- Zmniejszające się wpływy z podatków do budżetu samorządu wskutek polityki rządu,
- Niestabilna sytuacja polityczna, gospodarcza, międzynarodowa, wpływająca na klimat inwestycyjny i turystyczny,
- Wysoki poziom oferty inwestycyjnej gmin sąsiednich,
- Zmiany w polityce podatkowej państwa podnoszące koszty działalności gospodarczej,
- Brak solidarnościowej polityki UE i krajowej w ramach wprowadzania pakietów klimatycznych na obszarze wspólnotowym,
- Potencjalny kryzys klimatyczny. Wysokie ryzyko wystąpienia ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz innych sytuacji kryzysowych.
- Ryzyko załamania w branży turystycznej wskutek niestabilnej sytuacji gospodarczej, inflacji, zubożenia społeczeństwa czy kolejnej pandemii.
- Rosnące obciążenie dla budżetu gminy z tytułu utrzymania infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej oraz sportowej, m.in. z tytułu wzrostu kosztów mediów.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Zmiana liczby ludności ogółem w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023.....	6
Wykres 2. Zmiana struktury płci ludności w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023	7
Wykres 3. Gęstość zaludnienia (liczba mieszkańców na 1 km2) w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych w 2023 r.....	8
Wykres 4. Saldo ruchu naturalnego (przyrost naturalny) w latach 2018 – 2023 w gminie Ciepiałów.....	9
Wykres 5. Saldo ruchu naturalnego (przyrost naturalny) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023	9
Wykres 6. Współczynnik małżeństw oraz urodzeń żywych na 1000 ludności w gminie Ciepiałów w latach 2018 - 2023	10
Wykres 7. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2023 w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych	13
Wykres 8. Wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi - Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie Ciepiałów na tle wybranych JST w latach 2017 – 2022.....	14
Wykres 9. Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w gminie Ciepiałów w latach 2017 – 2022 na tle porównywanych jednostek terytorialnych.....	18
Wykres 10. Zmiana liczby uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w gminie Ciepiałów w latach 2017 – 2022.....	18
Wykres 11. Wyniki egzaminu [%] po klasie VIII w roku szkolnym 2023/2024 3w gminie Ciepiałów na tle wybranych gmin	20
Wykres 12. Wskaźnik aktywności czytelniczej w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023 na tle wybranych jednostek terytorialnych.....	22
Wykres 13. Liczba czytelników Biblioteki Publicznej w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023 na tle wybranych gmin	22
Wykres 14. Zestawienie frekwencji wyborczej – wybory parlamentu europejskiego: 2015, 2019 i 2024 roku w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych	24
Wykres 15. Zestawienie frekwencji wyborczej – wybory prezydenckie 2010, 2015, 2020 w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych	25
Wykres 16. Liczba przestępstw ogółem w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023	27
Wykres 17. Przestępstwa na terenie gminy Ciepiałów w 2023 r.	27
Wykres 18. Rodzaje wykroczeń w gminie Ciepiałów w 2023 r.....	28
Wykres 19. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Ciepiałów w latach 2017 - 2023	32
Wykres 20. Liczba mieszkańców na 1 aptekę ogólnodostępną w 2022 r. w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych	35
Wykres 21. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023 na tle wybranych gmin.....	37
Wykres 22. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON na 1000 mieszkańców oraz liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w 2023 r.	37

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Wykres 23. Udział przedsiębiorstw wg sektorów gospodarki w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w 2023 r.	40
Wykres 24. Wpływy do budżetu gminy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na 1 mieszkańca w 2022 r. w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych	41
Wykres 25. Ilość osób bezrobotnych w 2023 r. w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych	42
Wykres 26. Ilość osób długotrwale bezrobotnych w latach 2018-2023 r. w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych	42
Wykres 27. Wskaźnik bezrobocia - udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Ciepiałów oraz porównywanych jednostkach w latach 2018-2023.....	43
Wykres 28. Przebieg wartości średnich rocznych stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 – pomiar stacja Siedlce lata 2013 – 2022 oraz stacja Sierpc lata 2021-2022	45
Wykres 29. Mieszkania oddane do użytkowania w gminie Ciepiałów (2018-2023) na 1000 mieszkańców na tle wybranych jednostek terytorialnych	47
Wykres 30. Mieszkania oddane do użytkowania w gminie Ciepiałów (2018-2023) na 1000 małżeństw na tle wybranych jednostek terytorialnych	47
Wykres 31. Dochody i wydatki budżetowe (w zł) w gminie Ciepiałów w latach 2017-2022	55
Wykres 32. Dochody budżetowe ogółem na 1 mieszkańca (zł) w gminie Ciepiałów w latach 2017 – 2022 na tle wybranych jednostek terytorialnych	56
Wykres 33. Wydatki budżetowe ogółem na 1 mieszkańca (zł) w gminie Ciepiałów w latach 2017 – 2022 na tle wybranych jednostek terytorialnych	56
Wykres 34. Dochody budżetowe gminy Ciepiałów i porównywanych jednostek terytorialnych według głównych źródeł pochodzenia w 2022 roku (w %)	58
Wykres 35. Aktywność inwestycyjna – wydatki majątkowe na 1 mieszkańca gminy Ciepiałów w latach 2017-2022 na tle wybranych jednostek terytorialnych.....	59
Wykres 36. Poziom zadowolenia z życia w miejscu zamieszkania	61
Wykres 37. Ocena rozwoju gminy Ciepiałów na przestrzeni lat	61
Wykres 38. Ocena łatwości znalezienia pracy	62
Wykres 39. Ocena dostępu do rekreacji i wypoczynku	62
Wykres 40. Ocena pomocy społecznej.....	63
Wykres 41. Ocena dostępu do sklepów i usług.....	63
Wykres 42. Ocena poziomu bezpieczeństwa publicznego	64
Wykres 43. Ocena jakości oświaty	64
Wykres 44. Ocena dostępu do kultury	65
Wykres 45. Ocena możliwości rozwoju kompetencji zawodowych	65
Wykres 46. Ocena jakości komunikacji publicznej	66
Wykres 47. Ocena dostępu do opieki medycznej	66
Wykres 48. Ocena jakości oferty kierowanej do osób starszych	67

SPIS TABEL

Tabela 1. Podział liczby mieszkańców w gminie Ciepiałów w 2023 ze względu na meldunek.....	7
Tabela 2. Liczba zawartych małżeństw oraz urodzeń żywych w gminie Ciepiałów w podziale na obszar miejski i wiejski w latach 2018-2023	10
Tabela 3. Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023 w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych	11
Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych na 1000 osób w latach 2018-2023	11
Tabela 5. Saldo migracji zagranicznych na 1000 osób w latach 2018-2023	12
Tabela 6. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2018 i 2023 w gminie Ciepiałów	13
Tabela 7. Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w gminie Ciepiałów w 2022 roku	14
Tabela 8. Prognozowana struktura wieku ludności wg grup wiekowych w mieście oraz obszarach wiejskich w latach 2025, 2030, 2035, 2040 i 2045	15
Tabela 9. Placówki oświatowe w gminie Ciepiałów	16
Tabela 10. Stan organizacji wychowania przedszkolnego w gminie Ciepiałów– rok szkolny 2022/2023	16
Tabela 11. Stan organizacji szkół w gminie Ciepiałów w roku szkolnym 2021/2022	17
Tabela 12. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Gminie Ciepiałów w latach szkolnych 2017/2018 – 2021/2022	17
Tabela 13. Liczba nauczycieli w szkołach podstawowych w gminie Ciepiałów w latach szkolnych 2017/2018 – 2021/2022	17
Tabela 14. Współczynnik skolaryzacji brutto na poziomie podstawowym w latach 2017-2022	19
Tabela 15. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych w gminie Ciepiałów – rok szkolny 2023/2024	19
Tabela 16. Księgozbiór biblioteki publicznej w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych rok 2023	21
Tabela 17. Wykaz obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy Ciepiałów	23
Tabela 18. Organizacje pozarządowe wg sołectw w gminie Ciepiałów w 2022 r.....	25
Tabela 21. Ilość członków OSP w latach 2017-2023 w gminie Ciepiałów	28
Tabela 22. Ilość akcji OSP w latach 2018-2023	29
Tabela 23. Ilość akcji OSP w roku 2023 z podziałem na jednostki OSP i przyczyny.....	29
Tabela 24. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Ciepiałów w 2023 r. z podziałem na obszary	30
Tabela 25. Udział osób korzystających świadczeń pomocy społecznej w ogóle mieszkańców poszczególnych sołectw w 2023 r.	31
Tabela 27. Liczba wystawionych niebieskich kart w latach 2017-2023 w gminie Ciepiałów	33
Tabela 28. Liczba przychodni przypadających na 10 tys. mieszkańców w 2023 r. w gminie Ciepiałów na tle wybranych jednostek terytorialnych	35

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY CIEPIELÓW

Tabela 29. Struktura podmiotów gospodarczych według wielkości (liczba zatrudnionych) na 1000 mieszkańców ogółem w 2018 i 2023 r.....	38
Tabela 30. Powierzchnia zasiewów rolnych.....	43
Tabela 31. Klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)	44
Tabela 32. Wskaźniki warunków zamieszkania w gminie Ciepiałów w latach 2017 - 2022	46
Tabela 33. Infrastruktura ściekowa gminy Ciepiałów w latach 2017 - 2022	48
Tabela 34. Infrastruktura wodociągowa gminy Ciepiałów w latach 2017 - 2022	48
Tabela 35. Dostęp mieszkańców w gminie Ciepiałów do sieci wod.-kan. w 2022 r.....	49
Tabela 36. Penetracja budynkowa zasięgami Internetu stacjonarnego	50
Tabela 37. Odpady zebrane w gminie Ciepiałów w latach 2018-2023 (w tonach)	51
Tabela 38. Odpady zebrane w gminie Ciepiałów w przeliczeniu na 1 mieszkańca na tle wybranych jednostek terytorialnych w latach 2018-2023 (w kilogramach)	51
Tabela 39. Selektywna zbiórka odpadów w latach 2018-2023 (w tonach) z gospodarstw domowych	52
Tabela 40. Informacja o wymaganych i osiągniętych poziomach recyklingu oraz ograniczeniach masy odpadów	52
Tabela 45. Ilość przystanków autobusowych w gminie Ciepiałów.....	54
Tabela 46. Podatki PIT i CIT na 1 mieszkańca w gminie Ciepiałów w latach 2017-2022 na tle wybranych jednostek terytorialnych.....	57
Tabela 47. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w latach 2017 – 2022.....	59
Tabela 48. Wskaźnik WB7 – wskaźnik samofinansowania w gminie Ciepiałów na tle pozostałych jednostek terytorialnych.....	60
Tabela 49. Inwestycje i projekty współfinansowane ze środków UE pozyskane przez gminę Ciepiałów w latach 2022-2024	60

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Gmina Ciepiałów na mapie	5
Rysunek 3. Mapa szlaków turystycznych przebiegających przez teren i w pobliżu gminy Ciepiałów	53